

DZIENNIK ZARZĄDU MIEJSKIEGO w ŁODZI

WYCHODZI 15 KAŻDEGO MIESIĄCA

WYDAWCA: ZARZĄD MIEJSKI w ŁODZI

REDAKCJA I ADMINISTRACJA:

ŁÓDŹ, PLAC WOLNOŚCI NR. 14, POKÓJ NR. 14, TELEFON 218-03

PRENUMERATA:	
kwartalnie	Zł. 3.—
półrocznie	" 6.—
rocznie	" 12.—
pojedynczy zeszyt	" 1.—

CENY OGŁOSZEŃ:	
1 strona przed tekstem .	Zł. 150.—
$\frac{1}{2}$ " " " " .	" 80.—
1 " za tekstem	" 100.—
$\frac{1}{2}$ " " " "	" 60.—
drobne po 10 groszy za wyraz	

Treść zeszytu 2-go z dnia 15-go lutego 1936 r.

1. Exposé budżetowe, wygłoszone przez Tymczasowego Prezydenta m. Łodzi, inż. Wacława Głazka, na posiedzeniu Rady Przybocznej w dniu 25 stycznia 1936 roku	35
2. Podatki a finanse miejskie na tle ustawy z dnia 11 sierpnia 1925 roku o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych i jej ważniejszych zmian — art. nacz. H. Illinicza	50
3. Sprawozdanie z działalności Tymczasowego Zarządu Miejskiego w Łodzi za czas od dnia 18 lipca do dnia 31 grudnia 1935 roku	62
4. Protokół 4 posiedzenia Rady Przybocznej przy Tymczasowym Prezydencie miasta Łodzi z dnia 25 stycznia 1936 r.	85
5. Przegląd Ustawodawstwa	98
6. Sprawozdanie finansowe Zarządu Miejskiego w Łodzi za czas od 1 kwietnia 1935 roku do 31 stycznia 1936 roku	99
7. Wykonanie budżetu Zarządu Miejskiego w Łodzi za 10 miesięcy 1935/36 roku, t. j. za czas od 1 kwietnia 1935 roku do 31 stycznia 1936 roku	100-101
8. Kronika: I. Ogólna. II. Z życia Samorządu Miejskiego w Łodzi. III. Różne	102
9. Nekrolog	109
10. Ruch służbowy pracowników etatowych Zarządu Miejskiego w Łodzi za miesiąc styczeń 1936 roku	109
11. Ogłoszenia	111

EXPOSÉ BUDŻETOWE

WYGŁOSZONE PRZEZ TYMCZASOWEGO PREZYDENTA M ŁODZI
INŻ. WACŁAWA GŁAZKA

NA POSIEDZENIU RADY PRZYBOCZNEJ W DNIU 23 STYCZNIA 1936 ROKU.

Do rozpatrywania zamierzeń budżetowych Zarządu Miejskiego w Łodzi przystępujemy w bieżącym roku pod auspicjami polityki oszczędnościowej Rządu, który zdecydował się na mocne posunięcia, aby tylko nie doprowadzić do załamania się waluty skutkiem niedoborów budżetowych i związanych z tem konsekwencyj w życiu gospodarczym całego narodu. Szalejący od kilku już lat kryzys gospodarczy nietylko w Polsce, lecz na całym świecie, nie mający ze względu na swą długotrwałość precedensu w historii, nakazuje zarówno organizacjom zbiorowym, jak i poszczególnym jednostkom dołożyć wszelkich starań i ponieść nawet niezbędne dla dobra całości ofiary, aby tylko przetrwać i doczekać się lepszej gospodarczo przyszłości. Z tego powodu przedkładam Panom preliminarz budżetowy na rok 1936/37, zamykający się w dochodach zwyczajnych sumą zł. 23.406.977, a więc o zł. 600.000 przeszło mniejszą od budżetu roku bieżącego, bowiem uległy zmniejszeniu niektóre wpływy w wyniku Dekretów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 14 listopada 1935 roku oraz z dnia 5 grudnia 1935 roku o obniżeniu obciążenia daninami komunalnymi. Gdyby można było zmniejszyć równocześnie odpowiednio i wydatki, dostosowując je do dochodów, jak to ma z natury rzeczy miejsce w gospodarce prywatnej, kwestja zrównoważenia budżetu nie napotykałaby na trudności. Charakter jednak wydatków publicznych jest tego rodzaju, że na podobne bilansowanie nie pozwala. Trudność zadania sterników nawy samorządowej polega na tem, że zawsze przy malejących dochodach zwiększają się wydatki, przede wszystkim na opiekę społeczną i zdrowie publiczne, wydatki, powodowane stałym i niewspółmiernym z innymi miastami wzrostem zaludnienia w Łodzi, imigracją, przyłączeniami nowych terenów i bezrobociem. To też, rozumiejąc dobrze tę prostą zasadę, nietylko, że nie zmniejszyłem kredytów w tych działach, nie zostawiłem ich nawet w tej samej wysokości, przez co efektywnie wzrosłyby one skutkiem obniżki kosztów utrzymania, będącej wynikiem polityki oszczędnościowej Rządu, lecz zwiększyłem je w miarę potrzeby i możliwości.

Obecny preliminarz budżetowy jest trzecim skolei budżetem, ułożonym zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 6 grudnia 1932 roku o sporządzaniu i ustalaniu budżetów związków komunalnych (Dz. U. R. P. Nr. 11/35, poz. 71) i może być ściśle porównany z budżetami 1934/35 i 1935/36 r.

O wykonaniu budżetu za bieżący rok sądzić możemy na podstawie zamknięcia z 3-ch kwartałów, które jak dotychczas jest zgodne z preliminarzem i wykazuje:

w wydatkach zwyczajnych	—	63,03 %/o,
„ nadzwyczajnych	—	80,79 %/o,
w dochodach zwyczajnych	—	65,13 %/o,
„ nadzwyczajnych	—	76,92 %/o,

ogółem zaś:

w wydatkach administracyjnych	—	68,05 %/o,
w dochodach administracyjnych	—	68,06 %/o.

(Ścisłe zestawienie działowe z wykonania tegorocznego budżetu ogłoszone zostało w „Dzienniku Zarządu Miejskiego w Łodzi“ Nr. 1/36).

Mówiąc ogólnie o wydatkach administracyjnych chcę podkreślić, że obejmują one całokształt wydatków osobowych, rzeczowych i dopłat do zakładów i przedsiębiorstw, a w związku z tem budżet szpitali, zakładów opiekuńczych i przedsiębiorstw komunalnych jest tylko załącznikiem do budżetu administracyjnego.

Warunki, w jakich pracuje Zarząd Miejski w m. Łodzi, są wyjątkowo trudne.

W warunkach zwykłych z normalnych dochodów miasto powinno pokrywać wszystkie niezbędne świadczenia w stosunku do obywateli, zaś wydatki, związane z budową obiektów użyteczności publicznej, winny być pokrywane albo z zysków z przedsiębiorstw komunalnych, albo z pożyczek długoterminowych, by nie obciążać całkowicie jednego pokolenia temi kosztami, a coroczne budżety obciążać tylko obsługą tych pożyczek.

Z przedsiębiorstw we właściwym tego słowa znaczeniu miasto uzyskało spowrotem tylko gazownię, natomiast zawarło niekorzystne koncesje na takie lukratywne przedsiębiorstwa, jak elektrownia i tramwaje, obarczone zaś było niekorzystnymi koncesjami z rzeźnią miejską i bałucką, z których tę ostatnią zmuszone było wykupić celem jednoczesnego zlikwidowania całego szeregu długotrwałych kosztownych procesów, a pierwszą musi wykupić.

Miasto zaciągało pożyczki na budowę lub kupno takich obiektów, które obecnie nietylko nie służą swemu przeznaczeniu, ale dają deficyt.

Najcharakterystyczniejszymi są budowa kolonji Montwiłła-Mireckiego i kupno majątku Rszew. Kolonja, mimo obniżenia oprocentowania, zaciągniętego na budowę zgorą 11-miljonowego kredytu o 1⁰/₆, daje ostatnio deficyt 23.000 zł. (przed obniżeniem dawała 47.000 zł.) rocznie, nie dając oprocentowania włożonego własnego kapitału w sumie około 9 milionów i amortyzacji pożyczki i kapitału własnego.

Na budowę mechanicznej cegielni zaciągnięto w 1928/29 roku pożyczkę 1.960.000 zł., której oprocentowanie obciąża rocznie budżet administracyjny w kwocie zł. 135.000.

Zakupiono majątek Rszew bez należytego zbadania, czy posiada odpowiednie na klinkier pokłady gliny i bez projektu cegielni za kwotę zgorą 1 miliona złotych. Resztę kredytu zużyto na inne inwestycje. Majątek Rszew, jako majątek rolny, zaledwie równoważy swój budżet, dając minimalne zyski. Obecnie przeprowadzane są badania szczegółowe pokładów gliny dla ostatecznego zdecydowania, czy warto budować cegielnię, jako przedsiębiorstwo komunalne.

Jedynym przedsiębiorstwem, a jednocześnie pożyteczną, niezbędną i wielką inwestycją są Kanalizacja i Wodociągi, które kontynuować należy. Potrzeba jednak dalszych stałych pożyczek na tę budowę zasadniczo zmienia zdolności finansowe miasta i utrudnia jego sytuację gospodarczą w porównaniu z innymi wielkimi miastami, szczęśliwszemi od Łodzi, bo posiadającymi te urządzenia. Jest to jednak inwestycja, która z każdym rokiem budowy będzie się opłacała, a w przyszłości się zamortyzuje i stanie dochodową. Budowa ta jednocześnie pozwala na zatrudnienie bezrobotnych, w którym miasto brać musi czynny wraz z Państwem udział. Miasto jednak musi przytem ponosić ogromne dopłaty na materiały.

Nie będę wspominał szczegółowo o takich sprawach palących, jak budowa gmachów użyteczności publicznej, bruków i chodników, regulacji ulic, wykupu placów. Znane są nam wszystkim te potrzeby, przerastające możliwości finansowe miasta. Nie będę mówił także o tem, co w tym kierunku w bieżącym roku było zrobione, gdyż przy debacie generalnej nad budżetem sprawy te będą poruszone. Zaznaczę tylko, że dzięki szczęśliwym możliwościom pożyczek i dotacyj w bieżącym roku zrobiono dużo, że Zarząd Miejski nie zaangażował się w jakiegokolwiek operacje kredytowe, któreby miasto obciążały — odwrotnie zlikwidował szereg zatargów i spraw, które groziłyby miastu stratami. Przechodzę do omówienia preliminarza budżetowego.

Preliminarz budżetowy zamyka się w wydatkach sumą nie mniejszą, niż w roku bieżącym (więcej o zł. 178.000), jednak dostosowaną do dochodów, a nawet wykazującą przewagę tych ostatnich w kwocie

zł. 305.000, przeznaczoną na konieczne i niecierpiące zwłoki inwestycje Gazowni w wysokości zł. 105.000 oraz zł. 200.000 na zaległości bierne w celu częściowego pokrycia niedoborów budżetowych z lat ubiegłych.

Aby zobrazować Panom sprawę zamknięcia budżetowego Zarządu Miejskiego, przytoczę liczby z roku 1930/31, a więc z lat dobrej konjunktury gospodarczej, i z ostatniego trzylecia:

	<u>1930/31</u>	<u>1934/35</u>	<u>1935 36</u>	<u>1936 37</u>
dochody zwyczajne	35.416.026	24.666.891	24.012.291	25.406.977
wydatki zwyczajne	27.998.675	21.741.724	22.925.708	23.101.977
przewyżka dochodów	7.417.553	2.925.167	1.088.583	305.000

Z zestawienia powyższego wynika, że dochody zwyczajne ulegają stałemu kurczeniu w przeciwieństwie do stale wzrastających w ostatnim trzyleciu wydatków, co dobitnie potwierdza to, co poprzednio już zaznaczyłem. Stałemu też zmniejszeniu ulega nadwyżka budżetowa, z natury rzeczy przeznaczona na niezbędne inwestycje. Tę ostatnią okoliczność szczególnie odczuwa m. Łódź, miasto wyjątkowo niezaopatrzone w najniezbędniejsze urządzenia i zakłady dobra publicznego i będące, jeśli uwzględnić jego wielkość — unikatem pod tym względem wśród wielkich miast Europy.

Zauważyć muszę, że nie opracowałem jeszcze budżetu nadzwyczajnego spowodu braku konkretnych danych odnośnie źródeł pokrycia tych wydatków. W tej dziedzinie potrzeby samorządu są tak wielkie i tak palące, że na przeszkodzie ich realizacji stoi jedynie brak odpowiednich funduszy. Wystarczy, że wymienię budowę urządzeń kanalizacyjnych i wodociągowych oraz budowę gmachów szkolnych, za dzierżawę których płacimy obecnie jeszcze ponad zł. 800.000.— rocznie.

Przechodzę obecnie do szczegółów budżetowych: porównywując preliminarz wydatków z sumami budżetu bieżącego roku zauważamy, że niektóre działy wykazują wzrost o zł. 714.605.— inne zaś — zmniejszenie o zł. 536.354.—, a w rezultacie całość wydatków zwyczajnych daje wzrost o zł. 178.269.—.

Na zmiany te składają się:

w dziale I — Zarząd ogólny —

1) podwyższenie kredytów na emerytury o zł. 56.000.—. Obecnie mamy 209 emerytów, 68 wdów i 51 sierot; obciążenie z tego tytułu wynosi już sumę zł. 615.000.—, a mianowicie:

faktyczne emerytury	zł. 486.110.—
pensje wdowie	„ 104.630.—
pensje sieroce	„ 24.489.—

2) podwyższenie kredytów na wybory o zł. 40.000.—.

Koszta przeprowadzenia przewidzianych wyborów do Rady Miejskiej wyniosą zł. 100.000.—, podczas gdy wybory do Senatu i Sejmu kosztowały około 60.000.—.

3) podwyższenie kredytów na pobory pracowników o zł. 40.000.— ze względu na zwiększony zakres poruczonych czynności oraz wzrost niektórych agend miejskich.

Praca w biurach Zarządu Miejskiego wzrasta z rokiem każdym. Wpływają na to przede wszystkim dwa najważniejsze czynniki: 1) stały i niewspółmierny z innymi miastami wzrost zaludnienia m. Łodzi, spowodowany imigracją i przyłączeniem nowych terenów do miasta, 2) zwiększony zakres czynności poruczonych (w ostatniej chwili: wydawanie świadectw tożsamości, świadectw ubóstwa i t. p.).

Nic więc dziwnego, że zarządy miejskie stale musiały zwiększać ilość swoich pracowników, aby wywiązać się ze swoich obowiązków. Tem się tłumaczy, że statuty organizacyjne miasta, sporządzone w latach 1923/24, przewidywały około 1500 pracowników miejskich, w chwili zaś objęcia przeze mnie stanowiska Tymczasowego Prezydenta Miasta zatrudnionych w Zarządzie Miejskim było 2.310 pracowników. Do dnia 31 grudnia 1935 roku doprowadziłem stan urzędników do liczby 2.293, to jest stanu, do którego doprowadził p. Komisarz Wojewódzki po redukcji 412 urzędników, zgodnie z nakazami władz nadzorczych. Stanu tego nie tylko nie mogłem uszczuplić, ale przewiduję, że w związku z oczekiwaniem przyłączenia nowych terenów — stan ten trzeba będzie powiększyć. Aby zapobiec dalszemu wzrostowi wydatków osobowych, przystąpiłem do reorganizacji pracy w Zarządzie Miejskim, celem usprawnienia jej i dostosowania do wymagań chwili obecnej i zaleceń władz nadzorczych. Wysiłek w tym kierunku dał już swoje wyniki. Zaostrzona została kontrola przez reorganizację Urzędu Kontroli, zmieniony i uproszczony został system kancelaryjny, zreorganizowane całkowicie oddziały: drogowy i inspekcji budowlanej, uproszczony system meldunkowy, a w Wydziale Ewidencji Ruchu Ludności wprowadzony został system pracy zespołowej, niesłychanie dogodny przede wszystkim dla interesantów. Dalsza praca na tym odcinku trwa i mam nadzieję, że w ciągu najbliższych kilku miesięcy zostaną zreorganizowane wszystkie komórki Zarządu Miejskiego.

Równocześnie zwróciłem uwagę na odpowiednie wykorzystanie materiału ludzkiego, którym rozporządzam. Staram się badać uzdolnienia i zainteresowania poszczególnych pracowników i wykorzystać

wać ich na tych stanowiskach, na których będą oni najbardziej odpowiedni. Przeprowadzone przeze mnie zmiany dały już dodatnie wyniki, podnosząc wydajność pracy jak poszczególnych jednostek, tak i całych Wydziałów.

Dużą przeszkodą do stworzenia normalnych i uproszczonych warunków pracy w Zarządzie Miejskim jest brak odpowiedniego lokalu. Biura Zarządu gnieźdzą się w wynajętych lokalach w warunkach całkowicie nieodpowiednich. Nie o wiele lepsze są i lokale własne. Niestety, zmienić te warunki kardynalnie jest w chwili obecnej rzeczą przerastającą nasze możliwości.

W dziale III — Przedsiębiorstwa komunalne — przewidujemy zmniejszenia na dopłatach:

- 1) do osiedla Montwiłła-Mireckiego (o zł. 24.000.—) ze względu na obniżenie oprocentowania pożyczek o 1%,
 - 2) do budżetu eksploatacyjnego Kanalizacji i Wodociągów (o złotych 368.000.—) ze względu na wzrost wpływów z opłat kanałowych spowodu nowych przyłączeń do sieci kanalizacyjnej,
- równocześnie prelinujemy sumę zł. 189.000.— na pokrycie strat K. K. O., poniesionych w latach ubiegłych.

W dziale IV — Spłata długów — obejmującym obsługę wszystkich długów, a więc i przedsiębiorstw komunalnych, zauważamy:

- 1) wzrost obsługi pożyczki zagranicznej, zaciągniętej w Bazylei na zakup akcji Łódzkiego Towarzystwa Elektrycznego — ze względu na przypadający termin płatności raty amortyzacyjnej franków szwajcarskich 202.000 = zł. 347.000.—,
 - 2) wzrost obsługi pożyczek Funduszu Pracy (o zł. 154.000.—) w związku z nowozaciągniętymi pożyczkami na inwestycje w roku 1935/36,
 - 3) wzrost obsługi pożyczek z K. K. O. m. Łodzi (o zł. 229.000.—), które jako krótkoterminowe, podlegają zwrotowi już w roku przyszłym. To samo dotyczy pożyczek krótkoterminowych Gazowni Miejskiej zł. 26.500.—,
 - 4) zapreliminowaną rezerwę w wysokości zł. 200.000.— na ewentualną różnicę w obsłudze długów, jaka wyniknąć może w wypadku nieprzeprowadzenia konwersji niektórych pożyczek w roku budżetowym 1935/36,
- natomiast maleje obsługa pożyczek;

- 5) z B. G. K. (o zł. 37.000.—), a to ze względu na obniżenie oprocentowania pożyczek z Funduszu Rozbudowy o 1⁰/₀.
- 6) z Z. U. P. U. (o zł. 96.000.—), a to spowodu skonwertowania tych pożyczek na długoterminowe,
- 7) z Polskiego Banku Komunalnego (o zł. 366.000.—) spowodu zapreliminowania tylko odsetek od pożyczek krótkoterminowych, które mają ulec konwersji,
- 8) ze Skarbu Państwa (o zł. 97.000.—), w sprawie których zwróciłem się do Wojewódzkiej Komisji Oddłużeniowej oraz właściwych Ministerstw z wyczerpująco umotywowanym wnioskiem o umorzenie pożyczek zaciągniętych na budowę gmachów szkolnych i zatrudnienie bezrobotnych, zaś odnośnie pozostałych należności — o rozłożenie ich na długoterminowe spłaty.

W dziale V — Drogi i place publiczne — preliniuje się o zł. 62.000.— mniej.

Przewidujemy tutaj 125.000 mtr. kw. jezdni do konserwacji. Stanowi to minimum niezbędne dla utrzymania bruków w zaledwie możliwym stanie. Łódź ma w rzeczywistości bruki prawie jedynie z kamienia polnego, które wymagają corocznej konserwacji, a co 3 lata — przebrukowania. Ze względu na to, że szereg ulic w śródmieściu jest już skanalizowany, co umożliwi stosowanie płaskich ścieków i mniejszych spadków poprzecznych, przy okazji koniecznych okresowo przebruków zmienia się również typ krawężników na odpowiednie dla ulic skanalizowanych oraz przekłada zrujnowane przeważnie chodniki.

W celu stopniowego wprowadzania bruków ulepszonych, chociażby tylko w centrum miasta, planuje się w związku z przebrukiem ulic Andrzeja i Zamenhoffa zamianę nawierzchni istniejącej z kamienia polnego na stosunkowo niedrogą kostkę łamaną, nieregularną, co pociąga za sobą pewien wzrost kosztów budowy, lecz znakomicie zmniejsza następne koszty konserwacji.

Sytuacja chodników i krawężników w centrum miasta jest bodaj gorsza, aniżeli jezdni i poprawa tego stanu będzie możliwa z chwilą uruchomienia w sezonie 1936/37 roku betoniarni na ul. 6-go Sierpnia.

W dziale Va — Pomiary i plany rozbudowy miasta — podwyższenie kredytów o zł. 16.000.— na zatrudnienie personelu biurowego i prowadzenie robót sezonowych w związku z opracowywaniem wstępnego projektu szczegółowego planu zabudowania dalszych części miasta.

W dziale VI, VII i XI — Oświata, Kultura i Sztuka oraz Popieranie Przemysłu i Handlu — zwiększenie wydatków wynosi około zł. 84.000.—.

W dziale szkolnictwa powszechnego wzrastają wydatki na utrzymanie służby szkolnej. Wobec zakontraktowania nowych lepszych lokali szkolnych wzrastają wydatki na komorne, na opał i na opłaty kanalizacyjne. Zwiększa się także ze względów higieniczno-sanitarnych wydatki na naprawy budowlane i instalacyjne w dawniej wynajętych lokalach i kredyty na zakup inwentarza szkolnego. Zmniejsza się natomiast wydatek na oświetlenie wobec wprowadzenia racjonalnej gospodarki świetlnej.

Wydatki na higienę szkolną wzrastają w związku z wycofaniem się Ubezpieczalni Społecznej z udziału w utrzymaniu ambulatorjów dentystrycznych dla młodzieży szkolnej i z przejęciem przez Zarząd Miejski całkowitych kosztów prowadzenia tych instytucyj.

W dziale szkolnictwa średniego przewiduje się wydatki tylko na okres 4-miesięczny na utrzymanie będących w likwidacji seminarjów nauczycielskich oraz wydatki na okres 8-miesięczny na rozwojowe Gimnazjum Żeńskie (nowe). Powstanie tej uczelni choć w części złagodzi upośledzenie naszego miasta, posiadającego tak nikłą liczbę szkół średnich państwowych ogólnokształcących, a zarazem wypełni lukę, powstałą po likwidacji seminarjów nauczycielskich.

W dziale kultury przewidziano kredyt na otwarcie od półrocza II Wypożyczalni Książek i czytelni pism dla dorosłych w północnej części miasta oraz zwiększono kredyt na oprawę książek w wypożyczalniach dla młodzieży.

Na prowadzenie kursów dokształcających, świetlic dla młodzieży, kursów społecznych i ognisk oświatowych dla więźniów przewidziano kredyty większe — w związku z rozszerzeniem programu kursów społecznych, zorganizowaniem świetlic przy ogniskach kursów dla dorosłych oraz otwarciem świetlicy dla młodzieży szkolnej w dzielnicy Mania.

Wydatki na utrzymanie muzeów i galerji sztuki zostają zmniejszone w związku z obniżeniem kredytów na naprawy i na utrzymanie ogrodu zoologiczno-botanicznego oraz ograniczeniem wydatków na prowadzenie robót wykopaliskowych. Ograniczenia tych wydatków umożliwiają zwiększenie kredytów na zakup eksponatów w Muzeum Etnograficznym i w Muzeum Historji i Sztuki.

Przewiduje się zmniejszenie wydatków na popieranie teatrów, przyczem z uwagi na trudności, z jakimi walczą oba istniejące na

terenie miasta teatry i związaną z temi trudnościami groźbą załamania się ich działalności, Zarząd Miejski doszedł do wniosku, że w przyszłym sezonie teatralnym należy ograniczyć się do subsydjowania tylko jednego teatru, stojącego na wyższym poziomie artystycznym, zwiększając dlań subsydjum miejskie.

Zmniejszono w związku z zaleceniem Ministerstwa Spraw Wewnętrznych kredyty na subsydja dla instytucyj kulturalno-oświatowych, a nagrodę m. Łodzi dla polskiej nauki, literatury i sztuk plastycznych zredukowano do zł. 5.000.—.

W dziale Popierania przemysłu i handlu przewidziano wyższe kredyty na utrzymanie Miejskiej Szkoły Handlowej, a to w związku z zachodzącą koniecznością przekształcenia tej uczelni na przewidziane w nowej Ustawie ustrojowej szkolnictwa Gimnazjum Kupieckie i konieczność wyposażenia jej w odpowiednie pracownie (kupiecką i towaroznawczą) oraz w materiały do pracowni techniki kupieckiej.

W publicznych szkołach dokształcających zawodowych przewidziano nieco większe kredyty na prenumeratę pism fachowych, ruchomości, pomoce naukowe i środki wychowawcze.

W dziale VIII — Zdrowie publiczne — zwiększenie wydatków wynosi zł. 37.022.—.

Działalność miasta na polu zdrowia publicznego zmierza w dwóch zasadniczych kierunkach: a) zapobiegania chorobom, czyli profilaktyki, b) lecznictwa.

Na cele, związane z profilaktyką, prelinuje się kwotę złotych 1.507.802.—. Gdy odjąć od niej wydatki na parki i skwery, które w myśl zasad budżetowania mieszczą się również w dziale VIII, wynoszące zł. 727.404.—, okaże się, że na akcję zapobiegawczą Zarząd Miejski w ściślejszem już znaczeniu przeznaczą kwotę zł. 580.398.—, a więc o zł. 35.000.— mniej, niż w bieżącym roku budżetowym, zmniejszone bowiem zostały wydatki na subsydja sportowe, związane z budową hali sportowej. W trosce o rozwój fizyczny młodego pokolenia podwyższone zostały kredyty Referatowi Wychowania Fizycznego i Kołu Przyjaciół Związku Harcerskiego. Pozostałe wydatki, związane z działem profilaktycznym (z nielicznymi wyjątkami) utrzymane zostały w ramach zeszłorocznych kredytów. Zmiany wzwyż i wzniz w pojedynczych pozycjach wynikają z przeklasyfikowania poszczególnych wydatków z jednego działu do innego ze względów orientacyjnych i technicznych. Stąd podwyższenie kredytów w dozorach sanitarnych, natomiast zmniejszenie kredytów w Ośrodku Zdrowia.

Personel Rady Naczelnej do walki z gruźlicą otrzymywał uposażenie ze specjalnego kredytu. Obecnie wydatki na ten cel pokrywane będą ze zwykłych kredytów Poradni Przeciwgruźliczej. Wzrost wydatków w I Zakładzie Kąpielowym jest konsekwencją rozbudowy tego Zakładu, a tem samem i zwiększeniem wobec narastających potrzeb jego zasięgu.

W II Zakładzie Kąpielowym podwyższenie wydatków jest wynikiem zwiększenia czynności istniejącego przy tym Zakładzie Oddziału Leczenia Świerzbu, choroby brudu i nędzy. Ilość zgłaszających się chorych na świerzb wzrasta z roku na rok.

W Ośrodku Zdrowia zmniejszono wydatki spowodu likwidacji Poradni Przeciwrakowej, której czynności przejęło Łódzkie Towarzystwo Zwalczenia Raka, oraz likwidacji Poradni Świadomego Macierzyństwa, której zadaniami zajmuje się Towarzystwo Służby Społecznej w Łodzi.

Na lecznictwo preliminarz budżetowy przewiduje kwotę złotych 2.773.777.—, a więc wzrost o zł. 15.617.—. Analizując poszczególne pozycje tego działu, widzimy, że największemu wzrostowi uległy opłaty za leczenie własnych chorych i wynosi on zł. 112.146.—. Aby zrozumieć przyczynę tego, należy wziąć pod uwagę, że zmiany te kształtują się zależnie od liczby chorych, którzy nabyli prawo do bezpłatnego leczenia w szpitalach miejskich. Z jednej strony Ustawa scaleniowa zmniejsza zakres świadczeń na rzecz ubezpieczonych i członków ich rodzin, co pomnaża liczbę ubogo-gminnych, z drugiej strony — Ubezpieczalnia Społeczna — ze względów oszczędnościowych zmniejszyła do minimum kontyngent swych chorych w szpitalach miejskich, ograniczając się tylko do tych, których w swym szpitalu leczyć nie może (chorych zakaźnych, z gruźlicą rozpadową i wenerycznych). Ten stan rzeczy nie mógł pozostać bez wpływu na wydatki miasta w zakresie leczenia własnych chorych. Mimo wszystko kredyty te pozwalają na utrzymanie w szpitalach miejskich 1020 łóżek, w których leczyć się może około 12.000 chorych z liczbą o k o ł o 400.000 dni szpitalnych. Dzienny koszt utrzymania chorego w szpitalach waha się w granicach od zł. 2.84 do zł. 6.76, zaś w Prewentorium dla dzieci gruźliczych w Łagiewnikach — wynosi zł. 1.72. Już ta wysokość kosztów najlepiej świadczy, jak miasto oszczędnie prowadzi swe zakłady i utrzymuje je na bardzo dobrym poziomie pod względem leczniczym (śmiertelność w roku 1934/35 wynosiła: w szpitalu św. Józefa 6,4 ‰, w szpitalu w Radogoszczu, gdzie jest oddział gruźlicy rozpadowej — 10,5 ‰, w szpitalu św. Aleksandra z oddziałem gruźlicy rozpadowej — 10 ‰).

Wydatki na leczenie umysłowo chorych w porównaniu z rokiem ubiegłym zostały zmniejszone o zł. 57.000.—. Stało się to dzięki przeprowadzonej selekcji wśród chorych. Część wyeliminowano z rachunku Zarządu Miejskiego i przekazano powołanym do tego opiekunom, część wypisano ze szpitali psychiatrycznych i przetransportowano do specjalnych schronisk, gdzie koszty utrzymania są o 50 ¹/_e niższe. Pozatem wywieziono wszystkich chorych z zakładu w Kocborowie i rozlokowano ich w tańszych zakładach. Budżet na leczenie umysłowo chorych pozwala miastu na opiekowanie się 1.500 chorych, zapewniając im blisko 350.000 dni szpitalnych.

W dziale IX — Opieka Społeczna — zwiększenie kredytów wynosi za ledwie zł. 1.220.—. Aczkolwiek w stosunku do roku budżetowego 1935/36 wydatki na świadczenia i opiekę zakładową są preliminowane prawie w tej samej wysokości, to jednak ilość osób, którym będzie można świadczyć, jest znacznie wyższa od dotychczasowej.

Gdy w roku 1935/36 mogło skorzystać z opieki zakładowej na rachunek Zarządu Miejskiego:

dzieci 1713, w roku 1936/37 liczba ta wzrośnie do 1800,

starców 800, w roku 1936/37 liczba ta wzrośnie do 850.

Zapomogi pieniężne i żywnościowe otrzymało w 1935 roku 3,240 rodzin (7.750 osób), w roku 1936 będzie mogło otrzymać 3.750 rodzin (9.200 osób).

Z dokarmiania w szkołach powszechnych i przedszkolach korzystało w 1935 roku codziennie 6,400 dzieci, w roku 1936 liczba ta wzrośnie do 7.450 dzieci.

Zapomogi dla eksmitowanych otrzymało w roku 1935 — 700 rodzin, w roku 1936 będzie mogło otrzymać 1000 rodzin.

Wpływa na to przede wszystkim obniżenie kosztów utrzymania dzieci i starców w miejskich zakładach oraz uzyskane z dniem 1 stycznia 1936 roku obniżenie opłat w prywatnych zakładach, w których Zarząd Miejski umieszcza dzieci i starców na swój rachunek. Obniżenie opłat uzyskano również i od rodzin zastępczych.

Kredyt działu IX obejmuje wydatki na utrzymanie 5 zakładów wychowawczych dla 600 dzieci, na utrzymanie 500 dzieci w prywatnych zakładach opiekuńczych, na utrzymanie 725 dzieci, umieszczonych u rodzin zastępczych, na dokarmianie 7900 dzieci, na odzież dla około 2000 najbiedniejszych dzieci w wieku szkolnym, zapomogi dla 1780 bezrobotnych matek, nie mogących pracować wskutek obciążenia małymi dziećmi, na półkolonje letnie dla 3000 dzieci, na 3 Miejskie Zakłady dla Starców i Kalek w liczbie 550 osób, na Dom Pracy Dobro-

wolnej dla 150 osób, na utrzymanie 150 starców w prywatnych zakładach opiekuńczych, na 2 Domy Noclegowe dla 400 osób, na zapomogi dla starców i osób niezdolnych do pracy (1630 rodzin), na doraźną pomoc dla biednych oraz na pomoc prawną.

W dziale X — Popieranie rolnictwa — zwiększenie wydatków wynosi zł. 39.636.—.

Wzrost wydatków na cele medycyny zwierzęcej i służby weterynaryjnej wywołany został zwiększeniem personelu weterynaryjnego, by odpowiadał on ilościowo nakazom ustawy rzeźnianej oraz uruchomieniem III Okręgu, biorąc pod uwagę już przyszłą inkorporację terenów podmiejskich do Łodzi.

Nowością w tym dziale są wydatki na urządzenia sanitarno-utylizacyjne oraz na organizację giełdy mięsnej.

W dziale XII — Bezpieczeństwo publiczne — zwiększenie wydatków wynosi zł. 81.785.—.

W dziale tym przewiduje się zwiększenie kredytów na Inspekcję Budowlaną o zł. 53.000.—. Spowodowane to zostało zaangażowaniem nowego personelu technicznego i administracyjnego dla usprawnienia działalności Inspekcji w kierunku wzmocnienia należytego nadzoru na mieście i uporządkowania zaległych akt.

Na roboty przymusowe powiększono kredyt ze względu na dużą ilość budynków, zagrażających bezpieczeństwu, które należy rozebrać względnie przeprowadzić kapitalny remont.

Kredyt na oświetlenie ulic wzrasta o zł. 50.000.—. W okresie od 18 lipca 1935 roku do końca 1935 roku zostało powiększone oświetlenie ulic:

- 1) elektrycznością:
 - a) w śródmieściu 120 lamp 500 wat. i 22 lamp 300 wat.,
 - b) na krańcach miasta na 44 ulicach 185 lamp 100 wat. i 9 lamp 300 wat.,
 - c) w parkach: Źródłiska 71 lamp 100 i 200 wat., przy domach Z. U. P. U. 53 lamp 100 wat., w parku im. ks. J. Poniatowskiego — uzupełniono oświetlenie 10 lampami 100 wat.;
- 2) gazem:
 - na krańcach miasta na 21 ulicach ustawiono 254 latarń 1, 2, 3 i 4 płomiennych.

Na 1 stycznia 1936 roku oświetlone były:

elektrycznością	—	379 ulic długości około 210 klm.
gazem	—	142 ulic długości około 60 klm.

Kredyt na subwencję dla Straży Ogniowej Ochotniczej został obniżony z 280.000 do 260.000 złotych.

W dziale XIII — Różne — zmniejszenie wynosi zł. 266.555.—.

Zmniejszenie to spowodowane zostało:

obniżeniem kredytu na składki i świadczenia	o zł.	11.000.—
„ „ „ subwencje	„	67.500.—
„ „ „ nieprzewidziane wydatki	„	75.000.—
wyeliminowaniem kredytu na Ubezpieczalnię Społeczną	„	120.000.—

Przechodząc do dochodów, zauważamy:

że niektóre działy — w porównaniu z sumami bieżącego roku budżetowego — wykazują zmniejszenie o zł. 1.688.854.—, inne zaś — zwiększenie o zł. 1.085.520.—, a w rezultacie całość dochodów zwyczajnych maleje o zł. 605.514.—.

Zmiany te spowodowane zostały:

W dziale I — Majątek komunalny — zmniejszenie o złotych 24.752.— jest następstwem obniżenia czynszu dzierżawnego od lokali o 10 do 15 % oraz tenuity dzierżawnej za grunta miejskie.

W dziale II — Przedsiębiorstwa komunalne — podwyższenie o zł. 257.118.— powstało wskutek podniesienia się rentowności Gazowni Miejskiej w związku z jej przebudową oraz podniesieniem się obrotów w Rzeźni Miejskiej skutkiem likwidacji Rzeźni Bałuckiej.

W dziale III — Subwencje i dotacje — podwyższenie o złotych 721.131.— nastąpiło wskutek zapreliminowania zasilku z Komunalnego Funduszu Pożyczkowo-Zapomogowego w wysokości złotych 1.010.266.—. Jest to suma niezbędna dla zrównoważenia budżetu zwyczajnego.

W dziale IV — Zwroty — zmniejszenie o zł. 218.715.— następuje powodu obniżenia oprocentowania od pożyczek, udzielanych na cele inwestycyjne przedsiębiorstwom komunalnym. Jest to suma, która koresponduje z działem IV wydatków.

W dziale VI — Opłaty za korzystanie z urządzeń dobra publicznego — wykazano zwiększenie o zł. 125.271.—, a to powodu wstawienia sumy zł. 140.000.— z tytułu zaległych kosztów kuracyjnych od chorych, leczonych w szpitalach miejskich. Stanowi to zaledwie 20 % ogólnej sumy zaległości.

W dziale VIII — Udział w podatkach państwowych — zmniejszenie wynosi zł. 650.000.—.

Znacznemu zmniejszeniu, bo o zł. 750.000.—, ulega udział miasta w podatku lokalowym na skutek zwolnienia od tego podatku lokali 1- i 2-izbowych wogóle oraz 3-izbowych, zajmowanych przez bezrobotnych, nieposiadających sublokatorów i zmiany wysokości udziału miasta w wpływach z tego podatku. Wreszcie na skutek umorzenia poważnych zaległości od tego rodzaju lokali.

Równocześnie preliminuje się zwiększenie wpływu o zł. 100.000.— z podatku od dochodu, a to na podstawie wykonania budżetu za rok 1934/35 oraz realizacji tego podatku w roku bieżącym.

W dziale IX — Dodatki do podatków państwowych — zmniejszenie stanowi sumę zł. 616.428.—.

Jest to następstwem zmniejszenia o 50 % udziału gmin miejskich w wpływach:

ze scalonego państwowego podatku przemysłowego	zł.	54.000.—
z podatku od zużycia, spożycia względnie produkcji	„	542.000.—
poza tem przewiduje się obniżenie wpływów:		
z podatku od nieruchomości	„	200.000.—
od patentów	„	15.000.—

W dziale X — Podatki samoistne — zmniejszenie wynosi zł. 170.000.—.

Oczekuje się zmniejszeń na wpływach:

z podatku od zbytku mieszkaniowego	o zł.	40.000.—
z podatku hotelowego	„	10.000.—
z podatku od szyldów i reklam	„	30.000.—
z podatków skasowanych	„	90.000.—

Kończąc omówienie szczegółów budżetowych, muszę zaznaczyć, że zmniejszenie wpływów miejskich z udziału w podatkach państwowych oraz w dodatkach do podatków państwowych przekracza sumę zł. 1.500.000.—. Nic też dziwnego, że w tych warunkach napotkaliśmy na poważne trudności przy zamykaniu preliminarza zwyczajnego, do zrównoważenia którego zabrakło nam sumy zł. 705.266.—, a łącznie z kredytami na zaległości bierne i wydatki inwestycyjne Gazowni — zł. 1.010.266.—. Idąc po linii wskazań władz nadzorczych, zapreliminowaliśmy sumę tę w dziale III — Subwencje i i dotacje — jako zasiłek od Komunalnego Funduszu Pożyczkowo-Zapomogowego na zrównoważenie budżetu w roku administracyjnym 1936/37. Zauważyć muszę, iż zasiłek ten ulegnie niewątpliwie poważnemu obniżeniu, gdyż przewidywane jest przekazanie gminom miejskim pobieranego

dotychczas przez Skarb Państwa specjalnego podatku dochodowego od pracowników miejskich. Wpływ ten narazie w wysokości zł. 1.— zapreliminowaliśmy w dziale III — Subwencje i dotacje — (wyniesie on faktycznie ponad zł. 500.000.—).

Pozatem w związku z nowymi rozporządzeniami Ministra Spraw Wewnętrznych, dotyczącymi zmiany ordynacji podatkowej, podatku od nieruchomości i podatku przemysłowego (Dz. U. R. P. Nr. 3 z dnia 15 stycznia 1936 roku) zajdzie potrzeba wprowadzenia szeregu zmian do budżetu.

Przedkładając Panom zamierzenia skarbowe na rok 1936/1937, chciałbym na zakończenie jeszcze raz zwrócić Ich uwagę na konieczność ostrożnego preliminowania wydatków. Zostały one w działach, koniecznie tego wymagających, odpowiednio wysoko przewidziane i to w zależności od zmniejszonych dochodów miejskich.

Nie wątpię, że intencje moje, jakimi się powodowałem, układając budżet, zostaną należycie przez Radę Przyboczną ocenione.

Powołując się na regulamin obrad Rady nad budżetem, proszę przesłać przedstawiony przeze mnie budżet do Komisji Finansowo-Budżetowej do szczegółowego rozpatrzenia.

PODATKI A FINANSE MIEJSKIE

NA TLE USTAWY Z DNIA 11 SIERPANIA 1923 ROKU

O TYMCZASOWEM UREGULOWANIU FINANSÓW KOMUNALNYCH I JEJ WAŻNIEJSZYCH ZMIAN.

Jedną z naczelných zasad polityki skarbowej związków przymusowych, a więc państwa i gmin, jest harmonijna całość danin państwowych i komunalnych. Osiągnąć ją można albo przez wydzielenie gminom pewnej kategorii podatków, albo przez przyznanie gminom pewnego udziału w podatkach państwowych, albo wreszcie przez wprowadzenie dodatków komunalnych do niektórych podatków. Nie ulega kwestji, że za racjonalne uznać należy tylko dwa pierwsze systemy: pierwszy pozwala gminom prowadzić własną, samodzielną politykę podatkową, dostosowaną do struktury ludności, potrzeb i układu stosunków w danej gminie; drugi pozwala na wprowadzenie jednolitego systemu podatkowego w całym państwie, uproszczenie tegoż i zmniejszenie kosztów wymiaru i poboru podatków, a tem samem zmniejszenie ciężarów dla społeczeństwa. Trzeci natomiast doprowadza do nadmiernego opodatkowania najwięcej nadających się do tego źródeł dochodu.

Rozwój historyczny państwa nie pozostawał bez wpływu na politykę skarbową. W Anglii, częściowo w Niemczech i Włoszech, gdzie miasta powstawały niezależnie i obok państwa, prowadziły one, jako organizmy suwerenne, własną politykę finansową. W Anglii i w Niemczech rozdział danin komunalnych od państwowych istniał do ostatnich czasów. Dopiero po wojnie tak zwaną ustawą finansowo-wyrównawczą („Finanzausgleichsgesetz“) wprowadzono jednolity system podatkowy w całych Niemczech.

Do 1923 roku finanse miast polskich nie były uregulowane. Wpływy z danin były znikome, do czego przyczyniała się w znacznym stopniu stale postępująca deprecjacja pieniądza. Potrzeby zaspakajano głównie z dotacyj i pożyczek. Pewien ład wprowadziła tu dopiero ustawa z dnia 11 sierpnia 1923 roku o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 747). Jak już z samej nazwy wynika, miała ona za zadanie „tymczasowe“ uregulowanie stanu finansowego miast polskich. Mimo to ustawa ta stanowi ważne ogniwo w dziedzinie naprawy gospodarki komunalnej. Przeprowadza

ona jednak zasadę oparcia budżetów gmin miejskich głównie na udziałach i dodatkach komunalnych do podatków państwowych i zakreśla wyraźne granice polityce skarbowej miast, pozbawiając je inicjatywy podatkowej. Podciągając szablonowo potrzeby wszystkich miast pod jeden mianownik i nie uwzględniając różnorodności stosunków gospodarczych w poszczególnych częściach kraju i gminach, wymieniona ustawa — ze względu na swe rygorystyczne postanowienia — nie zezwala miastom na indywidualne zaspakajanie swych potrzeb. Zarząd Miejski w Łodzi czynił kilkakrotnie próby wyjścia poza nakreślone ramy, czy to zabiegając o utrzymanie powszechnego podatku od elektryczności i gazu, czy wprowadzenie podatku od biletów jazdy tramwajami miejskimi i kolejkami dojazdowymi, czy też składek na budowę teatru, gmachów szkolnych i szpitali — jednak zawsze bezskutecznie.

Ustawa z dnia 11 sierpnia 1923 roku, jakkolwiek zarezerwowała dla gmin miejskich niektóre daniny, co przewidywał wyraźnie art. 69 dawnej Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 17 marca 1921 roku (Dz. U. R. P. Nr. 44, poz. 267), jednak były to źródła nikle, mogące zaspokoić tylko w nieznacznym stosunku potrzeby miast. Spowodowało to konieczność przyznania gminom miejskim udziału w podatkach państwowych i dodatków do tychże, obciążając powtórnie ten sam kontyngent płatników. Jeden z najwięcej przynoszących miastu wpływów — podatek od lokali, przewidywany początkowo jako nadal wyłączne źródło miasta, został zamieniony następnie na podatek państwowy. Również poważne źródło dochodów — podatek od nieruchomości — zezwoloną pobrać tylko do końca 1923 roku. A przecież, skoro ustawa o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych stanęła na gruncie wyodrębnienia podatków miejskich, nie przeprowadzając konsekwentnie zasady jednolitego, powszechnego systemu podatków państwowych, to podobnemu podatkowi, jak od nieruchomości, należało raczej nadać formę daniny komunalnej. Już z samego charakteru bowiem tego podatku wynika, że winien on być wyłącznie źródłem zaspakajania potrzeb miast. Jest to podatek bezpośredni, nie osobisty, lecz rzeczowy; obiekt opodatkowania związany jest jak najściślej z daną gminą; od inwestycji, umieszczonych przez miasto w brukach, kanalizacji i wodociągach, oświetleniu, środkach komunikacyjnych, od sposobu realizacji rozbudowy miasta i t. d. zależy zarówno jego wartość, jak i dochód. Państwo, powodując się niesłuszną, w danym wypadku, zdaniem mojem, zasadą, uważa, że kryterjum równomierności w opodatkowaniu stanowi jedna i ta sama stawka podatkowa, poprzednio 7%, nie licząc 10%, a póź-

niej 15 % dodatku, czy też 3 % podatku kryzysowego, obecnie zaś na mocy ustawy z dnia 14. I. 1936 r. (Dz. U. R. P. Nr. 3, poz. 14) — 12 %/o, wobec czego tym gminom, które wprowadzają różnolite stawki dodatku komunalnego, czyni trudności przy zatwierdzaniu statutów podatkowych. A przecież oczywistą jest rzeczą, iż nieruchomości, położone bliżej śródmieścia, przynoszą stosunkowo większy dochód, będąc gęściej zabudowane i posiadając droższe lokale, bowiem osoby, zajmujące je, korzystają z daleko większych nakładów inwestycyjnych gmin, niż mieszkańcy krańców. Podobnie przedstawia się sprawa z podatkiem lokalowym. Prawodawca ustala dwie stopy podatkowe: 8 % dla mieszkań do 3 izb włącznie i 12 %/o, nie bierze jednak pod uwagę miejsca położenia lokali. Jasnym jest jednak, że wyższe opodatkowanie lokali w śródmieściu powodowałoby parcie ludności na krańce miasta, co z różnych względów, choćby zdrowotnych, byłoby pożądane. Podobnych przykładów przytoczyćby można daleko więcej. Czy przeto nie należałoby przeznaczyć pewnych danin wyłącznie dla miast, umożliwiając tymże prowadzenie racjonalnej polityki fiskalnej? Wszak postulatowi sprawiedliwości nie odpowiada, bynajmniej, jednolita stawka podatkowa. Dla ochrony zaś, czy to poszczególnych jednostek, czy też całych grup społecznych od samowoli poszczególnych samorządów, posiada państwo aż nadto dostatecznych środków.

Jak widzimy, ustawa z dnia 11 sierpnia 1923 roku nie przeprowadza konsekwentnie żadnego z systemów, omówionych na wstępie. Stanowi ona ich konglomerat. Skoro zaś od jej wydania upłynęło już zgorą dwanaście lat, zastanówmy się, w jakim kierunku poszły jej zmiany.

Rok 1925 zapoczątkował stopniowo obniżanie wpływów dla miast z danin, ustawą bowiem z dnia 22. XII. 1925 roku o środkach zapewnienia równowagi budżetowej (Dz. U. R. P. Nr. 129, poz. 918, art. 16) zmniejszono do połowy udział miast we wpływach z państwowego podatku dochodowego, to jest z 30 do 15 %/o (dla Warszawy z 40 do 20 %/o), co wyraziło się dla Łodzi utratą wpływu, przekraczającego złotych 2.000.000.— rocznie.

Rok 1926, zapoczątkowujący erę rządu silnej ręki, podporządkowującego sobie wszelkie organa władzy, i lata następne, ograniczyły w dalszym ciągu samodzielność polityki fiskalnej miast. Stało się jasnym, że rozwój miast polskich nie pójdzie śladem historycznego rozwoju miast angielskich. Wydana w 1933 roku ustawa o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorjalnego (Dz. U. R. P.

Nr. 35, poz. 294) wyraźnie podporządkowuje interesy miast interesom państwa, jako całości. Ustawa Konstytucyjna z dnia 23-go kwietnia 1935 roku (Dz. U. R. P. Nr. 30, poz. 227) nie zawiera już przepisu, będącego odpowiednikiem art. 69 dawnej Konstytucji. Czy jednak niezbyt konsekwentnie przeprowadzono zasadę, iż samorząd jest tylko jednym z organów władzy państwowej, działającym z upoważnienia tejże, a nie organem równorzędnym i samodzielnym? Wszak jednym z kryterjów gminy miejskiej, jako związku przymusowego, jest możność nakładania ciężarów publicznych na zaspokojenie swych potrzeb. Można być przecież zwolennikiem koncepcji, iż samorząd jest instytucją pochodną od państwa, lecz z tego jeszcze nie wynika, jak to słusznie zauważył w rozprawie swej p. t. „Teoretyczne poglądy na genezę samorządu, a polityka państwowa w stosunku do samorządów” prof. dr. Tadeusz Hilarowicz („Dziennik Zarządu m. Łodzi” Nr. 4 z 1935 roku), że państwo w swej polityce administracyjnej musi dążyć do ograniczenia samorządu i do skrepowania jego swobody. Niewątpliwie nie pozostał bez wpływu i długotrwały kryzys ekonomiczny, nie mający — ze względu na swą długotrwałość — precedensu w historii, który, uszczuplając wpływy skarbowe — z jednej strony, z drugiej zaś — zwiększając stale wydatki na opiekę społeczną i zdrowie publiczne, powodował, iż rząd, chcąc odciążyć ludność od płacenia nadmiernych podatków, starał się zmniejszyć podatki i opłaty głównie kosztem miast, przerzucając nadto na barki tychże co raz to więcej funkcij społecznych bez równoczesnego przyznawania źródeł pokrycia, choć to wyraźnie ustawa o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych przewidywała.

Uszczuplanie samodzielności miast wykazywało i w dalszym ciągu wykazuje stałą tendencję wzrastającą, przez co punkt ciężkości jest przenoszony z podatków samoistnych na dodatki i udziały, chociaż system ten komplikuje rachunkowość skarbowości, uzależnia samorząd od urzędów skarbowych i nie pozwala na dokładne preliminowanie wpływów podatkowych przez gminy miejskie.

Przechodząc od rozważań natury ogólnej do chronologicznego przeglądu zmian w ustawodawstwie, dotyczącem wpływu danin na finanse komunalne, wspomnieć jeszcze muszę, iż w 1926 roku wymiar i pobór podatku dochodowego, uskuteczniany dotychczas przez miasto, przejęły urzędy skarbowe. Tenże 1926 rok zapoczątkował charakterystyczną sprawę. Otóż, począwszy od dnia 16 września tego roku do podatku dochodowego wprowadzony został 10% dodatek nadzwyczajny, pobierany przy podatku z działu I do wpro-

wadzenia dodatku kryzysowego, to jest do roku podatkowego 1931 włącznie, zaś z działu II (od uposażeń służbowych) do roku 1935 włącznie. Miasta udziału we wpływach dodatku nie otrzymywały, choć się należało, zgodnie z orzecznictwem Najwyższego Trybunału Administracyjnego. Wreszcie rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24. X. 1934 roku (Dz. U. R. P. Nr. 96, poz. 868) zniósło prawo miast do wpływów z tego tytułu z mocą wsteczną od 1926 roku. Naraziło to m. Łódź na stratę przeszło zł. 2.000.000.— za cały czas. Dla ścisłości dodać wypada, że z dniem 1 lutego 1934 roku wyłączeni zostali od płacenia podatku dochodowego urzędnicy państwowi, funkcjonariusze Policji Państwowej i wojskowi (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 663—6 z 1933 roku).

Rok 1927 — w związku z utworzeniem Komunalnego Funduszu Poyczkowo-Zapomogowego (Dz. U. R. P. Nr. 50, poz. 448) — zapoczątkował zmniejszenie wpływów z dodatku komunalnego do państwowego podatku od zużycia, spożycia względnie produkcji, bowiem 20 % ogólnych wpływów z tego dodatku (w pierwszym roku 5 %; w latach następnych — do 1931 roku włącznie — 10 %) przypada wspomnianemu funduszowi (od dnia 1 kwietnia 1936 roku — 35 %); z pozostałych 80 % (od dnia 1 kwietnia 1936 roku — 65 %) wpływów gminy miejskiej otrzymują 50 % (od dnia 1 kwietnia 1936 roku — 25 %), przedtem natomiast otrzymywały 60 %, co wyraża się w stosunku rocznym dla m. Łodzi utratą zł. 60.000.—.

Art. 3 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 22 marca 1928 roku o zmianie ustawy o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych (Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 535) zamieniono samoistną komunalną opłatę od pism, dotyczących się przeniesienia własności rzeczy nieruchomości, na dodatek do opłaty stempłowej, wprowadzonej ustawą z dnia 1 lipca 1926 roku o opłatach stempłowych (Dz. U. R. P. Nr. 98, poz. 570), przy czem wysokość dodatku określono najwyżej na 50 % opłaty stempłowej. Miasta Łodzi zmiana ta na utratę nie naraziła, bowiem pobierana opłata miejska nie uległa zmianie.

Następne dwa lata nie przyniosły zasadniczych zmian. Dopiero okólnikiem Nr. 63 z dnia 22 kwietnia 1931 roku wyraziło Ministerstwo Spraw Wewnętrznych — w związku z nałożeniem na gminy od roku administracyjnego 1931/32 obowiązku bezpłatnego dostarczania mieszkań nauczycielom szkół powszechnych względnie wypłacania dodatku na mieszkanie — zgodę na podwyższenie pobieranych do tego czasu stawek dodatku komunalnego do państwowego podatku

od nieruchomości o $7\frac{1}{2}\%$. Podwyższone stawki pobrało miasto Łódź tylko za II półrocze 1931 roku oraz od niektórych kategorii płatników za rok 1932, gdyż na dalsze utrzymanie podwyższonych stawek władze nadzorcze nie zgodziły się. Zarządzenie powyższe spowodowało utratę dla miasta rocznie zł. 450.000.—

W tymże samym roku — w związku z wprowadzeniem państwowej opłaty na Fundusz Drogowy (Dz. U. R. P. Nr. 16, poz. 81) — miasto utraciło prawo do poboru opłaty od pojazdów, podlegających opłacie na Fundusz Drogowy (mechanicznych i niektórych konnych). Spowodowało to w stosunku rocznym dla Łodzi ubytek około złotych 550.000— w miejskiej opłacie na utrzymanie dróg i ulic oraz około zł. 200.000.— w miejskim podatku od przedmiotów zbytku, który też ustawą z dnia 17 marca 1932 roku (Dz. U. R. P. Nr. 25, poz. 223) został wogóle zniesiony.

Wreszcie ustawą z dnia 17 grudnia 1931 roku (Dz. U. R. P. Nr. 112, poz. 880) został zniesiony podatek miejski od oświetlenia elektrycznego i gazowego w lokalach z wyszynkiem alkoholu i w lokalach zabaw, rozrywek i widowisk, jednakże na miejsce zniesionego podatku samoistnego otrzymało miasto prawo wprowadzenia dodatku komunalnego do państwowego podatku od energii elektrycznej, co całkowicie, nawet z nadwyżką, pokryło stratę.

Cytowaną już kilkakrotnie ustawą z dnia 17 marca 1932 roku został zawieszony na okres 5 lat, poczynając od 1 kwietnia 1932 roku, pobór miejskiego podatku od spadków i darowizn, zamiast którego pobierano dodatek komunalny, przekazując wpływy Komunalnemu Funduszowi Pożyczkowo-Zapomogowemu. Ostatecznie rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 roku (Dz. U. Nr. 94, poz. 846) zniósł zupełnie podatek samoistny, wprowadzając na jego miejsce 10% dodatek komunalny, pobierany na rzecz Komunalnego Funduszu Pożyczkowo-Zapomogowego. Wyraża się to cyfrą zł. 50.000.— rocznie straty dla m. Łodzi.

Rok 1935 zaznaczył się dalszym bardzo znacznym ścieśnieniem działalności gmin miejskich na polu fiskalnym. Ustawą z dnia 18-go marca 1935 roku o przejęciu przez władze skarbowe wymiaru i poboru niektórych podatków (Dz. U. Nr. 22, poz. 168) odebrano gminom i przekazano urzędom skarbowym wymiar i pobór następujących podatków: od nieruchomości, lokalowego i od placów budowlanych, przy których to pracach zatrudniały gminy znaczną ilość osób, przy czym podatek od nieruchomości i lokalowy wykazywały największe wpływy ze wszystkich danin, prowadzonych przez miasto.

Nie mniej krytycznymi były lata następne. W roku 1934 — jak już o tem wspominałem — miasta utraciły definitywnie prawo do udziału w 10 % dodatku do podatku dochodowego i zwolnieni zostali od tego podatku urzędnicy państwowi, funkcjonariusze Policji Państwowej i wojskowi, przez co uległ automatycznemu zmniejszeniu i udział miast, zniesiono ostatecznie miejski podatek od spadków i darowizn, wreszcie rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24. X. 1934 roku o poprawie gospodarki i finansów związków samorządowych (Dz. U. Nr. 94, poz. 846) przekazano należności gmin miejskich z tytułu dodatku do scalonego podatku przemysłowego od spożycia, wprowadzonego od dnia 1 lipca 1932 roku, za czas do dnia 31 grudnia 1934 roku, a więc za 2½ roku, w całości Komunalnemu Funduszowi Pożyczkowo-Zapomogowemu. Wyraża się to dla miasta Łodzi za ten czas stratą zł. 300.000.—. Dla ścisłości nadmienić wypada, że od dnia 1 stycznia 1935 roku miasta otrzymują ten dodatek na tych samych zasadach, co i dodatek do podatków od spożycia, zużycia względnie produkcji, to jest 20 % wpływów zabiera Komunalny Fundusz Pożyczkowo-Zapomogowy (od dnia 1 kwietnia 1936 roku — 35 %), reszta zaś jest dzielona między gminy miejskie (50 %) — (od dnia 1 kwietnia 1936 roku — 25 %) — i powiatowe związki komunalne (30 %) — (od dnia 1 kwietnia 1936 roku — 40 %) — w stosunku do liczby mieszkańców.

Miasto Łódź otrzymało w 1935 roku z tego tytułu zł. 235.000.—. Temże rozporządzeniem z dnia 24. X. 1934 roku pozbawiono miasta jednej z najwięcej przynoszących samoistnych danin, mianowicie podatku od ładunków kolejowych, poczynając od dnia 1 kwietnia 1935 roku. Dla m. Łodzi wyraża się to ubytkiem przeszło zł. 500.000.— rocznie. Tytułem rekompensaty jednak przyznano miastom prawo do zapomogi z Komunalnego Funduszu Pożyczkowo-Zapomogowego w wysokości różnicy między wpływami ze zniesionego podatku a wpłatami na Fundusz Pracy, wynoszącemi dla gmin miejskich wydzielonych 1 % budżetu zwyczajnego. Cytowane rozporządzenie przewidziało wkońcu, że wzajemne salda należności Skarbu i związków samorządowych, ustalone w wyniku rozrachunku pomiędzy Skarbem Państwa a związkami samorządowemi, przeprowadzonego na dzień 31 marca 1935 roku, przekazuje się Komunalnemu Funduszowi Pożyczkowo-Zapomogowemu. Wyjątek zrobiono tylko dla Warszawy.

Rok 1935 przyniósł dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 3 grudnia o obniżeniu obciążenia daninami komunalnymi i o innych

zmianach w finansach komunalnych (Dz. U. Nr. 88, poz. 544), który zniósł prawo związków samorządowych do poboru opłat mytniczych, mostowych, kopytkowych, rogatkowych i postojowych oraz obniżył o połowę (z 50 % na 25 %) wysokość dodatków komunalnych do państwowych podatków od spożycia, zużycia względnie produkcji i do scalonego podatku przemysłowego, poczynając od dnia 1 kwietnia 1936 roku. Dla m. Łodzi daje to rocznie stratę; w dodatku do państwowego podatku od spożycia, zużycia względnie produkcji około zł. 340.000.—, a uwzględniając wykazaną już stratę zł. 60.000.— przy omawianiu zmian w 1927 roku, razem zł. 400.000.—, w dodatku zaś do scalonego podatku przemysłowego zł. 50.000.— przeszło. I jakkolwiek uległa jednocześnie zwiększeniu subwencja z Komunalnego Funduszu Pożyczkowo-Zapomogowego, jednakże starczy ona zaledwie na wyrównanie strat w podatku lokalowym.

Znaczne zmniejszenie wpływów wywołały też dekrety z dnia 14 listopada 1935 roku, zamieszczone w Dz. U. Nr. 82 w sprawie obniżenia komornego i zmiany ustawy o ochronie lokatorów (poz. 504) oraz o podatku od lokali (poz. 505); pierwszy przez obniżenie podstawy wymiaru o 10—15 %, a drugi przez zwolnienie od podatku mieszkań do 2 izb włącznie, względnie i trzyizbowych, o ile zajmowane są przez bezrobotnych, nie posiadających sublokatorów, oraz umorzenie z urzędu zaległości w podatku od mieszkań jedno- i dwuizbowych.

Zmniejszenie to wyraża się rocznie sumą zł. 750.000.—, nie licząc strat z racji umorzenia zaległości.

Rok 1936, choć mamy dopiero miesiąc styczeń, kontynuuje zniżkę wpływów z danin. Dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14-go stycznia tego roku o podatku od nieruchomości (Dz. U. Nr. 3, poz. 14) zmienia podstawę wymiaru podatku z podstawowego komornego, jak to było dotychczas, na czynsz z tytułu najmu lub dzierżawy, należny za rok poprzedzający rok podatkowy, a ponieważ wspomniany poprzednio dekret z dnia 14 listopada 1935 roku spowodował obniżenie czynszów o 10—15 %, przeto powoduje to stratę w dodatku komunalnym do państwowego podatku od nieruchomości, wyrażającą się sumą około zł. 200.000.— rocznie.

Reasumując wyniki stałego obniżania wpływów miasta z danin, stwierdzić należy, że roczny ubytek wpływów z tego źródła wyraża się dla m. Łodzi kwotą około zł. 3.680.000.—, a mianowicie z tytułu:

1. udziału we wpływach z państwowego podatku dochodowego	zł. 2.000.000.—
2. dodatku komunalnego do państwowego podatku od zużycia, spożycia względnie produkcji	„ 60.000.—
3. dodatku komunalnego do państwowego podatku od nieruchomości z racji dostarczania mieszkań nauczycielom lub ekwiwalentu za nie	„ 450.000.—
4. opłaty od niektórych pojazdów	„ 350.000.—
5. podatku od przedmiotów zbytku	„ 200.000.—
6. podatku od spadków i darowizn	„ 30.000.—
7. dodatku do państwowego podatku od spożycia, zużycia względnie produkcji — od 1 kwietnia 1936 roku dodatkowo —	„ 340.000.—
8. dodatku do scalonego podatku przemysłowego	„ 50.000.—
9. dodatku do państwowego podatku od nieruchomości	„ 200.000.—
	razem zł. 3.680.000.—

co przekracza wpływ z samoistnych danin komunalnych, a nawet udział w podatkach państwowych (według preliminarza budżetowego na rok 1936/37 — zł. 1.280.000.— względnie zł. 3.100.000.—).

W zestawieniu tem nie wykazałem strat spowodu skasowania podatku ładunkowego i udział we wpływach z podatku lokalowego, bowiem straty te równoważą dotację z Komunalnego Funduszu Pożyczkowo-Zapomogowego.

Przy omawianiu zmian w ustawodawstwie podatkowym nie przytoczyłem podatku lokalowego, a to z tego względu, że chociaż ustawa z dnia 2 sierpnia 1926 roku o podatku od lokali (Dz. U. Nr. 94, poz. 550), nadając temuż charakter daniny państwowej, pozbawiła miasta z dniem 1 sierpnia 1926 roku prawa poboru samoistnego podatku, przyznając jedynie 50 % udział, a więc przy 8 % stawce od komornego z czerwca 1914 roku — 4 %, lecz zato przedtem podatek był pobierany od faktycznie płaconego czynszu, a tylko w 1925 roku od przedwojennego przy stawce 6 %, i w rezultacie wpływ z podatku lokalowego uległ nawet pewnemu wzrostowi, wynosząc dla m. Łodzi: w roku 1924 — zł. 1.049.529.35 (za 1923 rok danych nie przytaczam, gdyż wyrażają się one w markach)

„ 1925 — „ 1.015.416.26

„ 1926 — „ 1.146.809.59

„ 1927/28 — „ 1.472.576.63, przyczem, poczynając od tego

czasu, rok budżetowy zaczęto liczyć ponownie od 1 kwietnia do 31 marca następnego roku.

Kilka też słów uzupełnienia poświęcić należy i podatkowi od nieruchomości. Otóż, przekazany ustawą z dnia 17 grudnia 1921 roku o zasileniu finansów miejskich i o karach, nakładanych przez gminy za fałszywe zeznania podatkowe na obszarach b. zaboru rosyjskiego i austriackiego (Dz. U. Nr. 2, poz. 6 z roku 1922), na rzecz gmin miejskich do końca 1923 roku, nie stracił ten podatek nigdy charakteru daniny państwowej, w przeciwieństwie do przekazanego tą samą ustawą podatku lokalowego, i nawet ustawa z dnia 11 sierpnia 1923 roku o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych stanu tego nie zmieniła, zezwalając jedynie gminom miejskim na wprowadzenie dodatku do podatku państwowego, poczynając od 1 stycznia 1924 roku.

Dla zilustrowania stałego uszczuplenia samodzielności fiskalnej miast przytoczę zestawienie wpływów z poszczególnych rodzajów danin odnośnie m. Łodzi, a więc: samoistnych, dodatków do podatków i udziałów w tychże, we wzajemnym stosunku i w stosunku do ogólnych dochodów budżetowych, za czas od roku 1919/20 aż do roku budżetowego 1936/37, przyczem przytoczone liczby, podane w tysiącach złotych, względnie do 1923 roku włącznie — m a r e k, zostały wzięte z wykonań budżetów administracyjnych zwyczajnych, z wyjątkiem, oczywiście, lat 1935/36 i 1936/37, gdzie wzięte są one z preliminarzy (patrz dalej umieszczona tablica).

Porównywując przytoczone liczby, dojść możemy — między innymi — do następujących wniosków:

- 1) w latach 1919/20 i 1920/21 budżet jest zaspakajany głównie z wpływów poza podatkowych; podatki samoistne stanowią jednak poważną pozycję; udziału w daninach państwowych niema; dodatki stanowią: w pierwszym roku znikomy odsetek, w drugim — już większy;
- 2) 1921 rok (dane za 9 miesięcy, od 1 kwietnia do 31 grudnia, wobec przyrównania z dniem 1 stycznia 1922 roku okresu roku budżetowego do kalendarzowego) wykazuje dalszy stosunkowy wzrost wpływów z danin samoistnych kosztem wpływów innych, które ustępują pierwsze miejsce samoistnym podatkom; wpływ z dodatków nieznaczny;
- 3) podobnie 1922 rok, wykazując przytem po raz pierwszy wpływ z udziałów w podatkach państwowych, narazie niewielki;

R o k	Podatki samoistne		Dodatki do podatków		Udziały w podatkach		Inne wpływy		Ogółem	
	zł (mk.)	%	zł. (mk.)	%	zł. (mk.)	%	zł. (mk.)	%	zł. (mk.)	%
	w m a r k a c h									
1919/20	7.616	20	1.306	3,4	—	—	29.243	76,6	38.166	100
1920/21	53.302	38,1	25.981	18,6	—	—	60.592	43,3	139.877	100
1921 9 mies.	342.387	57,3	26.900	4,5	—	—	228.146	38,2	597.434	100
1922	3.196.756	57,2	29.502	0,5	310.000	5,6	2.040.18	36,7	5.576.387	100
1923	411.290.525	61,9	7.489.215	1,1	210.732.443	31,7	35.287.734	5,3	654.799.919	100
	w z ł o t y c h									
1924	4.146	29,7	5.796	41,5	1.766	12,6	2.257	16,2	13.967	100
1925	5.730	31,4	7.373	40,5	2.487	13,6	2.634	14,5	18.226	100
1926	4.886	22,3	10.443	47,6	1.921	8,8	4.680	21,3	21.931	100
1927										
za pierwsze 3 mies.	1.704	23,6	1.848	25,5	185	2,6	3.498	48,3	7.236	100
1927/28	6.444	21,5	14.727	49,1	3.774	12,6	5.039	16,8	29.984	100
1928/29	7.872	23,5	15.709	46,8	4.240	12,6	5.752	17,1	33.573	100
1929/30	5.807	17,1	14.898	43,8	5.411	15,9	7.876	23,2	33.992	100
1930/31	4.788	15,1	15.567	49	3.555	11,2	7.851	24,7	31.761	100
1931/32	3.825	14,5	13.092	49,7	2.700	10,2	6.735	25,6	26.352	100
1932/33	3.210	12,5	13.250	51,6	2.600	10,1	6.644	25,8	25.704	100
1933/34	3.182	14,1	11.377	50,5	2.168	9,6	5.819	25,8	22.546	100
1934/35	1.845	7,5	12.164	49,3	3.755	15,2	6.902	28	24.666	100
1935/36										
prelimin.	1.450	6	11.555	48,1	3.750	15,6	7.257	30,3	24.012	100
1936/37										
prelimin.	1.280	5,5	10.938	46,7	3.100	13,3	8.088	34,5	23.406	100

- 4) 1923 rok wykazuje po raz ostatni wzrost samoistnych danin i znaczny udział w podatkach państwowych; wpływ z dodatków i innych źródeł — nieznaczny;
- 5) poczynając od 1924 roku wpływy kształtują się pod działaniem ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 roku o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych: główny udział przypada dodatkom do podatków państwowych, drugie jednak miejsce zajmują daniny samoistne. Stan taki trwa bez większych odchyłeń aż do roku 1928/29 włącznie;
- 6) rok 1929/30 zapoczątkowuje stały spadek podatków samoistnych z drugiego miejsca na ostatnie aż do 5,5% budżetu w 1936/37 roku (z 29,7% w 1924 roku, a z 61,9 w 1923 roku!); wpływ z dodatków nadal zajmuje pierwsze miejsce, nie ulegając większym wahaniom; wpływ z udziałów przechodzi w 1934/35 roku z ostatniego miejsca na trzecie kosztem danin samoistnych i kolejność ta pozostaje już, przy tendencji jednak dalszego zmniejszenia się wpływu z danin samoistnych.

* * *

Kwestja rozgraniczenia źródeł podatkowych państwa i samorządu terytorjalnego była już przedmiotem zainteresowań czynników kompetentnych, choćby przytoczyć tylko projekt podsekretarza stanu Bolesława Markowskiego z grudnia 1925 roku. (Wydawnictwo Ministerstwa Skarbu „Skarbowość Komunalna” z 1926 roku, serja IV, dodatek do zeszytu I-go). W pracy swej autor daje wyraz przekonaniu, że zarówno w interesie samorządu leży, aby otrzymał własną dziedzinę skarbowości, w której mógłby prowadzić swą politykę finansową, jak i w interesie państwa odnośnie do eksploatacji tych źródeł dochodowych, które ze względu na swój charakter mogą być sprawniej i bardziej prawidłowo wyzyskiwane przez samorząd. Dotyczy to przede wszystkim podatków realnych, a następnie takich, które uwzględniają nietyle cele fiskalne, co utylitarne, jak například: podatek od psów, od zbytku mieszkaniowego, od plakatów, szyldów i reklam i t. p.

SPRAWOZDANIE

Z DZIAŁALNOŚCI TYMCZASOWEGO ZARZĄDU MIEJSKIEGO W ŁODZI

ZA CZAS OD DNIA 18 LIPCA DO DNIA 31 GRUDNIA 1935 ROKU.

I. Zarząd Miejski.

Decyzją Pana Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 1 lipca 1935 roku Rada Miejska w Łodzi została rozwiązana spowodu niezdolności do wykonywania ciężących na niej zadań, powodującej w gospodarce miejskiej istotne nieprawidłowości.

Reskryptem Pana Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 10 lipca 1935 roku mianowany został Tymczasowym Prezydentem Miasta inż. Waław Głazek, Dyrektor Tramwajów i Autobusów w m. st. Warszawie, który w dniu 18 lipca 1935 roku objął urządowanie i przejął czynności, przekazane mu przez p. inż. Waławę Wojewódzkiego, ustępującego Komisarza Rządowego.

Reskryptem Pana Wojewody Łódzkiego z dnia 2 sierpnia 1935 roku Tymczasowym Wiceprezydentem Miasta został mianowany p. Kazimierz Kozłowski, Inspektor Wojewódzki Związków Samorządowych, który objął urządowanie w dniu 5 sierpnia 1935 roku.

Nadzór nad Wydziałami: Prezydjalnym, Finansowym, Technicznym, Plantacyj, Gazownią Miejską, Kanalizacją i Wodociągami oraz Komunalną Kasą Oszczędności zatrzymał p. Prezydent inż. W. Głazek przy sobie, zaś nadzór nad Wydziałami: Oświaty i Kultury, Opieki Społecznej, Zdrowia Publicznego, Gospodarczym, Wojskowym, Ewidencji Ludności, Statystycznym, Urzędem Przemysłowym I Instancji, Urzędem Stanu Cywilnego i Urzędem Rozjemczym do spraw najmu przekazał p. wiceprezydentowi K. Kozłowskiemu.

Reskryptem Pana Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 30 września 1935 roku Tymczasowymi Wiceprezydentami Miasta zostali mianowani pp. Mikołaj Godlewski, W. Wojewoda Wołyński, i Antoni Pączek, b. poseł na Sejm. Pierwszy z nich objął urządowanie w dniu 8, a drugi w dniu 11 października 1935 roku.

P. Wiceprezydent Mikołaj Godlewski jest stałym zastępcą Prezydenta Miasta oraz objął nadzór nad Wydziałem Technicznym, Wydziałem Plantacyj, Gazownią Miejską oraz Kanalizacją i Wodociągami. P. Wiceprezydent Antoni Pączek objął nadzór nad Wydziałem Oświaty i Kultury, Wydziałem Opieki Społecznej oraz Wydziałem Zdrowia Publicznego.

Reskryptem Pana Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 30 września 1935 roku została powołana przy Tymczasowym Prezydencie Miasta Rada Przyboczna, złożona z 23 członków. Skład jej jest następujący:

1. Algajer Karol, 2. Biłyk Alfred, 3. Chodakowski Leon, 4. Cyrański Adam, 5. Dobranc Bertold, 6. Fiedler Zygmunt, 7. Geyer Robert, 8. Jaworowski Kazimierz, 9. Klocman Jerzy, 10. Kubasiewicz Stanisław, 11. Lewadowski Andrzej, 12. Liberman Fiszel, 13. dr. Mogilnicki Tadeusz, 14. Pawłowski Stanisław, 15. Peterman Stanisław, 16. Raabe Zygmunt, 17. Rybicka Apolonja, 18. Socha Józef, 19. Tomczyk Józef, 20. Waszkiewicz Franciszek, 21. Walczak Walenty, 22. Wasilewski Tomasz, 23. Zajączkiewicz Józef.

W okresie sprawozdawczym Rada Przyboczna odbyła 4 posiedzenia (3 normalne i 1 specjalne) oraz powzięła 25 uchwał.

Rada Przyboczna wyłoniła następujące Komisje:

1. Komisję Finansowo-Budżetową, złożoną z 7 członków, która odbyła 2 posiedzenia,
2. Komisję Regulaminowo-Prawną, złożoną z 6 członków, która odbyła 1 posiedzenie,
3. Komisję do Spraw Ogólnych, złożoną z 6 członków, która w okresie sprawozdawczym nie zebrała się i
4. Komisję Rewizyjną, złożoną z 7 członków, która odbyła 10 posiedzeń.

W okresie sprawozdawczym Kolegium Zarządu Miejskiego odbyło 10 posiedzeń. W zastępstwie Magistratu Pan Prezydent Miasta powziął 174 postanowień, w zastępstwie zaś Rady Miejskiej — 101 postanowień.

II. Wydział Prezydjalny.

a) Sprawy organizacyjne.

W okresie sprawozdawczym:

1. opracowano regulamin obrad Rady Przybocznej, regulamin obrad Komisji Rady Przybocznej oraz regulamin Komisji Rewizyjnej,
2. opracowano Instrukcję w przedmiocie podejmowania przez Tymczasowego Prezydenta Miasta postanowień w sprawach, należących do kompetencji Rady Miejskiej i Magistratu,
3. opracowano przepisy kancelaryjne Zarządu Miejskiego w Łodzi, oparte na t. zw. systemie bezdziennikowym,
4. opracowano Instrukcję o zakresie czynności i odpowiedzialności członków Zarządu i pracowników Zarządu Miejskiego w Łodzi,

5. opracowano statut organizacyjny Zarządu Miejskiego w Łodzi,
6. przygotowano materiały do opracowania statutu etatów stanowisk służbowych w Zarządzie Miejskim w Łodzi,
7. zmieniono skład osobowy Komisji Archiwalnej, Komisji Dyscyplinarnych i Komisji Emerytalnych.

b) Sprawy personalne.

Wobec zamierzonego wydania ustawy, określającej warunki pracy i płacy pracowników związków samorządowych, wszelkie prawa pracowników miejskich, zagwarantowane im obowiązującą Pragmatyką służbową, były w dalszym ciągu honorowane.

W dniu 18 lipca 1935 roku zatrudnionych było w Zarządzie Miejskim 737 urzędników i 824 niższych funkcjonariuszów miejskich etatowych oraz 445 urzędników i 304 niższych funkcjonariuszów kontraktowych, razem 2310 pracowników. W okresie sprawozdawczym ilość pracowników zmniejszyła się o 12 osób. Wydatne zmniejszenie liczby pracowników miejskich okazało się niemożliwe z uwagi na konieczność zwiększenia personelu technicznego w Wydziale Technicznym (w Inspekcji Budowlanej i w Oddziale Drogowym) oraz personelu weterynaryjnego w Wydziale Zdrowia Publicznego, jak również zwiększenia się zakresu czynności poruczonych (wydawanie świadectw tożsamości, świadectw ubóstwa i t. p.). Przybyło 11 urzędników etatowych, ubyło 11 etatowych niższych funkcjonariuszów, ubyło 9 pozaetatowych urzędników oraz 3 pozaetatowych niższych funkcjonariuszów miejskich.

Przeniesiono w stan spoczynku 5 urzędników i 7 niższych funkcjonariuszów.

Prócz tego Zarząd Miejski zatrudnia 287 nauczycieli szkół wieczornych, 24 sezonowych pracowników umysłowych oraz 167 sezonowych pracowników fizycznych. Razem więc Zarząd Miejski zatrudnia 2973 pracowników (1695 umysłowych i 1278 fizycznych).

Zarząd Miejski posiada na swem utrzymaniu 209 emerytów, 68 wdów i 51 sierot.

Dane te nie obejmują pracowników Kanalizacji i Wodociągów, Gazowni Miejskiej oraz Komunalnej Kasy Oszczędności, jak również robotników, zatrudnionych przez Wydziały: Techniczny, Plantacyj oraz przedsiębiorstwo Kanalizacja i Wodociągi.

Przeciętne wynagrodzenie pracownika miejskiego wynosi zł. 217.— miesięcznie (umysłowy — zł. 274.—, fizyczny — zł. 165.—).

III. Wydział Finansowy.

a) Sprawy budżetowe.

Jednym z powodów rozwiązania Rady Miejskiej było nieuchwalenie przez nią na posiedzeniu w dniu 18 czerwca 1935 roku budżetu Zarządu Miejskiego na rok administracyjny 1935/36. Poczynając od dnia 1 kwietnia 1935 roku gospodarka miejska prowadzona była w ramach prowizorium budżetowego, którego wysokość miesięczna wynosiła $\frac{1}{12}$ budżetu Zarządu Miejskiego na rok administracyjny 1934/35.

Zaraz po objęciu urzędowania przez nowy Zarząd Miejski, naczelnicy wydziałów i dyrektorzy przedsiębiorstw, wezwani zostali do ostatecznego ustalenia wysokości poszczególnych kredytów budżetowych. Na podstawie dostarczonych materiałów Wydział Finansowy opracował budżet Zarządu Miejskiego na rok administracyjny 1935/36.

Budżet zwyczajny zamykał się we wpływach kwotą złotych 24,012,291.—, w wydatkach kwotą zł. 22,923,708.—. Budżet nadzwyczajny we wpływach kwotą zł. 7,928,374.—, w wydatkach zaś kwotą zł. 9,016,957.—. Budżet szpitali zamykał się we wpływach i wydatkach sumą zł. 1,609,203.—, budżet zakładów opiekuńczych sumą zł. 920,020.—, budżet przedsiębiorstw kwotą zł. 12,189,413.—. Ogólnie zatem budżet Zarządu Miejskiego na rok administracyjny 1935/36 zamykał się we wpływach i w wydatkach sumą zł. 46,559,301.—.

Budżet ten zatwierdzony został przez Urząd Wojewódzki w dniu 17 września 1935 roku i według opinii p. Fr. Grelli, który z ramienia Związku Rewizyjnego Samorządu Terytorjalnego lustrował działalność finansową Zarządu Miejskiego w końcu września 1935 roku, ma on zapewnioną równowagę.

Przez Wydział Finansowy zostało również opracowane sprawozdanie z wykonania budżetu Zarządu Miejskiego za rok administracyjny 1934/35. Ogółem wydatki zostały zmniejszone o zł. 42,693,16, a wpływy zwiększone o zł. 349,969,24, czyli budżet został zamknięty nadwyżką w kwocie zł. 392,662,40. Sprawozdanie to jest obecnie rozpatrywane przez Komisję Rewizyjną Rady Przybocznej.

W okresie sprawozdawczym na podstawie materiałów, dostarczonych przez poszczególne Wydziały Zarządu Miejskiego, Wydział Finansowy opracował projekt budżetu Zarządu Miejskiego w Łodzi na rok administracyjny 1936/37. Budżet zwyczajny zamyka się we wpływach kwotą zł. 23,406,977.—, w wydatkach kwotą zł. 23,101,977.—, czyli przewyżką zł. 305,000.—.

Budżet nadzwyczajny narazie opracowany nie został z uwagi na brak danych, dotyczących wysokości kredytów na cele inwestycyjne z Funduszu Pracy.

Budżet szpitali zamyka się we wpływach i w wydatkach sumą zł. 1,605,045.—, budżet zakładów opiekuńczych — sumą zł. 811,886.—, budżet przedsiębiorstw komunalnych — sumą zł. 5,789,042.—.

Preliminarz ten został już przedłożony Radzie Przybocznej do rozpatrzenia.

b) Sprawy finansowe:

1. W okresie sprawozdawczym otrzymano:

z Funduszu Pracy:

pożyczkę na budowę kanalizacji i wodociągów	zł.	1,850,000.—	
pożyczkę na pokrycie kosztów materiałów	„	<u>2,000,000.—</u>	3,500,000.—
dotację na roboty plantacyjne i budowę ulic	zł.	49,000.—	
dotację na budowę drogi Łódź—Łagiewniki	„	<u>150,000.—</u>	199,000.—

z Towarzystwa Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych:

pożyczkę na budowę szkoły powszechnej przy ul. Olsztyńskiej i Mackiewicza	zł.	60,000.—
---	-----	----------

2. Ustalono z Bankiem Gospodarstwa Krajowego zasady skonwertowania pożyczki w wysokości dol. 2,000,000.— wraz z zaległymi od niej odsetkami zwłoki oraz 4-ma pożyczkami na budowę domów drewnianych.

Powstały stąd dług wynosi:

a) zasadnicze przerachowanie pożyczki dol. 2,000,000.—	zł.	17,760,000.—	
b) 4 pożyczki na budowę domów drewnianych	„	<u>320,000.—</u>	18,080,000.—
c) zaległe odsetki od pożyczki dol. 2,000,000.— łącznie z ratą wstępną			<u>7,780,000.—</u>
			zł. 25,860,000.—
po wyeliminowaniu kredytu na budowę osiedla im. Montwiłła-Mireckiego	„	<u>7,300,000.—</u>	
			zł. 18,560,000.—

Wykazany dług ma być skonwertowany na długoterminową pożyczkę spłacalną w 36½ latach przy oprocentowaniu 5½% w stosunku rocznym.

Przeprowadzona natomiast już została konwersja wszystkich pożyczek, otrzymanych na budowę osiedla im. Montwiłła-Mireckiego w sumie zł. 11,350,000.—.

3. Z dniem 10 sierpnia 1935 roku rozpoczęte zostało wydawanie obligacyj złotych Pożyczki Konwersyjnej m. Łodzi wszystkim tym, którzy zgłosili do wymiany posiadane 6%—we markowe obligacje m. Łodzi względnie świadectwa tymczasowe o takimże charakterze.

Na ogólną wartość:

6% obligacyj	zł. 6,655,000.—
w y d a n o	„ 5,318,450.—
pozostało	<u>zł. 1,318,450.—</u>
5% obligacyj	zł. 455,000.—
w y d a n o	„ 291,700.—
pozostało	<u>zł. 163,300.—</u>

Dalsza wymiana następuje.

4. W dniu 28 listopada 1935 roku Zarząd Miejski — za pośrednictwem Wojewódzkiej Komisji Oszczędnościowo-Oddłużeniowej — wystąpił do Ministerstwa Skarbu:

- a) o umorzenie kwoty zł. 71,586.54, stanowiącej pozostałość markowych pożyczek Ministerstwa Robót Publicznych, skonwertowanych na pożyczki złote,
 - b) o umorzenie kwoty zł. 3,162,400.— wraz z zaległymi odsetkami, jako pozostałości długu z udzielonych również przez Ministerstwo Robót Publicznych pożyczek na zatrudnienie bezrobotnych w r. 1926 i 1927,
 - c) o skapitalizowanie odsetek od długu w wysokości zł. 900,000.—, stanowiącego pozostałość krótkoterminowej pożyczki, udzielonej przez Ministerstwo Skarbu w roku 1931 na zasilenie funduszy kasowych oraz o rozłożenie tej należności na 30 rat rocznych,
 - d) o rozłożenie na długoterminowe raty zaległości z tytułu rozrachowanych podatków, wynoszącej zł. 327,588.49,
- do Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego o umorzenie niespłaconych dotąd pożyczek, zaciągniętych na budowę szkół, wraz z zaległymi odsetkami, w sumie zł. 374,365.—.

IV. Wydział Podatkowy.

- a) Z dniem 15 października 1935 roku Oddział Podatkowy Wydziału Finansowego został przekształcony na Wydział Podatkowy i przeniesiony z nieodpowiedniego lokalu przy Placu Wolności Nr. 2 i 14 do nowego lokalu przy ul. Zawadzkiej Nr. 1.
- b) Skład Komisji do udzielania ulg podatkowych został zmieniony. Komisja do orzekania o wartości artystycznej szyldów i reklam utrzymana została w dotychczasowym składzie, Komisja do rozpatrywania niektórych odwołań od wymiaru podatku od szyldów i reklam została skasowana, powołana została nowa Komisja do spraw ryczałtowego podatku od publicznych zabaw, rozrywek i widowisk.
- c) W związku z wydaniami przez Prezydenta Rzeczypospolitej na podstawie ustawy o pełnomocnictwach dekretami obniżyły się poważnie wpływy podatkowe Zarządu Miejskiego z tytułu:
1. udziału w podatku od lokali	o około zł. 400.000.—
2. dodatku komunalnego do scalonego podatku przemysłowego	„ „ „ 50.000.—
3. dodatku komunalnego do podatku od spożycia, zużycia i produkcji	„ „ „ 340.000.—
4. dodatku komunalnego do państwowego podatku od nieruchomości	„ „ „ 520.000.—
- d) W związku z przekazaniem przez Zarząd Miejski urzędom skarbowym wymiaru i poboru podatku od nieruchomości, od placów budowlanych i od lokali, w dniu 20 grudnia 1935 roku oddano protokularnie Izbie Skarbowej w Łodzi niezalatwione akta, dotyczące tych podatków.
- e) na skutek wniosku Wydziału Podatkowego powzięto w zastępstwie Rady Miejskiej szereg postanowień w przedmiocie ustalenia na rok 1936 wysokości stawek dodatków komunalnych na rzecz Gminy Miejskiej Łódź do podatków i opłat państwowych. Stawki tych dodatków utrzymane zostały w takiej samej wysokości, jaka obowiązywała na rok 1935. Jedyne tylko stawki podatku do procentowych opłat stemplowych od aktów notarialnych, sporządzanych na obszarze m. Łodzi, obniżone zostały do norm, wskazanych przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, a to ze względu — z jednej strony — na zalecenie Wydziału Samorządowego Urzędu Wojewódzkiego Łódzkiego, — z drugiej — celem przeciwdziałania przenoszeniu się interesantów do notarjuszków pozalódzkich, u których pobierane były niższe, niż w Łodzi, stawki dodatku.

Zgodę Ministerstwa Spraw Wewnętrznych na pozostawienie wyjątkowo w m. Łodzi na rok 1936 zróżniczkowanych stawek dodatku komunalnego do państwowego podatku od nieruchomości i w wysokości identycznej z obowiązującą na rok 1935 udało się Zarządowi Miejskiemu wyjednać jedynie na skutek usilnych starań, popartych przez Urząd Wojewódzki Łódzki.

V. Wydział Oświaty i Kultury.

- a) Powołano w nowym składzie: Komisję Teatralną, Komisję Stypendjalną; utrzymano w dotychczasowym składzie: Komisję Biblioteczną i Komisję Muzealną oraz odnowiono częściowo skład Komisji Powszechnego Nauczania.
- b) Zakontraktowano nowe lokale szkolne: przy ul. Kilińskiego Nr. 163, przy ul. Sienkiewicza Nr. 102, przy ul. 11 Listopada Nr. 72 i przy Wierzbowej Nr. 17. W związku z tem szereg szkół zostało przeniesionych i uzyskało lepsze warunki.
- c) Wybudowano w stanie surowym gmach szkolny o kubaturze 14,750 mtr. sześć. przy zbiegu ulic Olsztyńskiej i Mochnackiego (na Bałutach).
- d) Wobec wycofania się Ubezpieczalni Społecznej z udziału w prowadzeniu ambulatorjów dentystycznych dla diatwy szkolnej, przejęto tę instytucję pod wyłączną i całkowitą opiekę Zarządu Miejskiego.
- e) Zwiększono o jedną liczbę przedszkoli społecznych, subwencjonowanych przez Zarząd Miejski.
- f) Prowadzone są prace, mające na celu przekształcenie Szkoły Handlowej na Gimnazjum Kupieckie, likwidację Miejskich Seminarjów Nauczycielskich oraz założenie rozwojowego Miejskiego Gimnazjum Żeńskiego.
- g) Związek Przemysłu Włókienniczego w Łodzi ofiarował kwotę zł. 500,000.— na budowę gmachu biblioteki publicznej im. Marszałka Józefa Piłsudskiego. W związku z tem Zarząd Miejski poczynił kroki w celu wyszukania odpowiedniego placu, nadającego się pod budowę tego gmachu.
- h) Zostały opracowane wytyczne, dotyczące organizacji bibliotek miejskich, oraz szereg regulaminów i instrukcyj, regulujących sprawy fachowe bibliotekarskie i administracyjne, dotyczące czytelnictwa powszechnego.
- i) Po 4-letnich zgórą pracach przygotowawczych dokonano aktu oficjalnego otwarcia Miejskiego Muzeum Etnograficznego.

- j) W porozumieniu z Łódzką Orkiestrą Filharmoniczną i Łódzkim Towarzystwem Muzycznym opracowany został plan bezpłatnych koncertów dla członków związków pracowniczych i słuchaczy Kursów dla dorosłych oraz dla dziatwy szkół powszechnych i młodzieży szkół dokształcających zawodowych. Przewidziane jest urządzenie w sezonie koncertowym 1955/56 roku 8 koncertów symfonicznych dla dorosłych, 4 koncertów popularnych dla młodzieży i 20 koncertów dla dziatwy szkół powszechnych. Dotychczas odbyły się 4 koncerty.
- k) Dla młodzieży szkół wieczorowych i powszechnych zorganizowano 3 przedstawienia teatralne.
- l) W roku 1955 przyznana została nagroda naukowa m. Łodzi w kwocie zł. 10.000.— p. prof. Czesławowi Witoszyńskiemu za zasługi na polu aerodynamiki.

VI. Wydział Opieki Społecznej.

W okresie sprawozdawczym:

1. powołano Komisję Opieki Społecznej w nowym składzie,
2. przygotowano projekt zmiany dotychczasowej działalności opiekunów społecznych przez rozszerzenie zakresu ich działalności i zwiększenie ich liczby z 10-ciu okręgowych na 20-tu okręgowych i 80 obwodowych,
3. powiększono o 60 liczbę dzieci, pozostających pod całkowitą opieką Zarządu Miejskiego,
4. powiększono z 5.500 do 8.800 ilość codziennie dokarmianych dzieci, uczęszczających do szkół,
5. powiększono o 350 ilość rodzin, otrzymujących zapomogi,
6. w celu obniżenia opłat rozpoczęto pertraktacje z zarządami prywatnych instytucyj, w których Zarząd Miejski umieszcza dzieci i starców na swój rachunek. Część instytucyj zgodziła się na obniżenie opłat od dnia 1 stycznia 1956 roku, z pozostałymi pertraktacje trwają. Uzyskano również obniżenie kosztów, zwracanych rodzinom zastępczym. Akeja ta umożliwi Zarządowi Miejskiemu rozszerzenie opieki nad dziećmi bez znacznego powiększenia kredytów,
7. wybudowano na terenie Miejskiego Domu Starców i Kalek przy ulicy Narutowicza Nr. 60 specjalny budynek na pomieszczenie pralni, w której będzie prana bielizna kilku miejskich zakładów. Umożliwi to osiągnięcie oszczędności w wydatkach.

Należy podkreślić dodatni wpływ, jaki miało utworzenie z inicjatywy Pana Wojewody Łódzkiego Obywatelskiego Komitetu Niesienia

Pomocy Najbiedniejszym w Łodzi. Działalność Komitetu należy uważać jako rozszerzenie działalności opiekuńczej samorządu.

VII. Wydział Zdrowia Publicznego.

W okresie sprawozdawczym:

- a) powołano do życia w nowym składzie Komisję Rewindykacyjną oraz Radę Szpitalną; utrzymano w dotychczasowym składzie Komisję Epidemjologiczną, Komisję do Walki z Jaglicą, Radę Naczelną do Walki z Gruźlicą oraz Komisję Konkursową dla obsadzania stanowisk lekarskich;
- b) zwiększono świadczenia szpitalne dla ubogich chorych o 11.735 dni szpitalnych, pomoc lekarską dla obłożnie chorych ubogich o blisko 1000 wizyt oraz 5000 recept;
- c) przeprowadzono gruntowny remont w szpitalach miejskich;
- d) w Sanatorjum dla lekko-gruźliczych w Chojnach uruchomiono aparat roentgenowski, ofiarowany Zarządowi Miejskiemu przez Wojewódzki Komitet dni Przeciwgruźliczych w Łodzi;
- e) na potrzeby Miejskiego Pogotowia Ratunkowego nabyto 2 nowe karetki samochodowe;
- f) opracowano statuty organizacyjne wszystkich szpitali miejskich;
- g) uruchomiona została wspólnie z Polskim Czerwonym Krzyżem nowa Poradnia Przeciwweneryczna Profilaktyczna w lokalu I Miejskiego Ambulatorjum przy ul. Suwalskiej Nr. 1;
- h) otworzono stację odmy sztucznej w I Miejskim Ośrodku Zdrowia przy ulicy Dworskiej Nr. 10;
- i) w związku z likwidacją Rzeźni Bałuckiej oraz koniecznością zwiększenia nadzoru sanitarno-weterynaryjnego w Rzeźni Miejskiej, zwiększono ilość lekarzy weterynaryjnych oraz zreorganizowano stację badania zwierząt rzeźnych i mięsa w Rzeźni Miejskiej;
- j) zainstalowano nowy kocioł parowy w I Miejskim Zakładzie Kąpielowym przy ulicy Wodnej Nr. 25 oraz wybudowano tamże parterowe murowane budynki gospodarcze.

VIII. Wydział Techniczny.

Dawny Wydział Budownictwa został przemianowany na Wydział Techniczny. Powołano w nowym składzie Komisję do zakupu, sprzedaży i zamiany nieruchomości oraz Komitet Rozbudowy Miasta.

1. Oddział Drogowy.

W okresie sprawozdawczym:

- a) w celu nadania ulicy Piotrkowskiej, tej reprezentacyjnej ulicy miasta, właściwego wyglądu oraz dostosowania nawierzchni

- jezdni do wielkiej intensywności ruchu kołowego, ułożono na odcinku od ulicy Nawrot do ulicy Głównej jezdnię z kostki granitowej na podłożu betonowym, skasowano głębokie ścieki, ułożono nowe chodniki z płyt i wjazdy osfaltowe, ustawiono nowe krawężniki. Ogólny koszt robót wyniósł zł. 284.782.60;
- b) mając na względzie urządzenie właściwego terenu dla ruchu spacerowego i odciążenie w ten sposób ulicy Piotrkowskiej, przeprowadzono całkowitą przebudowę Al. Kościuszki na odcinku od ulicy Legjonów do ulicy Andrzeja, a mianowicie: ułożono dwie jezdnie odrębnokierunkowe z klinkieru na podłożu z kamienia polnego, skasowano głębokie ścieki, ustawiono krawężniki, ułożono nowe chodniki i wjazdy, uregulowano skwer środkowy, okalając zieleńce krawężnikami trawnikowymi. Koszt przebudowy wyniósł zł. 158.577.95;
- c) dokończono prowadzoną w poprzednich dwóch sezonach budowlanych budowę drogi Łódź—Łagiewniki długości ca 5 klm. Jezdnię wykonano z kostki betonowo-kamiennej, produkowanej na miejscu robót oraz częściowo z kostki nieregularnej. Koszt robót w roku 1935 wyniósł zł. 611.189.32;
- d) zabrukowano 20 ulic oraz uregulowano 11 ulic na peryferjach miasta (44.271 metr. kwadr. jezdni i 20.130 metr. kwadr. chodników) kosztem zł. 838.510.98;
- e) dokonano konserwacji 152.922 metr. kwadr. jezdni ulic oraz 32.116 metr. kwadr. chodników kosztem zł. 1.136.848.—.

Wszystkie te roboty dały zatrudnienie 970 robotnikom. Były one finansowane przez Fundusz Pracy dotacją w kwocie zł. 900.000.— i przez Ministerstwo Opieki Społecznej dotacją w kwocie zł. 17.500.—.

2. Oddział Regulacji Miasta.

Sporządzone projekty szczegółowych planów zabudowania dla najbardziej zaniedbanych pod względem budowlanym i higienicznym dzielnic miasta: Bałut, Radogoszcza i innych w przybliżeniu dla $\frac{1}{4}$ części miasta.

Omawiane plany umożliwią racjonalną zabudowę odnośnych dzielnic i ponadto umożliwią przedsiębiorstwu miejskiemu „Kanalizacja i Wodociągi” rozszerzenie projektu kanalizacji i wodociągów na te części miasta, które dotychczas nie były nim objęte.

W dziedzinie nabywania, zbywania i zamiany nieruchomości ograniczono się w okresie sprawozdawczym do czynności, które wypływały z konieczności zaspokojenia niezbędnych potrzeb miasta, jednakże w licznych wypadkach, wobec wygórowanych żądań właści-

cieli nieruchomości, objętych zamierzeniami regulacyjnymi, transakcje nie mogły dojść do skutku. W okresie tym Zarząd Miejski:

- 1) nabył od Marjanny Antosikowej pod poszerzenie ulicy Brzezińskiej pas gruntu o powierzchni 645 metr. kwadr. za cenę zł. 200.—;
- 2) nabył od Karola Kwiatkowskiego pod budowę gmachu szkolnego teren, obejmujący 6234 metr. kwadr. powierzchni, położony przy zbiegu ulic Chrobrego i Stefana za cenę zł. 24.000.—;
- 3) nabył od małżonków Holców pod urządzenie wjazdu do drogi Łódź—Łagiewniki działkę gruntu o powierzchni 210 metrów kwadratowych za cenę zł. 420.—;
- 4) dokonał zamiany 17 działek gruntu miejskiego, obejmujących łącznie 9.751,76 metr. kwadr. powierzchni, położonych przy ulicach Marysińskiej i Marynarskiej, na teren, stanowiący własność succ. Rocha Szczygielskiego, obejmujący 5.294,32 metr. kwadr. powierzchni, położony między ulicami Pomorską i Źródłową, a przeznaczony w myśl planu zabudowania pod przedłużenie ulicy Wierzbowej;
- 5) odstąpił Towarzystwu Osiedli Robotniczych, Sp. z ogr. odp. w Warszawie za cenę zł. 31.740.— część terenu, wydzielonego z majątku miejskiego Marysin III (wieś Doły, gm. Radogoszcz), obejmującą 3 ha 1740 mtr. kwadr. powierzchni, pod rozbudowę osiedla mieszkaniowego dla warstw pracujących.

3. Oddział Pomiarów.

a) W granicach miasta:

1. przeprowadzono obserwacje triangulacyjne (pomierzono kąty na 193 punktach II i III rzędu);
2. dowiązano ciągi poligonowe do zagęszczonej sieci triangulacyjnej oraz uzupełniono sieć poligonową i przeprowadzono reambulację na ulicach: Sowińskiego, Łagiewnickiej, Przejazd, Zagajnikowej i Prezydenta Narutowicza;
3. dokonano pomiarów niwelacyjnych w części północnej miasta na obszarze 760 ha;
4. sprawdzono topografię 614 punktów poligonowych na 52 ulicach;

b) poza granicami miasta (Chojny):

1. przeprowadzono pomiary podstawowe oraz dokonano szczegółowych zdjęć na obszarze 32 ha;
2. dokonano pomiaru niwelacyjnego wzdłuż ulic na ogólnej długości 21 klm.

4. Inspekcja Budowlana.

Stosownie do zalecenia władz nadzorczych przeprowadzono reorganizację Inspekcji Budowlanej polegającą:

1. na oddzieleniu pracy o charakterze administracyjno-prawnym od załatwień techniczno-zewnętrznych;
2. na podziale obszaru miasta na 7 okręgów budowlanych z okręgowymi inspektorami budowlanymi na czele.

Specjalny nacisk położono na odbiurokratyzowanie czynności Inspekcji i ich usprawnienie przez wprowadzenie szeregu uproszczeń w załatwianiu spraw.

Omawiana reorganizacja dała już obecnie pewne wyniki i spowodowała:

- a) wzrost autorytetu Inspekcji Budowlanej i zaufania do niej,
- b) przyspieszenie załatwiania spraw,
- c) znaczne zmniejszenie się samowoli budowlanej (o 40 %).

Ponadto:

- a) wprowadzono obowiązek podpiwniczania nowych murowanych domów, co między innymi ważne jest z uwagi na możliwość urządzania schronów w razie wojny.
- b) dokończono lustracyj budynków, zagrażających bezpieczeństwu publicznemu, w wyniku których szereg domów odremontowano względnie zabezpieczono, a w 2 wypadkach budynki zostały przymusowo rozebrane (przy ulicy Solnej i przy ulicy Podrzecznej), jako zagrażające, a nienadające się utrzymać,
- c) wprowadzono ścisłą rejestrację osób, uprawnionych do prowadzenia robót budowlanych.

5. Komitet Rozbudowy Miasta.

Komitet Rozbudowy Miasta odbył 1 posiedzenie, na którym rozdzielił pozostałe z przydziału na rok 1935 kredyty w sposób następujący:

1) dla budownictwa w granicach miasta:		
a) na 18 budynków drobnych	zł. 106.800.—	
b) na 5 budynków blokowych	„ 71.500.—	zł. 178.300.—
2) dla budownictwa w okolicach podmiejskich:		
na 16 budynków drobnych		zł. 49.500.—
	razem	<u>zł. 227.800.—</u>

IX. Wydział Plantacyj.

1. Na terenie Parku Ludowego zostały wykonane w 75 % roboty ziemne niwelacyjne i meljoracyjne na przestrzeni ok. 8 ha przy

- budowie toru saneczkowego i strzelnicy małokalibrowej oraz ogrodu jordanowskiego dla dzieci. Na terenie parku posadzono ok. 500 drzew i założono ok. 5 ha trawników.
2. Przy ulicy Brzezińskiej rozpoczęto budowę I części skweru i ogródka jordanowskiego na przestrzeni około 1 ha. Roboty ziemne wykonano w 80%. Wykończenie tych robót i zadrzewienie skweru nastąpi na wiosnę roku bieżącego.
 3. W związku z rekonstrukcją Al. Kościuszki usunięto stary zniszczony drzewostan tej ulicy i posadzono na zaprojektowanym bulwarze około 150 topoli włoskich. Założenie trawników i kwietników nastąpi na wiosnę roku bieżącego; zadrzewienie zaś bocznych chodników — po założeniu przewodów wodociągowych.
 4. W sezonie jesiennym zostało zadrzewionych na terenie miasta 8 nowo zregulowanych ulic, część drogi do Łagiewnik. Ponadto zregulowano wybrzeża rzek: Jasieni, Karolewki i Łódki na łącznej przestrzeni około 5 kilometrów. Ogółem posadzono około 3.000 drzew.
 5. W Parku im. ks. Poniatowskiego zostały wyregulowane brzegi stawu, wybudowany nowy most i stylowy pawilon nad stawem, który w lecie będzie służył jako schronisko od deszczu, w zimie zaś jako szatnia dla ślizgających się. Obecnie w środkowej części parku zakładane są hydranty.

X. Wydział Gospodarczy.

1. Wykonano nową studnię na posesji szkolnej przy ulicy Podmiejskiej Nr. 21, uporządkowano podwórze na posesji szkolnej przy ulicy 11-go Listopada Nr. 27 oraz odświeżono elewację gmachu szkolnego przy ulicy Sienkiewicza Nr. 46;
2. skanalizowano i przyłączono do miejskiej sieci kanalizacyjnej nieruchomości miejskie przy ulicy Cegielnianej Nr. 26, Gdańskiej Nr. 83 i Aleje 1-go Maja Nr. 124;
3. oszalowano 16 mieszkalnych domków dla najbiedniejszych mieszkańców miasta na Chojnach i Mani;
4. wydzierżawiono na okres dalszych 3 lat cegielnię miejskie Związkowi Zawodowemu Pracowników Przemysłu Ceramicznego „Praca” w Łodzi;
5. w Taborze Miejskim zwiększono ilość samochodów osobowych o 1 oraz ilość autosaniterek o 2, nabywając 3 nowe samochody marki „Polski Fiat”;

6. obniżono o 10 względnie 15 % komorne w domach miejskich w związku z odnośnym dekretem Pana Prezydenta Rzeczypospolitej, wskutek czego obniżono dochody miasta z tego tytułu o około zł. 105.000.— rocznie;
7. utrzymano w dotychczasowym składzie Komisję Gospodarczą oraz Komisję Przetargową.

XI. Wydział Statystyczny.

W lipcu 1935 roku Wydział Statystyczny, działając w porozumieniu ze Stowarzyszeniami Właścicieli Nieruchomości, przeprowadził ankietę o niezajętych lokalach zarówno mieszkalnych jak i przemysłowo-handlowych. Była to pierwsza tego rodzaju ankietą w Polsce. Na podstawie odpowiedzi, udzielonych przez właścicieli domów, opracowana została statystyka wolnych lokali w Łodzi, która rzuciła wiele interesującego światła na aktualny stan sprawy mieszkaniowej w mieście. Wyniki ankiety wraz z odpowiednią analizą uzyskanych danych zostały opublikowane w prasie miejscowej.

Równoległe z opracowaniem materiałów ankiety o wolnych lokalach Wydział Statystyczny opracował wyniki przeprowadzonego w lipcu ubiegłego roku spisu zwierząt gospodarskich. Wyniki tego dochodzenia przekazane zostały Głównemu Urzędowi Statystycznemu w Warszawie oraz Urzędowi Wojewódzkim w Łodzi.

Na początku grudnia ubiegłego roku ukazał się w druku „Mały Rocznik Statystyczny m. Łodzi”, opracowany i przygotowany do druku przez Wydział Statystyczny. Przez wydanie tej publikacji wypełniona została luka w drukowanych materiałach, poświęconych statystyce Łodzi, w „Roczniku” bowiem podane zostały dane za lata 1930—1934, a więc za okres, w którym ze względów oszczędnościowych działalność wydawnicza Zarządu Miejskiego w zakresie statystyki była zawieszona. „Rocznik”, liczący 100 stron druku, zawiera najważniejsze dane ze wszystkich dziedzin życia miasta i stanowi cenne vademecum zarówno dla władz, jak i dla instytucji i osób, interesujących się rozwojem i potrzebami Łodzi.

XII. Wydział Ewidencji Ludności.

- Dawne Biuro Ewidencji Ludności przemianowano na Wydział.
- W okresie sprawozdawczym:

- 1) przejęto od władz administracji ogólnej przeprowadzenie wywiadów i udzielanie danych o zamieszkanu w sprawach konsularnych oraz czynności, związane z wydawaniem ludności poświadczeń tożsamości dla różnych celów (około 200 sztuk dzien-

nie). Czynności te wymagają dużego nakładu pracy i zwiększenia personelu;

2) przeprowadzono dokładne badania w kierunku uproszczenia czynności meldunkowych. W wyniku tych prac opracowano odpowiedni regulamin, normujący te uproszczenia. Uzyskał on aprobatę Pana Wojewody. Uproszczenia meldunkowe zostały wprowadzone w życie z dniem 1 stycznia 1936 roku, przyczem obejmują cały ruch wewnętrzny, a więc zmiany adresu w obrębie miasta, zgłoszenia zmiany danych osobistych w meldunkach oraz zawiadomienia o czasowej nieobecności w miejscu zamieszkania. Uproszczenia te okazały się bardzo poważną ulgą w wykonywaniu przez ludność miasta ciężącego na niej obowiązku meldunkowego;

3) przeprowadzono reorganizację wewnętrzną Wydziału. Dotychczasowy system zwartych działów (dział rejestru mieszkańców, dział adresowy, dział dowodów osobistych, dział ewidencji specjalnej i t. p.) okazał się bardzo niepraktyczny, szczególnie przy załatwianiu interesantów, masowo przybywających do Wydziału. Wykonanie jakiejś sprawy, np. związanej z wydaniem dowodu osobistego, poświadczenia zamieszkania lub wyciągu z rejestru mieszkańców, zawsze wymagało informacji z poszczególnych działów. Obieg spraw był b. ciężki; ta procedura znacznie przewlekła załatwienie sprawy.

Te niedomagania zostały usunięte w drodze przeprowadzenia gruntownej reorganizacji wewnętrznej, polegającej na wprowadzeniu systemu pracy zespołowej. Utworzono mianowicie 8 zespołów, a każdemu z nich, złożonemu z kilku urzędników, przydzielono cały materiał ewidencyjny na pewne litery i powierzono załatwianie wszelkich spraw osób o nazwiskach na te litery się zaczynających.

Poważne efekty tej reorganizacji już są widoczne w codziennym urzędowaniu;

4) opracowano szczegółowe projekty reformy, mającej na celu usunięcie szeregu zbędnych czynności, związanych z zapisami do rejestru mieszkańców, a zwłaszcza zmniejszenie ilości korespondencji między-gminnej. Projekty te zostały przedstawione władzom nadzorczym.

XIII. Wydział Przedsiębiorstw Miejskich.

Wydział Przedsiębiorstw Miejskich, poza zwykłą kontrolą przedsiębiorstw koncesjonowanych, w okresie sprawozdawczym prowadził następujące prace:

1. **Łódzkie Towarzystwo Elektryczne.**
Pertraktacje w sprawie obniżenia taryfy za prąd, w wyniku których osiągnięto narazie obniżenie zasadniczej maksymalnej taryfy dla oświetlenia z gr. 70 na gr. 62 za kwh.:
2. **Kolej Elektryczna Łódzka.**
 - a) Pertraktacje w sprawie obniżenia taryfy tramwajowej, w wyniku których taryfa za bilety normalne zostanie obniżona z dniem 1 lutego 1936 roku z 25 gr. na 22½ gr., uczniowskie z 15 gr. na gr. około 12 i uczniowskie z przesiadaniem z gr. 20 na gr. 15;
 - b) zobowiązano Spółkę do wybudowania na krańcach miasta poczekalni (obecnie już ustawiono 3);
 - c) w toku są prace nad usprawnieniem ruchu tramwajowego przez doprowadzenie do każdej krańcowej stacji 2 linii;
 - d) prowadzone są pertraktacje w sprawie ułatwienia publiczności przesiadania się z wagonów Kolei Miejskiej do wagonów Kolejek Dojazdowych.
3. **Rzeźnia Miejska.**
 - a) Przy rzeźni miejskiej uzupełniono urządzenie targowiska dla zwierząt tak, ażeby mogła rozpocząć prace komisja notowań, a mianowicie dostawiono 2 wagi oraz wybudowano nową oborę na zgórą 200 sztuk bydła;
 - b) w opracowaniu są plany: 1) urządzenia targowiska dla handlu zwierzętami hodowlanymi, 2) rozbudowy rzeźni, 3) budowy hal targowych dla hurtowej sprzedaży mięsa;
 - c) prowadzone są prace, związane z wykupem rzeźni miejskiej od Towarzystwa eksploatującego rzeźnię na podstawie umowy z roku 1899;
 - d) prowadzone są prace w kierunku usprawnienia uboju w rzeźni.
4. **Rzeźnia Bałucka.**
 - a) Zlikwidowano wszelkie spory Zarządu Miejskiego z dzierżawcami rzeźni bałuckiej przez wypłacenie im za zgodą władzy nadzorczej kwoty zł. 330.150,65 i przejęto rzeźnię tę na rzecz Gminy Miejskiej Łódź;
 - b) obecnie prowadzone są badania nad uruchomieniem rzeźni bałuckiej względnie innego zużytkowania przejętej nieruchomości.
5. **Tania Jatka.**

W celu uprzystępnienia ludności korzystania z taniej jatki uruchomiono na Bałutach filję miejskiej taniej jatki.

6. Targowiska miejskie i handel uliczny.
- W opracowaniu jest projekt urządzenia targowiska na terenie osiedla im. Montwiłła-Mireckiego;
 - zredukowano opłaty targowiskowe za handel z wozów ze zł. 1 do 80 gr. (za wóz parokonny) i z 75 gr. do 60 gr. (za wóz jednokonny); coraz szerzej stosowano bezpłatny handel dla producentów rolnych;
 - prowadzone są, łącznie ze Starostwem Grodzkiem, prace nad uporządkowaniem handlu ulicznego przez usuwanie kiosków, budek i straganów z miejsc zagrażających bezpieczeństwu publicznemu, usuwaniem szpecących miasto budek oraz zmniejszenie zbyt wielkich wymiarów kiosków.

7. Oświetlenie ulic.

Powiększono oświetlenie ulic:

1. Elektrycznością:

- w śródmieściu o 142 lampy,
- na krańcach miasta na 44 ulicach o 194 lampy,
- w parkach miejskich o 114 lamp.

2. Gazem: na krańcach miasta na 21 ulicach o 254 latarń.

8. Gospodarka świetlna.

Zastosowano w instytucjach miejskich właściwą moc około 3500 punktów świetlnych w 79 instalacjach, w których dokonano różnych przeróbek, dzięki czemu znacznie obniżono kredyty (o około 30%) na energię elektryczną w budżecie na rok 1935/36, pomimo, że ilość przyłączonych instalacyj wzrosła.

XIV. Urząd Kontroli.

Dzięki zaangażowaniu 2 praktykantów z wyższym wykształceniem stało się możliwym wzmocnienie kontroli następczej drogą gruntownych i metodycznych badań działalności poszczególnych agend miejskich bądź w określonych kierunkach, bądź w całości. W okresie sprawozdawczym zakończono następujące większe prace kontrolne:

- gospodarki w Osiedlu Miejskim im. Montwiłła-Mireckiego,
- gospodarki materiałowej i pieniężnej w Archiwum Miejskim,
- racjonalności gospodarki Teatru Miejskiego,
- stanu zaległości w poborze podatków miejskich,
- stanu rachunkowości materiałowej w Oddziale Drogowym.

Poraz pierwszy został opracowany plan rocznej kontroli agend Zarządu Miejskiego.

Reorganizacja Zarządu Miejskiego idzie w kierunku objęcia działalnością Urzędu Kontroli autonomicznych przedsiębiorstw miejskich: Gazowni oraz Kanalizacji i Wodociągów, które dotychczas mu nie podlegały.

W roku bieżącym poraz pierwszy Urząd Kontroli poddał badaniu wykonanie budżetu Zarządu Miejskiego za rok administracyjny 1934/35, przedkładając obszerne i wyczerpujące sprawozdanie. Ta analiza wykonania budżetu posłużyła za podstawę do współpracy Urzędu Kontroli z Komisją Rewizyjną Rady Przybocznej, która w okresie sprawozdawczym poraz pierwszy w ustawowo przewidziany sposób przystąpiła do badania całokształtu gospodarki miejskiej.

XV. Urząd Przemysłowy.

Działalność Urzędu Przemysłowego I Instancji w okresie sprawozdawczym wybitnie się rozszerzyła na skutek ostatecznego załatwienia spraw, które do Urzędu wpłynęły w II połowie 1934 roku i w I połowie 1935 roku w wyniku noweli do rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 roku o prawie przemysłowym oraz zarządzonej przez Pana Wojewodę Łódzkiego lustracji pożarowej wszystkich przedsiębiorstw przemysłowych.

Ze spraw o charakterze ogólnym należy wymienić sprawę usunięcia ze względów sanitarnych targowiska z Rynku Leonhardta.

XVI. Gazownia Miejska.

W okresie sprawozdawczym konsumpcja gazu wzrosła o 4,5%, zaś nowych konsumentów przybyło 71.

Na terenie Gazowni zmontowano nową aparaturę do chłodzenia, przetłaczania i oczyszczania gazu od smoły kosztem zł. 192.804. Na ulicach miasta ułożono 4.740 metr. bieżących nowych przewodów gazowych żeliwnych i 2.078 metr. bież. nowych przewodów gazowych stalowych oraz wymieniono na nowe 5.326 metr. bież. starych przewodów gazowych żeliwnych kosztem zł. 237.965.

XVII. Kanalizacja i Wodociągi.

Rozpoczętą w 1925 roku budowę kanalizacji oraz zapoczątkowaną w 1934 roku budowę wodociągów kontynuowano w okresie sprawozdawczym w dalszym ciągu.

Roboty kanalizacyjne i wodociągowe prowadzone były sposobem gospodarczym z wyjątkiem budowy studzien artezyjskich, które to studnie wykonywała z przetargu firma wiertnicza M. Łempicki S. A. w Warszawie.

Całokształt robót podzielony był na 3 zasadnicze grupy: 1) budowa kanalizacji, 2) budowa wodociągów, 3) regulacja rzek.

Budowa kanalizacji i wodociągów była finansowana częściowo z pożyczek, udzielonych przez Fundusz Pracy, częściowo z funduszy miejskich oraz z własnych wpływów przedsiębiorstwa, uzyskanych za opłaty kanalizacyjne. Natomiast regulacja rzek była wykonywana z dotacji Funduszu Pracy przy minimalnej dopłacie z funduszu miejskiego i własnego.

W okresie sprawozdawczym:

- a) wybudowano 4.719 metr. bież. kanałów murowanych na ulicach: Dowborczyków, Wysokiej, Południowej, Trębackiej, Pomorskiej i Żeromskiego,
- b) wybudowano 1.075 metr. bież. kanałów kamionkowych na ulicach: Przejazd, Nawrot, Brzeźnej i Sterlinga,
- c) wykonano 48 wpustów na różnych ulicach miasta,
- d) wybudowano w stanie surowym zbiornik do wody czystej na Budach Stokowskich o pojemności 50.000 metr. sześć.,
- e) uregulowano:
 - 1) koryto rzeczki Jasień na długości 380 mtr. bież.,
 - 2) odkryto koryto rzeki Bałutki (podłoże betonowe i żłobek klinkierowy) na długości 957 metr. bież.,
 - 3) zakryte koryto rzeki Bałutki (dno betonowe, ściany murowane i przykrycie żelbetonowe) na długości 855 metr. bież.,
- f) wybudowano na rzece Bałutce 3 mosty i 1 kładkę,
- g) ujęto rzekę Łódkę w kanał żelbetonowy o przekroju 540×555 cm. na długości 901 metr. bież.

Na robotach tych zatrudniano w lipcu — 1910, w sierpniu — 2507, we wrześniu — 3.028, w październiku — 3.049, w listopadzie — 2375 i w grudniu 969 robotników.

Na budowę kanalizacji wydano zł. 1.314.412, na budowę wodociągu zł. 852.747.— (budowa studzien artezyjskich zł. 328.015, budowa zbiornika zł. 524.734.—) na regulację rzek zł. 1.232.495.— i na eksploatację kanałów zł. 129.509.—, czyli razem zł. 3.528.965.—. Z Funduszu Pracy otrzymano na budowę kanalizacji i wodociągów pożyczkę w kwocie zł. 3.196.000.—, na regulację rzek dotację w kwocie zł. 1.150.000.— oraz na materiały do robót pożyczkę w kwocie zł. 1.850.000.

Z chwilą wejścia w życie, t. j. z dniem 27 grudnia 1950 roku, przepisów miejscowych o skanalizowaniu i łączeniu nieruchomości z kanałami miejskimi, Dyrekcja Kanalizacji i Wodociągów zaczęła stopniowo oddawać do użytku publicznego kanały miejskie, a równocześ-

nie wprowadzać przymus kanalizowania nieruchomości. Dotychczas ogłoszono 4 przymusy. Liczbowe ujęcie przymusu przedstawia się następująco:

Nieruchomości		Skanalizowano w latach poprzednich	W okresie sprawozdawcz. skanalizowano	Pozostało do skana- lizowania	
Przymus	I	167	154	—	13
„	II	240	193	11	36
„	III	488	104	121	263
„	IV	619	—	63	556
Razem nieruchomości		1514	451	195	868

Pozatem przyłączono do sieci miejskiej 9 nieruchomości położonych na terenie nieobjętym przymusem.

XVIII. Komunalna Kasa Oszczędności.

Celem dalszego rozwoju K. K. O. i potrzeb ludności w dniu 31 października 1935 roku został otwarty Oddział Kasy w północnej części miasta przy ul. Pomorskiej Nr. 3.

W dniu 13 listopada 1935 r. uchwałą Rady Przybocznej została powołana do życia Rada K. K. O. w liczbie 10 członków oraz Komisja Rewizyjna w składzie 5 osób.

Na pierwszym posiedzeniu Rady Kasy, odbytem w dniu 20 listopada, Rada dokonała wyboru Dyrekcji (Zarządu) Kasy w osobach: pp.: Zygmunta Chudzyńskiego, Dyrektora Zarządzającego, Józefa Janickiego, zastępcy Dyrektora Zarządu i Ludwika Samewskiego, członka Dyrekcji.

PROTOKUŁ
4 POSIEDZENIA RADY PRZYBOCZNEJ
PRZY TYMCZASOWYM PREZYDENCIE MIASTA ŁODZI

Łódź, dnia 23 stycznia 1956 roku.

Komplet członków Rady 23.

Obecnych członków Rady 22.

I. Członkowie Rady Przybocznej:

- a) obecni: 1. Biłyk Alfred, 2. Chodakowski Leon, 3. Cyrański Adam, 4. Dobranc Bertold, 5. Fiedler Zygmunt, 6. Geyer Robert, 7. Jaworowski Kazimierz, 8. Klocman Jerzy, 9. Kubasiewicz Stanisław, 10. Lewandowski Andrzej, 11. Liberman Fiszel, 12. dr. Mogilnicki Tadeusz, 13. Pawłowski Stanisław, 14. Peterman Stanisław, 15. Raabe Zygmunt, 16. Rybicka Apolonja, 17. Socha Józef, 18. Tomczyk Józef, 19. Waszkiewicz Franciszek, 20. Walczak Walenty, 21. Wasilewski Tomasz, 22. Zajączkiewicz Józef.
- b) nieobecny usprawiedliwiony — Algajer Karol.

II. Członkowie Zarządu Miejskiego:

- a) obecni: 1. Prezydent Inż. Waclaw Głazek, 2. Wiceprezydent Mikołaj Godlewski, 3. Wiceprezydent Kazimierz Kozłowski,
- b) nieobecny usprawiedliwiony — Wiceprezydent Antoni Paćzek.

III. Urzędnicy miejscy:

1. Inż. Berliner Edward, 2. Inż. Brzozowski Juljan, 3. Chwalbiński Leon, 4. dr. Grabowski Albin, 5. Inż. Gundlach Stanisław, 6. Illnicz Hilarjusz, 7. Jaworski Władysław, 8. Kalinowski Mieczysław, 9. Kempner Stanisław, 10. Knothe Jerzy, 11. Konopka Heljodor, 12. Inż. Kopeć Karol, 13. Leśniczak Zygmunt, 14. Li-brach Ignacy, 15. Purlal Antoni, 16. Rogowicz Stanisław, 17. Rosset Edward, 18. Rutkowski Jan, 19. Inż. Rybołowicz Jan, 20. Inż. Stułkowski Jan, 21. Waltratus Jan, 22. Wisławski Tadeusz, 23. Wysocki Adam, 24. Zalewski Józef.

Przewodniczący — Prezydent Miasta Inż. Waclaw Głazek.

Sekretarz: Jerzy Knothe, referent Oddziału Ogólnego Wydziału Prezydjalnego.

Stenografki: Brzozowska Klara i Milewska Zofja.

Porządek obrad:

- I. Zagajenie (stwierdzenie quorum, przyjęcie protokołu, przyjęcie porządku dziennego obrad, komunikaty).
- II. Sprawa zamierzeń Skarbowych Zarządu Miejskiego w Łodzi na rok administracyjny 1936/37
— referat Prezydenta Inż. Wacława Głazka.
- III. Sprawozdania Komisyj Radzieckich:
 - a) Finansowo-Budżetowej w przedmiocie:
 1. nabycia 244 akcji Polskiego Banku Komunalnego w Warszawie wartości nominalnej zł. 24,400.—
— referat p. St. Pawłowskiego —
 2. pokrywanie weksłami należności przedsiębiorstw i dostawców
— referat p. St. Pawłowskiego —
 3. przyjęcia zapomogi od Komunalnego Funduszu Zapomogowego w wysokości zł. 100,000.—
— referat p. Z. Fiedlera —
 4. nabycia od Spółdzielczego Towarzystwa Budowy Domów dla Urzędników Skarbowych placu pod budowę gmachu szkolnego
— referat p. J. Sochy —
 5. nabycia od firmy I. K. Poznański gruntu pod poszerzenie ulicy Letniej
— referat p. Z. Raabe'go —
 6. nabycia od małż. Jobsów placu pod urządzenie ulicy i zieleńca
— referat p. L. Chodakowskiego —
 7. nabycia od p. A. Bilandera gruntu pod urządzenie zieleńca
— referat p. L. Chodakowskiego —
 8. nabycia od małż. Dancygierów terenu, położonego przy ulicy Pomorskiej Nr. 162 pod przedłużenie ul. Konstytucyjnej
— referat p. L. Chodakowskiego —
 9. przyjęcia darowizny gruntu od Spółdzielczego Towarzystwa Budowy Domów dla Urzędników Skarbowych
— referat p. J. Sochy —
 10. umorzenia należności za dzierżawę budek na chodnikach
— referat p. St. Petermana;

b) do Spraw Ogólnych w przedmiocie:

1. przyznania p. Janinie Thomasowej, pracownicy Wydziału Wojskowego, uposażenia emerytalnego w wysokości pełnych poborów
— referat p. A. Rybickiej —
2. wyrażenia — w drodze wyjątku — zgody na wzniesienie przez p. Jana Ruszczała budynków tymczasowych na posesji, położonej w Łodzi przy ul. Andrzeja Nr. 18
— referat p. B. Dobranca —
3. wyrażenia — w drodze wyjątku — zgody na budowę przez p. H. Wlazłowicza garażu na posesji, położonej w Łodzi przy ul. Lutomińskiej Nr. 13
— referat p. B. Dobranca —
4. zawieszenia rozpatrzenia podania p. Oskara Baslera o udzielenie zezwolenia na budowę szopy i nadbudowę wozowni na posesji, położonej w Łodzi przy ul. Niemcewicza Nr. 19
— referat p. W. Walczaka —
5. zawieszenie rozpatrzenia podania pp. M. Drutowskiego i I. Immasa o udzielenie zezwolenia na budowę szopy mrowanej na posesji, położonej w Łodzi przy ul. Piotrkowskiej Nr. 255
— referat p. W. Walczaka —
6. zastąpienia tramwajów na ul. Piotrkowskiej na odcinku od Placu Reymonta do Bałuckiego Rynku autobusami oraz sprawa usprawnienia połączeń między pociągami Kolei Elektrycznej Łódzkiej a pociągami Łódzkich Wąskotorowych Elektrycznych Kolei Dojazdowych na stacjach krańcowych
— referat p. L. Zajączkiewicza.

IV. Wolne wnioski.

I. Zagajenie.

Posiedzenie otwiera o godz. 19 min. 40 Prezydent Miasta Inż. Wacław Głazek, oświadczając, iż jest ono prawomocne. Na 25 członków Rady obecnych jest 22. Członek Rady p. Algajer Karol nieobecność swą usprawiedliwił.

Protokół 3 posiedzenia Rady Przybocznej z dnia 28 listopada 1935 roku uważa się za przyjęty wobec niezgłoszenia poprawek przez członków Rady, którym wyłożony był on do przeglądu.

Porządek obrad uważa się za przyjęty wobec niezgłoszenia przez obecnych żadnych wniosków co do jego zmiany.

Przyjęto do wiadomości:

1. Wiceprezydent Miasta p. Antoni Pączek jest chory i przebywa na kuracji w Krynicy;
2. postanowieniem Tymczasowego Prezydenta Miasta Nr. 172/M z dnia 30 grudnia 1955 roku, powziętem w zastępstwie Magistratu, przemianowany został z dniem 1 stycznia 1956 roku Wydział Zdrowotności Publicznej na Wydział Zdrowia Publicznego, Wydział Budownictwa na Wydział Techniczny, Wydział Plantacyj Miejskich na Wydział Plantacyj, zaś Biuro Ewidencji Ludności i Biuro Wojskowe na Wydziały;

Zmiana nazw Wydziałów nie pociąga za sobą żadnych wydatków;

3. Urząd Wojewódzki Łódzki reskryptem Nr. S. F. II/6/1/35 z dnia 17 grudnia 1955 roku zatwierdził postanowienie Tymczasowego Prezydenta Miasta Nr. 100/R z dn. 30 listopada 1955 r., powzięte w zastępstwie Rady Miejskiej, w sprawie rozrachunku Gminy Miejskiej Łódź z dzierżawcami Rzeźni Bałuckiej z tem, że obniżył kwotę odszkodowania ze złotych 400.000.— na złotych 330,130.55.

Dzierżawcy Rzeźni Bałuckiej na takie załatwienie sprawy wyrazili zgodę.

W dniu 21 grudnia 1955 roku Zarząd Miejski przejął w posiadanie nieruchomości Rzeźni Bałuckiej przy ul. Łagiewnickiej wraz z budynkami i urządzeniami Rzeźni, zaś w dniu 14 stycznia 1956 roku dzierżawcy Rzeźni otrzymali należność w kwocie zł. 260,130.55. Suma zł. 70,000.— została narazie zatrzymana tytułem kaucji;

4. Postanowieniem Tymczasowego Prezydenta Miasta Nr. 142/M z dnia 27 listopada 1955 roku, powziętem w zastępstwie Magistratu, zostało zredukowane o 10 wzgl. 15⁰/₆ na mocy dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 listopada 1935 roku komorne w budynkach miejskich na czas od dnia 1 grudnia 1935 roku do dnia 30 listopada 1937 roku.

Zarząd Miejski w związku z tem stracił około zł. 105.000.— rocznie;

5. Postanowieniem Tymczasowego Prezydenta Miasta Nr. 167/M z dnia 19 grudnia 1955 r., powziętem w zastępstwie Magistra-

tu, zdecydowano wypłacić z kredytów, przeznaczonych w budżecie Zarządu Miejskiego na wydatki nieprzewidziane, kwotę około zł. 55,000.— Wojewódzkiemu Biuru Funduszu Pracy na częściowe pokrycie wydatków, związanych z wypłatą zasiłków na wypadek bezrobocia robotnikom sezonowym, zwolnionym z pracy po przepracowaniu 26 tygodni (104 dni), a zatrudnionym na robotach publicznych, prowadzonych przez Zarząd Miejski z dotacyj, otrzymanych przez Gminę Miejską Łódź z Funduszu Pracy;

6. Postanowieniem Tymczasowego Prezydenta Miasta Nr. 181/M z dnia 15 stycznia 1936 roku, powziętem w zastępstwie Magistratu, zdecydowano oddać w dzierżawę Łódzkiej Rodzinie Radjowej na okres 3 lat, poczynając od dnia 1 kwietnia 1936 roku pod budowę Internatu dla dzieci ociemniałych, niezabudowany plac miejski o powierzchni 4.892 mtr. kw., położony przy ulicy Przyszkołe (Rokicie), za opłatą czynszu dzierżawnego zł. 1.— rocznie;
7. Postanowieniem Tymczasowego Prezydenta Miasta Nr. 183/M z dnia 15 stycznia 1936 roku, powziętem w zastępstwie Magistratu, została obniżona, poczynając od dnia 1 stycznia 1936 r., cena gazu dla konsumentów, zużywających do 50 mtr. sześć. gazu miesięcznie dla celów domowych, z gr. 32 do gr. 30 za 1 mtr. sześcienny;
8. Na skutek uchwały Rady Przybocznej z dn. 28 listopada 1935 r. w wyniku pertraktacyj, przeprowadzonych przez Zarząd Miejski z Dyrekcją Kolei Elektrycznej Łódzkiej w sprawie obniżenia wysokości taryfy tramwajowej, ustalono, iż z dniem 1 lutego 1936 roku:
 - a) cena biletu normalnego na przejazd dwukrotny bez żadnego ograniczenia czasu wykorzystania drugiego biletu po wykorzystaniu pierwszego kosztować będzie 45 gr. (22½ gr. za przejazd) zamiast 50 gr.;
 - b) cena biletu ulgowego uczniowskiego z prawem przesiadania wynosić będzie 15 groszy (zamiast 20 groszy);
 - c) bilet ulgowy uczniowski za zł. 1,40, upoważniający do 12 przejazdów, ważny będzie bez ograniczenia czasu (dotychczas ważny był tylko w ciągu 6 dni);
 - d) bilet ulgowy poranny na 3 przejazdy za 45 gr. wzgl. na 6 przejazdów za 90 gr. będzie ważny do godz. 8,30 (zamiast

- do godz. 8,45 rano) z tem, że powrót, o ile chodzi o bilet 6-przejazdowy, nastąpi tegoż dnia bez ograniczenia godzin;
- e) cena biletu miesięcznego wynosić będzie zł. 50.— (zamiast zł. 22,50), zaś kwartalnego zł. 90.— (zamiast zł. 65.—);
- f) ceny innych biletów, a zwłaszcza cena biletu normalnego na przejazd jednorazowy (25 groszy), pozostaną bez zmiany.
- Taryfa ta wymaga jeszcze zatwierdzenia przez Zarząd Kolei Elektrycznej Łódzkiej.

9. Członkowie Rady Przybocznej: K. Jaworowski, J. Zajączkiewicz, W. Walczak, A. Cyrański, F. Liberman, J. Tomczyk i St. Peterman złożyli wniosek w sprawie wystąpienia do Rządu o wydanie ustawy, w ramach której byłaby możliwość poddania rewizji koncesyj przedsiębiorstw użyteczności publicznych, godzących w interesy dobra powszechnego.

II. W sprawie Zamierzeń Skarbowych Zarządu Miejskiego w Łodzi na rok administracyjny 1936/37:

Po wysłuchaniu przemówienia Inż. Waława Głazka, Tymczasowego Prezydenta Miasta, o całokształcie gospodarki miejskiej oraz o zamierzeniach skarbowych Zarządu Miejskiego w Łodzi na rok administracyjny 1936/37 — powzięto bez dyskusji następującą uchwałę:

Uchwała Nr. 26.

Rada Przyboczna postanawia przedłożony przez Zarząd Miejski preliminarz budżetu administracyjnego oraz preliminarz budżetu zakładów i przedsiębiorstw Zarządu Miejskiego w Łodzi na rok administracyjny 1936/37 przekazać do rozpatrzenia Komisji Finansowo-Budżetowej.

O godz. 20 min. 35 Przewodniczący zarządza przerwę, wznawiając obrady o godz. 20 min. 55.

Na wniosek Przewodniczącego uczczono przez powstanie pamięć b. p. Maksymiljana Kernbauma, burmistrza miasta Łodzi w latach od 1918 — 1919, upoważniając jednocześnie Zarząd Miejski do wysłania pisma kondolencyjnego do rodziny Zmarłego.

III. W sprawie nabycia 244 akcyj Polskiego Banku Komunalnego w Warszawie wartości nominalnej zł. 24.400.—:

Po referacie p. St. Pawłowskiego, sprawozdawcy Komisji Finansowo-Budżetowej, oraz po dyskusji, w której głos zabierali pp. F. Waszkiewicz i B. Dobranc, powzięto jednomyślnie uchwałę treści następującej:

Uchwała Nr. 27.

Rada Przyboczna, przychylając się do wniosku Komisji Finansowo-Budżetowej z dnia 21 stycznia 1936 roku, postanawia wypowiedzieć się za zatwierdzeniem przez Tymczasowego Prezydenta Miasta — w zastępstwie Rady Miejskiej — wniosku Wydziału Finansowego Nr. II A 2450/35 z dnia 18 grudnia 1935 roku w sprawie nabycia przez Gminę Miejską Łódź z kredytów przeznaczonych w budżecie Zarządu Miejskiego w Łodzi na rok administracyjny 1935/36 na wydatki nieprzewidziane — 244 akcyj Polskiego Banku Komunalnego w Warszawie nominalnej wartości zł. 24.400.—.

IV. W sprawie pokrywania weksłami należności przedsiębiorców i dostawców:

Po referacie p. St. Pawłowskiego, sprawozdawcy Komisji Finansowo-Budżetowej, postanowiono bez dyskusji powziąć uchwałę treści następującej:

Uchwała Nr. 28.

Rada Przyboczna, przychylając się do wniosku Komisji Finansowo-Budżetowej z dnia 21 stycznia 1936 roku, postanawia wypowiedzieć się za zatwierdzeniem przez Tymczasowego Prezydenta Miasta — w zastępstwie Rady Miejskiej — wniosku Wydziału Finansowego Nr. II M. 7/1-36 z dnia 15 stycznia 1936 roku w sprawie pokrywania należności przedsiębiorców i dostawców Zarządu Miejskiego weksłami do wysokości złotych 500.000.— z terminem płatności najdalej do dnia 30 czerwca 1936 roku.

V. W sprawie przyjęcia zapomogi od Komunalnego Funduszu Zapomogowego w wysokości zł. 100,000.—:

Po wysłuchaniu referatu p. Z. Fiedlera, sprawozdawcy Komisji Finansowo-Budżetowej, postanowiono bez dyskusji powziąć uchwałę treści następującej:

Uchwała Nr. 29.

Rada Przyboczna, przychylając się do wniosku Komisji Finansowo-Budżetowej z dnia 21 stycznia 1936 roku, postanawia wypowiedzieć się za zatwierdzeniem przez Tymczasowego Prezydenta Miasta — w zastępstwie Rady Miejskiej — wniosku Wydziału Finansowego Nr. II 941/35 z dnia 31 grudnia 1935 roku w sprawie przyjęcia w imieniu Gminy Miejskiej Łódź kwoty zł. 100.000.— (złotych sto tysięcy) na poczet rocznej bezzwrotnej

zapomogi, przyznanej uchwałą Komisji Komunalnego Funduszu Pożyczkowo-Zapomogowego z dnia 14 grudnia 1935 roku na podstawie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 roku (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 846) z tytułu uszczerbku w dochodach m. Łodzi, wywołanego zniesieniem podatku komunalnego od towarów przywożonych drogami żelaznymi.

VI. W sprawie nabycia od Spółdzielczego Towarzystwa Budowy Domów dla Urzędników Skarbowych placu pod budowę gmachu szkolnego:

Po referacie p. J. Sochy, sprawozdawcy Komisji Finansowo-Budżetowej, oraz po dyskusji, w której głos zabierali pp. Fr. Waszkiewicz i inż. J. Rybołowicz, powzięto jednomyślnie uchwałę treści następującej:

Uchwała Nr. 30.

Rada Przyboczna, przychylając się do wniosku Komisji Finansowo-Budżetowej z dnia 21 stycznia 1936 roku, postanawia wypowiedzieć się za zatwierdzeniem przez Tymczasowego Prezydenta Miasta — w zastępstwie Rady Miejskiej — wniosku Wydziału Technicznego Nr. VII O. 46. S/2-35 z dnia 3 stycznia 1936 roku w sprawie nabycia na rzecz Gminy Miejskiej Łódź za sumę zł. 22.000.— od Spółdzielczego Towarzystwa Budowy Domów dla Urzędników Skarbowych i Pracujących Umysłowo w Łodzi placu, położonego w Łodzi przy zbiegu ulic Jaskrowej i Bzowej, zawierającego 11.000 mtr. kw. powierzchni, a przeznaczonego pod budowę gmachu szkolnego.

VII. W sprawie nabycia od firmy I. K. Poznański gruntu pod poszerzenie ulicy Letniej:

Po referacie p. Z. Raabe'go, sprawozdawcy Komisji Finansowo-Budżetowej, powzięto jednomyślnie uchwałę treści następującej:

Uchwała Nr. 31.

Rada Przyboczna, przychylając się do wniosku Komisji Finansowo-Budżetowej z dnia 21 stycznia 1936 r. postanawia wypowiedzieć się za zatwierdzeniem przez Tymczasowego Prezydenta Miasta — w zastępstwie Rady Miejskiej — wniosku Wydziału Technicznego Nr. VII O. 46 P/2-35 z dnia 3 stycznia 1936 roku w sprawie nabycia na rzecz Gminy Miejskiej Łódź za sumę złotych 885.— od firmy I. K. Poznański w Łodzi skrawka gruntu,

położonego w Łodzi przy ul. Letniej Nr. 3/5, zawierającego 177 mtr. kw. powierzchni, a przeznaczonego pod poszerzenie tejże ulicy.

VIII. W sprawie nabycia od małż. Jobsów placu pod urządzenie ulicy i zieleńca:

Po referacie p. L. Chodakowskiego, sprawozdawcy Komisji Finansowo-Budżetowej, uchwalono powziąć bez dyskusji uchwałę treści następującej:

Uchwała Nr. 32.

Rada Przyboczna, przychylając się do wniosku Komisji Finansowo-Budżetowej z dnia 21 stycznia 1936 roku, postanawia wypowiedzieć się za zatwierdzeniem przez Tymczasowego Prezydenta Miasta — w zastępstwie Rady Miejskiej — wniosku Wydziału Technicznego Nr. VII O. 46 J/4-35 z dnia 3 stycznia 1936 roku w sprawie nabycia na rzecz Gminy Miejskiej Łódź za sumę zł. 2,500.— od Ferdynanda i Natalji małż. Jobsów placu, położonego w Łodzi przy ul. Batorego Nr. pol. 6, zawierającego 516,25 mtr. kw. powierzchni, a przeznaczonego pod urządzenie ulicy i zieleńca.

IX. W sprawie nabycia od A. Bilandera gruntu pod urządzenie zieleńca:

Po wysłuchaniu referatu p. L. Chodakowskiego, sprawozdawcy Komisji Finansowo-Budżetowej, powzięto jednomyślnie uchwałę treści następującej:

Uchwała Nr. 33.

Rada Przyboczna, przychylając się do wniosku Komisji Finansowo-Budżetowej z dnia 21 stycznia 1936 roku, postanawia wypowiedzieć się za zatwierdzeniem przez Tymczasowego Prezydenta Miasta — w zastępstwie Rady Miejskiej — wniosku Wydziału Technicznego Nr. VII O. 46 B/6-35 z dnia 3 stycznia 1936 roku w sprawie nabycia na rzecz Gminy Miejskiej Łódź za sumę zł. 10,000.— od Abrama Lajbusia Bilandera placu, położonego w Łodzi przy ul. Nowo-Południowej Nr. 8, zawierającego 2,800 mtr. kw. powierzchni, a przeznaczonego pod urządzenie zieleńca.

X. W sprawie nabycia od małż. Dancygierów terenu, położonego przy ul. Pomorskiej Nr. 162 pod przedłużenie ul. Konstytucyjnej:

Po referacie p. L. Chodakowskiego, sprawozdawcy Komisji Finansowo-Budżetowej, powzięto bez dyskusji uchwałę treści następującej:

Uchwała Nr. 34.

Rada Przyboczna, przychylając się do wniosku Komisji Finansowo-Budżetowej z dnia 21 stycznia 1936 roku, postanawia wypowiedzieć się za zatwierdzeniem przez Tymczasowego Prezydenta Miasta — w zastępstwie Rady Miejskiej — wniosku Wydziału Technicznego Nr. V. O. 46 D/1 z dnia 16 grudnia 1935 roku w sprawie nabycia na rzecz Gminy Miejskiej Łódź za sumę zł. 8.506.90 od Joachima-Anzelma i Estery Dancygierów terenu, położonego w Łodzi przy ulicy Pomorskiej Nr. 162, zawierającego 1.754 mtr. kw. powierzchni, a przeznaczonego pod przedłużenie ulicy Konstytucyjnej.

XI. W sprawie przyjęcia darowizny gruntu od Spółdzielczego Towarzystwa Budowy Domów dla Urzędników Skarbowych:

Po referacie p. J. Sochy, sprawozdawcy Komisji Finansowo-Budżetowej, uchwalono bez dyskusji powziąć uchwałę treści następującej:

Uchwała Nr. 35.

Rada Przyboczna, przychylając się do wniosku Komisji Finansowo-Budżetowej z dnia 21 stycznia 1936 roku, postanawia wypowiedzieć się za zatwierdzeniem przez Tymczasowego Prezydenta Miasta — w zastępstwie Rady Miejskiej — wniosku Wydziału Technicznego Nr. VII O. 46/30-35 z dnia 3 stycznia 1936 roku w sprawie przyjęcia na rzecz Gminy Miejskiej Łódź od Spółdzielczego Towarzystwa Budowy Domów dla Urzędników Skarbowych i Pracujących Umysłowo — w Łodzi darowizny terenów ulicznych (wraz ze wszystkim, co się na nich znajduje), położonych w Łodzi, obejmujących łącznie 9 ha 6116,6 mtr. kw. powierzchni, a wydzielonych z części folwarku Juljanów lit. A.

XII. W sprawie umorzenia należności za dzierżawę budek na chodnikach:

Po wysłuchaniu referatu p. St. Petermana, sprawozdawcy Komisji Finansowo-Budżetowej, powzięto jednomyślnie uchwałę treści następującej:

Uchwała Nr. 36.

Rada Przyboczna, zgodnie z wnioskiem Komisji Finansowo-Budżetowej z dnia 21 stycznia 1936 roku, postanawia wypowiedzieć się za zatwierdzeniem przez Tymczasowego Prezydenta

Miasta — w zastępstwie Rady Miejskiej — wniosku Wydziału Przedsiębiorstw Miejskich Nr. XI 1801/35 z dnia 16 grudnia 1935 roku w sprawie umorzenia kwoty zł. 900.40, należnej Zarządowi Miejskiemu od 19 dzierżawców budek, ustawionych na chodnikach w mieście.

XIII. W sprawie przyznania p. Janinie Thomasowej, pracownicy Wydziału Wojskowego, uposażenia emerytalnego w wysokości pełnych poborów:

Po wysłuchaniu referatu p. dr. T. Mogilnickiego, wygłoszonego w zastępstwie p. A. Rybickiej, jako sprawozdawcy Komisji do Spraw Ogólnych, uchwalono bez dyskusji powziąć uchwałę treści następującej:

Uchwała Nr. 37.

Rada Przyboczna, przychylając się do wniosku Komisji do Spraw Ogólnych z dnia 22 stycznia 1936 roku, postanawia wypowiedzieć się za zatwierdzeniem przez Tymczasowego Prezydenta Miasta — w zastępstwie Rady Miejskiej — orzeczenia Komisji Emerytalnej I Instancji Nr. 688 z dnia 28 grudnia 1935 roku w sprawie podwyższenia w drodze wyjątku p. Janinie Thomasowej, pracownicy Wydziału Wojskowego, uposażenia emerytalnego do wysokości pełnych poborów, pobieranych w służbie czynnej.

XIV. W sprawie wyrażenia — w drodze wyjątku — zgody na wzniesienie przez p. Jana Ruszczaka budynków tymczasowych na posesji, położonej w Łodzi przy ulicy Andrzeja Nr. 18:

Po wysłuchaniu referatu p. B. Dobranca, sprawozdawcy Komisji do Spraw Ogólnych, powzięto jednomyślnie uchwałę treści następującej:

Uchwała Nr. 38.

Rada Przyboczna, przychylając się do wniosku Komisji do Spraw Ogólnych z dnia 22 stycznia 1936 roku, postanawia wypowiedzieć się za zatwierdzeniem przez Tymczasowego Prezydenta Miasta — w zastępstwie Rady Miejskiej — wniosku Wydziału Technicznego Nr. V. O. 46 R/3 z dnia 17 grudnia 1935 roku w sprawie wyrażenia — w drodze wyjątku — zgody na wzniesienie przez p. Jana Ruszczaka tymczasowych budynków (parterowego budynku mieszkalnego i sklepowego) na posesji, położonej

w Łodzi przy ul. Andrzeja Nr. 18, z motywów w tymże wniosku wyluszczonych.

XV. W sprawie wyrażenia — w drodze wyjątku — zgody na budowę przez p. H. Wlazłowicza garażu na posesji, położonej w Łodzi przy ulicy Lutomierskiej Nr. 13:

Po referacie p. B. Dobranca, sprawozdawcy Komisji do Spraw Ogólnych, uchwalono powziąć bez dyskusji uchwałę treści następującej:

Uchwała Nr. 39.

Rada Przyboczna, przychylając się do wniosku Komisji do Spraw Ogólnych z dnia 22 stycznia 1936 roku, postanawia wypowiedzieć się za zatwierdzeniem przez Tymczasowego Prezydenta Miasta — w zastępstwie Rady Miejskiej — wniosku Wydziału Technicznego Nr. V. R. 17 L/5 z dnia 28 listopada 1935 roku w sprawie wyrażenia — w drodze wyjątku — zgody na budowę przez p. Hieromina Wlazłowicza garażu na posesji, położonej w Łodzi przy ul. Lutomierskiej Nr. 13 z motywów w tymże wniosku wyluszczonych.

XVI. W sprawie zawieszenia rozpatrzenia podania p. Oskara Baslera o udzielenie zezwolenia na budowę szopy i nadbudowę wozowni na posesji, położonej w Łodzi przy ulicy Niemcewicza Nr. 19:

Po wysłuchaniu referatu p. W. Walczaka, sprawozdawcy Komisji do Spraw Ogólnych, oraz po dyskusji, w której głos zabierali pp. A. Cyrański i inż. J. Rybołowicz, powzięto jednomyślnie uchwałę treści następującej:

Uchwała Nr. 40.

Rada Przyboczna, przychylając się do wniosku Komisji do Spraw Ogólnych z dnia 22 stycznia 1936 roku, postanawia wypowiedzieć się za zatwierdzeniem przez Tymczasowego Prezydenta Miasta wniosku Wydziału Technicznego Nr. V. R. 17 N/4 z dnia 28 listopada 1935 roku w sprawie zawieszenia na przeciąg 2-ch lat na podstawie art. 39 i 385 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 lutego 1928 roku o prawie budowlanem i zabudowaniu osiedli (Dz. U. R. P. Nr. 23, poz. 202) rozpatrzenia prośby p. Oskara Baslera z dnia 16 września 1935 roku o udzielenie zezwolenia na budowę szopy otwartej i nadbudowę wozowni na posesji, położonej w Łodzi przy ul. Niemcewicza Nr. 19, ze względu na to, że omawiana budowa sprzeczna jest z zamierzeniami regulacyjnymi miasta (budynki leżą częściowo w pasie, wykluczonym z zabudowania).

XVII. W sprawie zawieszenia rozpatrzenia podania pp. M. Drutowskiego i J. Imassa o udzielenie zezwolenia na budowę szopy murowanej na posesji, położonej w Łodzi przy ulicy Piotrkowskiej Nr. 255:

Po wysłuchaniu referatu p. W. Walczaka, sprawozdawcy Komisji do Spraw Ogólnych, powzięto bez dyskusji uchwałę treści następującej:

Uchwała Nr. 41.

Rada Przyboczna, przychylając się do wniosku Komisji do Spraw Ogólnych z dnia 22 stycznia 1936 roku, postanawia wypowiedzieć się za zatwierdzeniem przez Tymczasowego Prezydenta Miasta wniosku Wydziału Technicznego Nr. V. R. 17 P/6 z dnia 2 grudnia 1935 roku w sprawie zawieszenia na przeciąg 2-ch lat na podstawie art. art. 39 i 385 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 lutego 1928 roku o prawie budowlanem i zabudowaniu osiedli (Dz. U. R. P. Nr. 23, poz. 202) rozpatrzenia prośby pp. M. Drutowskiego i J. Imassa z dnia 9 maja 1935 roku o udzielenie zezwolenia na budowę szopy murowanej na posesji, położonej w Łodzi przy ul. Piotrkowskiej Nr. 255, ze względu na to, że omawiana budowa sprzeczna jest z zamierzeniami regulacyjnymi miasta (budynek leży częściowo na zieleńcu).

XVIII. W sprawie zastąpienia tramwajów na ulicy Piotrkowskiej na odcinku od Placu Reymonta do Bałuckiego Rynku autobusami oraz w sprawie usprawnienia połączeń między pociągami Kolei Elektrycznej Łódzkiej a pociągami Łódzkich Wąskotorowych Elektrycznych Kolei Dojazdowych na stacjach krańcowych:

Po wysłuchaniu referatu p. J. Zajączkiewicza, sprawozdawcy Komisji do Spraw Ogólnych, oraz przeprowadzeniu dyskusji, w której głos zabierali pp. St. Kubasiewicz i A. Cyrański, w związku z wnioskiem p. A. Biłyka, złożonym na 5 posiedzeniu Rady Przybocznej, odbytem w dniu 28 listopada 1935 roku, powzięto uchwałę treści następującej:

Uchwała Nr. 42.

Rada Przyboczna, przychylając się do wniosku Komisji do Spraw Ogólnych z dnia 22 stycznia 1936 roku, postanawia:

1. wezwać Zarząd Miejski do podjęcia kroków, mających na celu usprawnienie połączeń między pociągami Kolei Elektrycz-

nej Łódzkiej a pociągami Łódzkich Wąskotorowych Kolei Dojazdowych na stacjach krańcowych, a zwłaszcza na Placu Reymonta:

2. uznać za nierealne ze względów technicznych i finansowych w chwili obecnej żądanie zastąpienia przez Dyрекcję Kolei Elektrycznej Łódzkiej tramwajów na ul. Piotrkowskiej na odcinku od Placu Reymonta do Bałuckiego Rynku autobusami;
3. wypowiedzieć się za koniecznością urządzenia przez Dyрекcję Kolei Elektrycznej Łódzkiej poczekalni krytych na stacjach krańcowych, a zwłaszcza na Chojnach i Widzewie.

XIX. Wolne wnioski:

w sprawie wystąpienia do Rządu o wydanie ustawy, w ramach której byłaby możliwość poddania rewizji koncesyj przedsiębiorstw użyteczności publicznych, godzących w interesy dobra powszechnego:

Po wysłuchaniu referatu p. Inż. J. Brzozowskiego, naczelnika Wydziału Przedsiębiorstw Miejskich, o przebiegu pertraktacyj, przeprowadzonych przez Zarząd Miejski z Dyрекcją Kolei Elektrycznej Łódzkiej w sprawie obniżenia taryfy tramwajowej oraz po dodatkowych wyjaśnieniach Przewodniczącego, wywiązała się dyskusja, w której głos zabierali pp. Z. Fiedler, dr. T. Mogilnicki, A. Biłyk, A. Cyrański, L. Chodakowski, K. Jaworowski.

W wyniku dyskusji zdecydowano:

1. na wniosek p. Z. Fiedlera wniosek pp. K. Jaworowskiego, J. Zajączkiewicza, W. Walczaka, A. Cyrańskiego, F. Libermana, J. Tomczyka i St. Petermana w sprawie wystąpienia do Rządu o wydanie ustawy, w ramach której byłaby możliwość poddania rewizji koncesyj przedsiębiorstw użyteczności publicznych, godzących w interesy dobra powszechnego — skierować do Komisji do Spraw Ogólnych do rozpatrzenia;
2. na wniosek p. A. Biłyka powziąć uchwałę treści następującej:

Uchwała Nr. 45.

Rada Przyboczna, rozumiejąc w pełni wysiłki Zarządu Miejskiego, zdążające do potaniaenia taryfy tramwajowej, dzięki którym udało się uzyskać obniżkę taryfy zasadniczej i uczniowskiej, tudzież pewne przedłużenie czasu ważności biletów wielokrotnych, — stwierdza, że:

- a) przyznane przez Zarząd Kolei Elektrycznej Łódzkiej w dotychczasowych pertraktacjach ustępstwa od uprawnień mu przysługujących z mocy koncesji nie uwzględniają zmienionych warunków ekonomicznych, nie liczą się z trwającą od dłuższego czasu obniżką siły nabywczej ludności, a są wyrazem nieustępliwego wykorzystywania przez Zarząd Kolei Elektrycznej Łódzkiej uprawnień, uzyskanych w swoim czasie przy warunkach zupełnie różnych od dzisiejszych;
- b) ustępstwa te są pozorne tylko, gdyż w wynikach cyfrowych nie przyniosą obniżenia monopolistycznych dochodów Kolei Elektrycznej Łódzkiej, gdyż:
1. cały szereg osób z braku gotówki, lub nie mając perspektywy drugiej jazdy (jazda na dworzec kolejowy, osoby zamiejscowe) będzie wykorzystywała w dalszym ciągu bilet 25-groszowy;
 2. pewna ilość biletów, uprawniających do drugiego przejazdu, ulegnie zagubieniu;
 3. ważność biletów porannych (korzystają z nich przeważnie pracownicy umysłowi i fizyczni) została ograniczona o 15 minut, w ciągu których właśnie największa ich ilość była wykorzystywana;
 4. cena biletów miesięcznych została podwyższona o prawie 33 %, kwartalnych zaś o prawie 39 %.

Rada Przyboczna wyraża opinię, że realne i to poważne obniżenie taryfy tramwajowej musiałoby przyczynić się do wzmożenia ruchu i nie uszczupliłoby dochodów Kolei Elektrycznej Łódzkiej.

Wobec wyczerpania porządku obrad Przewodniczący o godz. 22-ej min. 45 posiedzenie zamyka.

Przewodniczący

(—) *W. Głazek*

(inż. WACŁAW GŁAZEK)

Tymczasowy Prezydent Miasta

Sekretarz

(—) *Jerzy Knothe*

(—) JERZY KNOTHE

Referent Oddziału Ogólnego
Wydziału Prezydjalnego

PRZEGLĄD USTAWODAWSTWA.

ZMIANA ROZPORZĄDZENIA O KWALIFIKACJACH KIEROWNIKÓW ZAKŁADÓW OPIEKUŃCZYCH.

W Nr. 61 „Dz. U. Rz. P.” pod poz. Nr. 61 ukazało się rozporządzenie Ministra Opieki Społecznej z dnia 17 stycznia 1936 roku o zmianie rozporządzenia z dnia 10 października 1927 roku o kwalifikacjach kierowników zakładów opiekuńczych.

§ 5 rozporządzenia Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 10 października 1927 roku o kwalifikacjach kierowników zakładów opiekuńczych (Dz. U. R. P. Nr. 100, poz. 866) słowa: „nie dłużej jednak, niż w ciągu 5 lat” zastępuje się słowami: „nie dłużej jednak, niż w ciągu 10 lat”.

Rozporządzenie to wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZARZĄDU MIEJSKIEGO W ŁODZI

za czas od 1 kwietnia 1935 r. do 31 stycznia 1936 r.

NAZWA RACHUNKU	Bilans otwarcia na dzień 1. IV. 1935 r.		Obroty od 1. IV.—31. XII. 1935 roku		Obroty w miesiącu styczniu 1936 r.		Ogólne obroty od początku roku do końca stycznia 1936 roku	
	Winien zł.	Ma zł.	Winien zł.	Ma zł.	Winien zł.	Ma zł.	Winien zł.	Ma zł.
Kasa	71,945.47	—	15,413,161.73	15,414,595.73	1,756,290.58	1,797,693.07	17,241,397.78	17,212,288.80
Wydatki budżetowe	—	—	22,293,300.70	1,637,140.29	2,669,606.85	445,741.87	24,962,907.55	2,082,882.16
Dochody budżetowe	—	—	88,069.56	21,116,943.36	1,424.54	2,459,505.91	89,494.10	23,576,449.27
Zakłady Miejskie	—	—	1,618,122.73	968,431.17	285,183.11	36,340.68	1,903,305.84	1,004,771.85
Instytucje kredytowe	18,402.07	—	17,810,402.37	17,821,100.16	1,992,479.35	1,951,477.38	19,821,283.79	19,772,577.54
Zobowiązania z tyt. wyk. budżetu	—	9,522,640.17	17,223,008.91	14,832,036.03	1,845,896.86	2,201,571.52	19,068,905.77	26,556,248.72
Sumy przechodnie	443,047.15	2,869,721.94	24,695,608.12	24,134,906.96	2,313,777.61	2,357,898.60	27,452,432.88	29,362,526.50
Weksle obce	—	—	413,900.—	353,900.—	—	60,000.—	413,900.—	413,900.—
Zaliczki	10,420,165.68	82,609.27	4,377,363.06	5,327,948.93	455,340.85	218,757.56	15,252,869.59	5,629,315.76
Dłużnicy i wierzyciele	1,997,697.13	216,286.12	170,174.—	1,886,277.65	—	—	2,167,871.13	2,102,563.77
Akcepty	—	10,000.—	124,249.65	593,650.01	251,899.75	49,211.74	376,149.40	652,861.75
Depozyty walorowe obce	1,345,282.08	—	92,992.65	1,110,816.69	5,703.44	11,805.—	1,443,978.17	1,122,621.69
Deponenci	—	1,345,282.08	1,110,816.69	92,992.65	11,805.—	5,703.44	1,122,621.69	1,443,978.17
Pożyczki krótkoterminowe	—	250,000.—	450,000.—	589,816.78	—	—	450,000.—	839,816.78
Przedsiębiorstwa komunalne	—	—	2,416,865.92	2,417,479.68	101,198.54	94,899.71	2,518,064.46	2,512,379.39
Papiery wartościowe własne	15,889,299.01	—	7,134,583.59	5,623,064.46	—	74,800.—	23,023,882.60	5,697,864.46
Różne rachunki	—	15,889,299.01	35,808,903.05	37,320,422.18	74,800.—	—	35,883,703.05	53,209,721.19
	<u>30,185,838.59</u>	<u>30,185,838.59</u>	<u>151,241,522.73</u>	<u>151,241,522.73</u>	<u>11,765,406.48</u>	<u>11,765,406.48</u>	<u>193,192,767.80</u>	<u>193,192,767.80</u>

WYKONANIE BUDŻETU ZARZĄDU MIEJSKIEGO

t. j. za czas od 1 kwietnia 1935 r.

Dział	Nazwa działu	Wydatki zwyczajne		Stosunek % ₀
		preliminowano na okres roczny	wydatkowano za 10 miesięcy	
I	Zarząd ogólny	3,700,296 —	3,061,942.67	82.74
II	Majątek komunalny	164,389.—	135,332.34	82.32
III	Przedsiębiorstwa komunalne	638,682.—	—	—
IV	Splata długów	3,547,403.—	2,010,769.94	56.68
V	Drogi i place publiczne	1,429,166.—	1,327,477.01	92.88
Va	Pomiary i plany zabudowy miasta	223,234.—	190,383.80	85.28
VI	Oświata	3,008,030.—	2,464,285.71	81.92
VII	Kultura i sztuka	564,589.—	479,298.31	84.89
VIII	Zdrowie publiczne	4,044,557.—	2,914,890.14	72.06
IX	Opieka społeczna	2,515,914.—	1,825,060.71	72.54
X	Popieranie rolnictwa	164,797.—	132,552.31	80.43
XI	Popieranie przemysłu i handlu	456,791.—	337,027.98	73.78
XII	Bezpieczeństwo publiczne	1,335,672.—	918,385.78	68.75
XIII	Różne	1,130,188.—	842,378.91	74.53
		<u>22,923,708.—</u>	<u>6,639,785.61</u>	<u>72.58</u>
	Wydatki nadzwyczajne	<u>9,016,957 —</u>	<u>7,568,214.16</u>	<u>83.93</u>
	Ogółem wydatki administracyjne	<u>31,940,665.—</u>	<u>24,207,999.77</u>	<u>75.79</u>

W ŁODZI ZA 10 MIESIĘCY 1935/36 ROKU
do 31 stycznia 1936 r.

Dział	Nazwa działu	Dochody zwyczajne		Stosunek % 0/0
		preliminowano na okres roczny	wpłynęło za 10 miesięcy	
I	Majątek komunalny	173,797.—	160,083.94	92.11
II	Przedsiębiorstwa komunalne	2,851,420.—	2,286,420.98	80.18
III	Subwencje i dotacje	384,637.—	322,839.46	83.93
IV	Zwroty	2,627,951.—	1,383,076.37	52.62
V	Opłaty administracyjne	508,216.—	423,794.87	83.38
VI	Opłaty z urzędzeń dobra publicznego	511,131.—	377,137.06	73.78
VII	Dopłaty	—	—	—
VIII	Udział w podatkach państwowych*) .	3,750,000.—	2,655,605.41	70.81
IX	Dodatki do podatków państwowych*)	11,555,133.—	9,252,908.62	80.07
X	Podatki samoistne	1,450,000.—	1,172,422.50	80.85
XI	Różne	200,006.—	176,750.17	88.37
		24,012,291.—	18,211,039.78	75.84
	Dochody nadzwyczajne	7,928,374.—	6,242,269.18	78.73
	Ogółem dochody administracyjne . .	31,940,665.—	24,453,308.56	76.56

UWAGA: *) Sumy te nie obejmują wpływów podatkowych za m-c styczeń 1936 r. z powodu przekazywania tych należności przez Izbę Skarbową dopiero w następnym miesiącu.

KRONIKA.

I. OGÓLNA.

Jak się Łódź rozbudowuje?

Dokonane przez Wydział Statystyczny Zarządu Miejskiego obliczenia, dotyczące liczby mieszkań w starych i nowych domach, rzucają interesujące światło na rozbudowę Łodzi w dobie powojennej.

Opierając się na wynikach ostatniego spisu ludności oraz na materiałach podatkowych, Wydział Statystyczny ustalił, że w liczbie 145.234 mieszkań, wykazanych przez spis ludności z dnia 9 grudnia 1931 roku, było mieszkań: w domach starych — 123.177, w domach nowych — 22.057. Mieszkania nowe, t. j. wybudowane po wojnie, stanowią więc 15,2% ogólnej liczby mieszkań w Łodzi.

Jeżeli chodzi o poszczególne dzielnice miasta, to największy w liczbach absolutnych przyrost nowych mieszkań daje się zauważyć na terenie III komisariatu. W dzielnicy tej, obejmującej m. in. szybko rozbudowujący się Julianów, przybyło po wojnie 3.742 nowych mieszkań. Zanotujemy, że stanowi to jedną szóstą całego powojennego przyrostu mieszkań w Łodzi.

Równolegle z północną częścią Łodzi intensywny rozwój wykazuje południowa część miasta. Na terenie XIV komisariatu, do którego należą Chojny, przybyło po wojnie 2.721 nowych mieszkań.

Zmieni się obraz, jeżeli za podstawę oceny rozwoju poszczególnych dzielnic weźmiemy liczby względne, określające stosunek procentowy mieszkań nowych do ogólnej liczby mieszkań. Okaże się wówczas, że pierwsze co do rozrostu miejsce zajmuje VI komisariat, gdzie mieszkania nowe stanowią 51,9% ogólnej liczby. Rozwój swój dzielnica ta zawdzięcza głównie powstaniu na jej terenie wielkiego osiedla im. Montwiłła-Mireckiego, wzniesionego w latach 1928—1931 przez Zarząd Miejski. Pokazny odsetek w ogólnej liczbie mieszkań tworzą nowe mieszkania również w obrębie XII komisariatu, gdzie na 100 mieszkań wogóle przypada 30 nowych, dalej — na terenie XIV komisariatu (Chojny), gdzie nowe mieszkania stanowią 25,6% ogólnej liczby.

Osobno wymienić należy dzielnice, których rozbudowa postępuje bardzo powoli. Do nich należą tereny komisariatów: VIII, X i XI. Słaby rozwój dzielnic VIII i X jest zjawiskiem zrozumiałym, są to bo-

wiem dzielnice śródmieścia, intensywnie naogół zabudowane. Znamienny jest natomiast zastój w rozwoju dzielnicy XI (Księży Młyn), która stanowi pod tym względem wyjątek wśród dzielnic robotniczych Łodzi.

Dalszą ilustracją rozwoju poszczególnych dzielnic Łodzi będą dokonywane obecnie przez Wydział Statystyczny obliczenia, dotyczące stanu ludności na dzień 1 stycznia 1936 roku, oddzielnie dla każdej dzielnicy.

Jak przeprowadzono pierwszą serję z pomiarów ruchu ulicznego?

Gdy Prezydent inż. W. Głazek objął swe stanowisko, na pierwszej konferencji prasowej zapowiedział, że główną jego troską będzie dać wreszcie Łodzi dobre bruki. I oto zapowiedź zaczyna się realizować. Sprawa zabrukowania ulic naszego miasta wchodzi na realne tory.

Idealnym rozwiązaniem sprawy, bez potrzeby jakichkolwiek wstępnych przygotowań, byłoby ułożenie na wszystkich ulicach kostki granitowej, na trwałym betonowym podkładzie. Mielibyśmy wówczas pewność, że gładki bruk przetrwa dziesiątki lat. Niestety, jest to ze względu na zbyt wysoki koszt kostki niemożliwe, a poza tem, na niektórych ulicach, które z natury rzeczy mają minimalny ruch kołowy, zgoła zbyteczne. By jednak nie popełniać znów błędów i dać każdej ulicy taką jezdnię, która byłaby gwarancją trwałości, a równocześnie odpowiadała możliwościom finansowym miasta — postanowiono dokonać pomiarów ruchu ulicznego w różnych porach dnia i nocy oraz w różnych porach roku, by na podstawie konkretnych danych ustalić, jaka ulica musi bezwzględnie otrzymać góstkę granitową, jaka klinier, a na jakiej nie będzie się niszczyła kostka betonowa i t. d.

Pierwsza serja pomiarów już została zakończona. Druga rozpocznie się 10 marca, trzecia — w maju i t. d. W czasie dotychczasowych badań skontrolowano ruch kołowy na 25 ulicach wylotowych, na ulicach dojazdowych do ulicy Piotrkowskiej, na ulicach o charakterze tranzytowym między dworcami i t. d.

Pomiary odbywały się w bardzo ciekawy sposób. Na ulicach tych ustawiono specjalne posterunki — na każdym posterunku po dwóch ludzi. Obserwacje trwały bez przerwy przez całą dobę, rozpoczynając się o godzinie 10-ej wieczorem jednego dnia, a kończąc o 10-ej wieczorem dnia następnego. Ogółem zatrudniono w ten sposób 53 „posterunkowych“, a poza tem czynnych było 4 kontrolerów.

Notowano nie tylko ilość i jakość pojazdów, które przez daną ulicę przejeżdżały, ale wszystko, cokolwiek w ciągu tych 24 godzin działo się na jezdni. A więc liczbę aut, które przejechały, liczbę wozów

lekkich, wozów ciężarowych, dorożek konnych, wózków ręcznych, przemarszów policji, wojska, dzieci szkolnych i t. d. i t. d. Materiał, zebrany w ten sposób na przestrzeni całego tygodnia, daje wymowną ilustrację jakie jest obciążenie jezdni na danej ulicy, a tem samem pozwala odpowiedzieć na pytanie, jaki należy zastosować na danej ulicy bruk.

Wydział Techniczny Zarządu Miejskiego już przystąpił do segregowania materiału i wyciągania z niego odpowiednich wniosków.

II. Z ŻYCIA SAMORZĄDU MIEJSKIEGO W ŁODZI.

Postanowienia Tymczasowego Prezydenta Miasta. W styczniu 1936 roku Tymczasowy Prezydent Miasta powziął w zastępstwie Rady Miejskiej 15 postanowień, w zastępstwie zaś Magistratu 31 postanowień.

Dla powzięcia postanowień zgłosił Wydział Prezydencki 4 wnioski. Wydział Finansowy — 3, Wydział Podatkowy — 6, Wydział Oświaty i Kultury — 2, Wydział Zdrowia Publicznego — 5, Wydział Techniczny — 9, Wydział Plantacyj — 1, Wydział Gospodarczy — 6, Wydział Przedsiębiorstw Miejskich — 4, Urząd Przemysłowy — 1, Kanalizacja i Wodociągi — 2, Gazownia Miejska — 1 wniosek.

1 postanowienie dotyczy sprawy personalnej, 7 — spraw finansowych, 5 — spraw podatkowych, 7 — spraw gruntowych, 5 — spraw budowlanych, 7 — spraw gospodarczych, 5 — spraw organizacyjnych, 4 — opłat wszelkiego rodzaju, 5 — instrukcyj, regulaminów, statutów, 2 — przetargów, 2 — spraw różnych.

Z ważniejszych postanowień powziętych przez Tymczasowego Prezydenta Miasta, należy wymienić:

1. nabycie 244 akcji Polskiego Banku Komunalnego, wartości zł. 24.000.—,
2. nabycie na rzecz Gminy Miejskiej Łódź od Spółdzielczego Towarzystwa Budowy Domów dla Urzędników Skarbowych i Pracujących Umysłowo w Łodzi placu, położonego w Julianowie, pod budowę szkoły;

5. nabycie na rzecz Gminy Miejskiej Łódź od firmy I. K. Poznański w Łodzi placu, położonego w Łodzi przy ul. Letniej, pod przedłużenie tejże ulicy;
4. nabycie na rzecz Gminy Miejskiej Łódź od Ferdynanda i Natalji małż. Jobsów placu, położonego w Łodzi przy ul. Batorego, pod urządzenie ulicy i zieleńca;
5. nabycie na rzecz Gminy Miejskiej Łódź od Abrahama Lajbusia Bilandera placu, położonego w Łodzi przy ul. Nowo-Południowej Nr. 8, pod urządzenie zieleńca;
6. nabycie na rzecz Gminy Miejskiej Łódź od Anzelma Joachima i Estery małż. Dancygierów placu, położonego w Łodzi przy ul. Pomorskiej Nr. 162, pod przedłużenie ul. Konstytucyjnej;
7. przyjęcie na rzecz Gminy Miejskiej Łódź od Spółdzielczego Towarzystwa Budowy Domów dla Urzędników Skarbowych i Pracujących Umysłowo w Łodzi darowizny terenów ulicznych w Julianowie;
8. umorzenie z powodu nieściągalności kwoty zł. 900.60, należnej od dzierżawców budek, ustawionych na chodnikach w mieście;
9. umorzenie kosztów leczenia ubogich w szpitalach miejskich, na sumę zł. 155.885.41;
10. wydzierżawienie Łódzkiej Rodzinie Radjowej na okres 3-ich lat placu

pod budowę internatu dla dzieci ociemniałych;

11. obniżenie z dniem 1 stycznia 1936 roku ceny gazu dla konsumentów, zużywających do 50 mtr. sześć. gazu miesięcznie dla celów domowych z groszy 32 do groszy 30 za 1 mtr. sześć.;
12. zatwierdzenie instrukcji o zakresie czynności i odpowiedzialności członków oraz urzędników Zarządu Miejskiego;
13. reorganizacja Miejskiego Muzeum Historji i Sztuki im. J. i K. Bartoszewiczów;
14. zatwierdzenie Regulaminu pracy dla rzemieślników i robotników Warsztatów Miejskich;
15. zatwierdzenie Statutu Osiedla dla bezdomnych p. n. „Domki drewniane na Chojnach i Mani“;
16. zatwierdzenie Regulaminu dla mieszkańców Osiedla dla bezdomnych p. n. „Domki drewniane na Chojnach i Mani“;
17. obniżenie taryfy za przewóz osób dorożkami konnemi;
18. zawarcie umowy z Instytutem Propagandy Sztuki na okres 5-eh lat.

Pomoc Zarządu Miejskiego w Łodzi, okazana najuboższej ludności naszego miasta. Troska i opieka Zarządu Miejskiego w Łodzi — Wydziału Opieki Społecznej, okazana ubogiej ludności w miesiącu grudniu r. ub., wyraża się w cyfrach następująco: wydano w tymże czasokresie zapomóg żywnościowych i pieniężnych 9.166 osobom na sumę zł. 5.735.—, matkom, obarczonym drobnemi dziećmi i rodzinom — na sumę zł. 29.935.—, starcem — na sumę zł. 19.590, jednorazowo (doraźnie), na sumę zł. 1.295 na wynajem mieszkań (rodzinom wyeksmiutowanym) na sumę zł. 1.585 oraz na podróż do miejsc stałego zamieszkania na sumę zł. 187.—.

Umieszczono w miejskich zakładach opiekuńczych 24 dzieci, 17 niemowląt i 6 starców.

Na gwiazdkę przeszło 6000 najuboższej dziatwy, uczęszczającej do szkół powszechnych, obdarzonych zostało paczkami żywnościowemi, zawierającemi pieczywo, wędlinę, cukier. Rozdano dziatwie szkolnej 2000 sztuk ciepłej odzieży i 49 sztuk osobom dorosłym.

Zaświadczeń o stanie materialnym wydano 5385 ubogim petentom.

Reorganizacja Muzeum Historji i Sztuki im. Juliana i Kazimierza Bartoszewiczów. Ofiarowane przez ś. p. Kazimierza Bartoszewicza, literata z Krakowa, w roku 1928 Gminie Miejskiej w Łodzi zbiory, składają się z trzech działów: sztuki, rękopisów i biblioteki. Biblioteka, licząca wówczas 2.000 tomów, składa się z różnych działów: filozofja, religja, nauki społeczne, językoznawstwo, przyroda, historia i t. d. Ponieważ dotychczasowy rozwój muzeum idzie wyraźnie po linii rozwoju działu sztuki, istnienie przy tej instytucji księgozbioru o tak różnorodnych zagadnieniach staje się zbędne, tembardziej, że na rozszerzenie księgozbioru brak odpowiedniego pomieszczenia jak i kredytów. Z tych względów stało się rzeczą konieczną zreorganizowanie Muzeum Historji i Sztuki i pozostawienie tylko tych eksponatów, które z działalnością tej placówki mają ścisły związek. Prezydent miasta inż. Wacław Głazek, przychylając się do wniosku Wydziału Oświaty i Kultury, postanowił przenieść księgozbiór do lokalu Miejskiej Biblioteki Publicznej, opierając się na pisemnej zgodzie p. Teresy z Bartoszewiczów Kalinowskiej, jedynej spadkobierczyni ś. p. Kazimierza, wyodrębnić z ogólnej organizacji Miejskiej Biblioteki Publicznej w osobny dział i umieścić go w oddzielnym pokoju z napisem „Zbiór imienia Juliana i Kazimierza Bartoszewiczów, i pozostawić w Miejskiem Muzeum Historji i Sztuki im. Juliana i Kazimierza Bartoszewiczów dział sztuki, dział rękopisów historycznych i bibliotekę podręczną z zakresu sztuki.

Uruchomienie 4-ch brygad brukarskich. Z dniem 9 stycznia r. b. Wydział Techniczny Zarządu Miejskiego w Łodzi uruchomił 4 brygady brukarskie, mające na celu utrzymywanie w sezonie zimowym arterji ruchu w stanie sprawności.

Jest to następstwo prac reorganizacyjnych, przeprowadzanych w wydziałach Zarządu Miejskiego. W zakresie zadań Oddziału Drogowego miasto podzielone zostało na 4 dzielnice. Na czele każdej z dzielnic stoi inżynier odpowiedzialny za stan jezdni i chodników. Mniejsze naprawy dokonywane będą doraźnie, większe po zameldowaniu i zgodnie z dyspozycjami kierownika Oddziału Drogowego inż. K. Sztolcmana.

Przypuszczać należy, że z wprowadzeniem tej reorganizacji, wynikającej z programu, powoli lecz systematycznie wprowadzanego w życie, skargi i utyskiwania na zły stan jezdni miejskich będą stopniowo coraz rzadsze i wreszcie ustaną zupełnie.

Umorzenie należności podatkowych. Zgodnie z wnioskiem Wydziału Podatkowego Tymczasowy Prezydent m. Łodzi inż. Wacław Głazek umorzył sumę zł. 6.931.27, należną od 29 płatników podatku od publicznych zabaw, rozrywek i t. p., sumę zł. 7.055, należną od 405 płatników zasadniczego podatku wojskowego, sumę zł. 1.567 gr. 50, należną od 82 płatników podatku od psów, sumę zł. 111 gr. 50, należną od 3 płatników podatku od szyldów, reklam i anonsów, sumę zł. 47 gr. 50, należną od 2 płatników tytułem opłat za korzystanie z ulic miejskich, sumę zł. 146 gr. 85 od 4 płatników podatku od oświetlenia elektrycznego i gazowego, sumę zł. 5.008, należną od 19 płatników podatku od posiadania przedmiotów zbytku, zł. 22 gr. 60, należne od 1 płatnika podatku od spadku i darowizn, zł. 11.562, należne od 147 płatników miejskiego podatku od lokali. Większość pozycyji odnosi się do należności, których nieściągalność została stwierdzona w postępowaniu egzekucyjnym władz skarbowych oraz na mocy

indywidualnych podań płatników, które zostały rozpatrzone przez Komisję do udzielania ulg podatkowych.

Posiedzenie Komitetu Olimpijskiego m. Łodzi. W styczniu r. b. w sali posiedzeń Zarządu Miejskiego w Łodzi odbyło się pod przewodnictwem Prezydenta miasta — p. inż. Wacława Głazka — posiedzenie Komitetu Olimpijskiego m. Łodzi. W posiedzeniu tem wzięli udział przedstawiciele władz i społeczeństwa pp.: Starosta Grodzki Łódzki dr. St. Wrona, senator A. Heiman-Jarecki, dr. H. Berkowicz, inspektor S. Szletyński, dyr. R. Bromirski, dyr. Taubwurcel, prezes St. Kopezyński, prezes H. Konopka, kpt. J. Balcerzak, dr. A. Grabowski, red. S. Kałuszynier, red. Rom-Furmański, prezes W. Szymiski, prezes Z. Folt, prof. S. Gruszczyński, W. Potz i ref. W. Łoszycki.

Celem umożliwienia udziału polskiej ekspedycji w igrzyskach olimpijskich, które odbywają się w roku bieżącym w Niemczech, postanowiono zwrócić się z gorącym apelem do miejscowego społeczeństwa oraz firm z prośbą o poparcie wysiłków Polskiego Komitetu Olimpijskiego przez deklarowanie jednorazowych składek na rzecz polskiej drużyny olimpijskiej.

W tym celu wyłonione zostały specjalne sekcje, zadaniem których będzie zbieranie ofiar wśród zrzeszeń zawodowych, organizacyji społecznych i firm przez rozesłanie przekazów na P. K. O. Nr. konta 68538 i K. K. O. Nr. konta 355.

W związku z powyższem, uchwalono zwrócić się do: 1) Łódzkiego Okręgowego Związku Bokserskiego i Łódzkiego Okręgowego Związku Kolarskiego o zorganizowanie dochodowych imprez sportowych na rzecz Komitetu Olimpijskiego, 2) do organizacyji i klubów sportowych o pomoc w zbiorce oraz 3) do Syndykatu Dziennikarzy i Publicystów Sportowych, z prośbą o propagowanie polskiej drużyny olimpijskiej oraz o apelowanie do społeczeństwa o pomoc finansową dla reprezentantów państwa,

Zaznaczyć należy, że nazwiska ofiarodawców, którzy złożą datki ponad 5 zł, będą umieszczone w Złotej Księdze Polskiego Funduszu Olimpijskiego, która będzie wyłożona w sekretarjacie Zarządu Miejskiego. Wpisywanie nazwisk, na życzenie, może być dokonywane osobiście, lub będzie przepisane z listy ofiar.

Z posiedzenia Komisji Teatralnej. W dniu 27 stycznia r. b. pod przewodnictwem p. Wiceprezydenta M. Godlewskiego, w obecności pp. T. Czapczyńskiego, E. Dębowskiego, prof. Z. Hajkowskiego, dyr. A. Idźkowskiego, sędziego H. Konarzewskiego, kierownika L. Piotrowskiego, red. W. Polaka, naczelnika J. Waltrusa, dyr. M. Winklera i dyr. K. Wroczyńskiego, odbyło się posiedzenie Komisji Teatralnej.

W sprawie Teatru Miejskiego przyjęto do wiadomości sprawozdanie, złożone przez p. dyr. K. Wroczyńskiego z działalności Teatru Miejskiego za miesiące listopad i grudzień 1955 roku, z którego wynika, iż w okresie sprawozdawczym wystawiono następujące premjery: „Lazurowe wybrzeże“ — Birabeau i Doley'a, „Krzyk“ — Stefaniego i Cerjo, „Przedziwny stop“ — Kirszona, „Pan Damazy“ — Blizińskiego, „Ala i Janek w krainie czarów“ — Billinzanki (dla dzieci), „Szkoła podatników“ — Verneuilla, „Chcę tylko ciebie“ — Braddella.

Ogółem odbyło się 95 przedstawień przy 35.951 widzach (w m. listopadzie 40 przedstawień — 17.004 widzów, w m. grudniu 45 przedstawień — 18.947 widzów).

Przyjęto do zatwierdzającej wiadomości plan repertuaru na najbliższy okres czasu, przewidujący wystawienie sztuk: „Romans“ — Sheldona (z gośc. występem Juljusza Osterwy), „Damy i huzary“ — Fredry, „Jegor Bułyczew“ — Gorkija, „Żołnierz i bohater“ — Shawa (z gościnnym występem A. Węgierki), „Był sobie więzień“ — Anouilha:

W sprawach teatrów popularnych przyjęto do wiadomości sprawozdanie, przedłożone przez p. dyr. M. Winklera z działalności Łódzkich Teatrów Popularnych za miesiące listopad i grudzień ub. roku, z którego wynika, że w okresie sprawozdawczym wystawiono następujące premjery: „Musisz być moją“ — L. Verneuilla, „Dzisiejsza kobieta“ — Trigera, „Szczęście Frania“ — Perzyńskiego, „Tylko Ty“ — Kollo, „Taniec szczęścia“ — Sioltza, „Urwis“ — Katerwy, „Marcowy kawaler“ — Blizińskiego.

Ogółem odbyło się 115 przedstawień (54 w listopadzie i 61 w grudniu) przy 20.407 widzach (w listopadzie 10.555 widzów i w grudniu 9.852 widzów).

Przyjęto do zatwierdzającej wiadomości plan repertuaru na najbliższy okres czasu, przewidujący wystawienie sztuk: „Codziennie o 5-ej“ — (z gośc. występem W. Waltera, „Grube ryby“ — Bałuckiego, „Wicek i Wacek“ — Przyhylskiego, „Pan minister na inspekcji“ — Heneckena, „Ogniem imiechem“ — według powieści H. Sienkiewicza, „Powrót taty“ — według utworu Adama Mickiewicza).

— III. RÓŻNE. —

Kolo Pracujących nad Historją Administracji Samorządowej w Łodzi. W Łodzi powstało Kolo pracujących nad historją administracji samorządowej, jako stowarzyszenie zalegalizowane w Starostwie Grodzkiem. Przewodniczącym Kola jest profesor Wolnej Wszechnicy Polskiej dr. Tadeusz Hilarowicz, zastępcą przewodniczącego kierownik Archiwum Miejskiego

miasta Łodzi poseł Ludwik Waszkiewicz, sekretarzem referent Wydziału Prezydjalnego Zarządu Miejskiego, p. Wacław Busiakiewicz.

Pierwsze zebranie Kola poświęcone było dzieciom i pracy b. Komitetowi Obywatelskiego w Łodzi podczas wielkiej wojny; referat wygłosił p. Mieczysław Hertz, wiceprezes Izby Przemysłowo-

Handlowej w Łodzi. — W dniu 18 stycznia r. b. odbyło się drugie zebranie Koła w lokalu Wolnej Wszechnicy Polskiej, na którym p. Hilarjusz Illinicz przedstawił referat na temat „Dzieje Urzędu Mieszkaniowego m. Łodzi“. Po referacie odbyła się dyskusja, w której zabierali głos przewodniczący prof. Hilarowicz, naczelnik Józef Zalewski, Eugenjusz Ajnenkiel i referent. W

dyskusji zwrócono m. inn. uwagę na szczególną ważność takich referatów dla ocalania materiałów historycznych, dotyczących poszczególnych dziedzin pracy Zarządu Miejskiego, które b. szybko znikają z pamięci i których odtworzenie po pewnym czasie staje się coraz trudniejsze. Koło zamierza prowadzić dalszą akcję w tym kierunku.

NEKROLOG

Dnia 22 stycznia 1936 roku zmarła, przeżywszy lat 54

ś.†p.

JADWIGA KOPCZEWSKA

pracownica Wydziału Zdrowotności Publicznej

Cześć Jej pamięci!

ZARZĄD MIEJSKI W ŁODZI.

RUCH SŁUŻBOWY PRACOWNIKÓW ETATOWYCH ZARZĄDU MIEJSKIEGO W ŁODZI

ZA MIESIĄC STYCZEŃ 1936 ROKU

A. PRZENIESIENIA:

urzędnicy:

1. **Dobrowolski Franciszek**, rejestrator Wydziału Finansowego, przeniesiony z dniem 15. I. 1936 r. na równorzędne stanowisko do I. Okręgu Plantacyjnego z dotychczasowym uposażeniem.
2. **Łaskiewicz Feliks**, kontroler Wydziału Opieki Społecznej, przeniesiony z dniem 15. I. 1936 r. na równorzędne stanowisko do Wydziału Finansowego z dotychczasowym uposażeniem.
5. **Barczewska Marja**, sekretarz Wydziału Ewidencji Ludności, przeniesiona z dniem 22. I. 1936 r. na równorzędne stanowisko do Wydziału Zdrowia Publicznego z dotychczasowym uposażeniem.

B. PRZENIESIENIA W STAN SPOCZYNKU:

a) urzędnicy:

1. **Thomasowa Janina**, sekretarz Wydziału Wojskowego z dniem 1 stycznia 1936 r.
2. **Tarczyński Leon**, kasjer Wydziału Finansowego, z dniem 1. I. 1936 r.

b) niżsi funkcjonariusze:

5. Włodzimierski Ignacy, woźny szkoły powszechnej, z dniem 1. I. 1936 r.
4. Brela Jakób, woźny szkoły powszechnej, z dniem 1. I. 1936 r.
5. Kordziński Maciej, dozorca Domu Pracy, z dniem 1. I. 1936 r.
6. Pogorzelska Agnieszka, pielęgniarka szpitala w Radogoszczu, z dn. 1. I. 1936 r.

C. SKREŚLENIA Z POWODU ŚMIERCI:

1. Kopczewska Jadwiga, kancelistka Wydziału Zdrowia Publicznego, z dniem 25. I. 1936 r.

OGŁOSZENIE.

Zarząd Miejski (Inspekcja Budowlana) w Łodzi, podaje niniejszem do wiadomości zainteresowanych, że z dniem 1 lutego 1936 roku wszystkie zezwolenia na budowę wraz z planami zatwierdzonemi będą wydawane stronom niezależnie od złożenia deklaracji przez kierownika budowy.

Rozpoczęcie budowy na podstawie wydanego zezwolenia uzależnia się od złożenia deklaracji i to osobiście przez kierownika budowy w odpowiednim okręgu budowlanym i od złożenia zawiadomienia o rozpoczęciu budowy przez właściciela i mistrza murarskiego na 14 dni wcześniej.

Łódź, dnia 1 lutego 1936 roku.

ZARZĄD MIEJSKI w ŁO DZI.

OGŁOSZENIE.

Na podstawie art. 155 Ordynacji Podatkowej (Dz. U. R. P. Nr. 39 z 1934 r., poz. 346) Zarząd Miejski w Łodzi wzywa niżej wymienionych do zgłoszenia się w biurze Wydziału Podatkowego (ul. Zawadzka Nr. 1, front, II piętro, pokój 12) celem odbioru niedoreczonych pism, nadesłanych przez urzędy skarbowe w Łodzi:

2 URZĄD SKARBOWY.

a) nakazy płatnicze na państwowym podatku dochodowym na rok 1935:

L. ks. b.

8772. Lipszyc Marceli, Raclawicka 36
 3671. Krybus Elja Szmul, Nowomiejska Nr. 35
 3782. Kutner Icek, Nowomiejska 18
 3124. Kapczyńska Jadwiga, Podrzeczna Nr. 55
 3642. Krohn Estera, Zawadzka 35
 3089. Kamiński Chaim, 11 Listopada 20
 8375. Kleks Masia, Podrzeczna 17
 8542. Kac Juda, Al. 1 Maja 59
 3603. Krakowski Mszczek, Lajb, Nowomiejska 18
 3591. Knobel Abram, Zawadzka 55
 2999. Kadzidło Fajwuś, Ogrodowa 14
 8512. Kempel Berek Lajb, 11 Listopada Nr. 45
 3674. Krygier Abe, Drewnowska 16
 1854. Landenberg Nachman, 11 Listopada 16
 3847. Lam Mordka, 11 Listopada 44,
 4534. Łaziczak Itta, 11 Listopada 77
 4536. Łokcińska Basza, Mielczarskiego 4
 4044. Lewin Lajzer, Zakątna 15
 8393. Łagrzycki Jakób, Franciszkańska 9
 8453. Lipszyc Rywka, Nowomiejska 20
 4460. Manela Hersz Lajb, Gdańska 22
 8475. Miszczak Leopold, 11 Listopada 58

L. ks. b.

4827. Nitenberg Chaja, Młynarska 15
 4806. Nierychła Irena, Gdańska 5
 5000. Orensztajn Alter P., Podrzeczna 14
 5028. Orzeł Chaja, Lipowa 3
 5070. Parzęczewski Wolf, Podrzeczna 7
 5154. Pfeffer Berek, Zachodnia 31
 8510. Papiernik Wolf, Nowomiejska 4
 8525. Rotlewi Marjem, Mielczarskiego 17
 5799. Rozenewajg Moszek, Zachodnia 36
 5441. Reinke Oskar Ryszard, Ogrodowa Nr. 66
 8520. Rubin Mordka Wolf, 11 Listopada Nr. 30
 8522. Rajzman Wolf, Podrzeczna 26
 6102. Smeńkiewicz Tytus Wincenty, Mielczarskiego 15
 6185. Stębowska Frymeta, Zachodnia 15
 6527. Szaldajewska Rywka, Nowomiejska Nr. 22
 8617. Światłowski Szlama, 11 Listopada Nr. 45
 8600. Suszek Jakób, Ogrodowa 20
 125. Szaldajewski Icek, Ogrodowa 8
 6522. Szaldajewski Icek, Ogrodowa 8
 6842. Tomaszewska Józefa, 11 Listopada Nr. 75
 6792. Tarszyc Estera, Zawadzka 25

- L. ks. b.
6800. Taube Szmul, Podrzeczna 8
8641. Widawski Lajb, Rzgowska 49
7288. Wieliński Boruch, 11 Listopada 26
8662. Wajsbereg Chil, Zachodnia 17
7422. Wolhendler Chaim, Zachodnia 25
7282. Wiechucka Mirla, Drewnowska 16
8658. Wajnsztok Hersz, Podrzeczna 9
7285. Wiechecka Regina, Ogrodowa 28
7655. Zentkowski Hersz, Zawadzka 35
8679. Zaklikowski Abram Ch.
8867. Grześ Róża Genia, 11 Listopada 58
8757. Erdman Abram, Nowomiejska 22
8888. Perelmutter Mendel, Sienkiewicza Nr. 29
8918. Zurkowski Mordka, 11 Listopada 18
8885. Lewin Chaim, Mielczarskiego 12
8886. Lajchman Izrael, Mielczarskiego 25
5504. Precel Szmul, Gdańska 14
8856. Ajzenbaum Benjamin, Ogrodowa 20
8896. Rozenewajg Jakób, 11 Listopada 44
8907. Tabachnik Motyl, Drewnowska 16
4854. Neufeld Icek, Zawadzka 1
1862. Glanc Wigdor, Żeromskiego 4
8829. Rajzbaum Icek, Cegielniana 57
121. Akierman Wolf, Nowomiejska 22
8815. Gutman Chaim, Al. I Maja 75
8851. Sieradzki Chaim, Al. I Maja 59
8841. Zwykielska Chaja, Ogrodowa 20
149. Ambrożajtys Antonina, 11 Listopada 10
8811. Bławat Nusen, Mielczarskiego 7
8820. Lenic Andrzej, Ogrodowa 30
- Hurtownia Drożdży, Sp. z o. o.,
Ogrodowa 9
6762. Tajel Dwojra, Podrzeczna 28
8825. Piotrkowski Szlama, Nowomiejska Nr. 10

- L. ks. b.
6568. Sztal Ester Etl, Drewnowska 14
2244. Grinbaum Chana, Ogrodowa 127/14
8787. Bach Estera, Plac Wolności 6
127. Aleksander Rojza, Zawadzka 25
774. Brauner Jakób, Mielczarskiego 7
559. Berger Icek, 11 Listopada 19
543. Blausztajn Hania Zyska, Al. I Maja Nr. 55
7961. Blumenfeld Salomon, 11 Listopada Nr. 46
598. Berlińska Bajla, 11 Listopada 46
504. Bawnik Sumer, Ogrodowa 8
969. Cwern Dina, Ogrodowa 8
1027. Czarnecka Marjanna, 11 Listopada Nr. 80
8137. Czapnik Noma, Mielczarskiego 17
8148. Cukier Benjamin, Zgierska 8
1194. Dunajec Ajzyk, 11 Listopada 57
1451. Ferster Jakób, 11 Listopada 57
7864. Fajn Szymon, 11 Listopada 26
1625. Frenkiel Szlama, 11 Listopada 58
8209. Goldberg Manel, Nowomiejska 6
2052. Goldring Majer, Ogrodowa 12
2224. Grusiecki Michał, 11 Listopada Nr. 157-a
8711. Gurtel Frajdl, Mielczarskiego 25
8272. Chaba Lewek, Ogrodowa 48
8275. Herberg Chaim Chil, Nowomiejska Nr. 24
2454. Halpern Moszek, Zawadzka 15
2784. Izbicki Chaskiel, Ogrodowa 3
8291. Jakubowicz Lajb, Zachodnia 16
2867. Janowska Genendla, Drewnowska Nr. 187/20
3452. Kon Juda Lajb, Ogrodowa 10

b) nakazy płatnicze na podatek wojskowy na 1934/35 r.:

- L. ks. b.
64. Zandman Abram Gerson, 11 Listopada 42

- L. ks. b.
64. Zandman Abram Gerson, 11 Listopada 42

c) orzeczenia karne:

- Nr. rej. karn.
117. Brajnbarrel Rachmila, Nowomiejska Nr. 18
93. Horowicz Marjem Hinda, Zawadzka Nr. 15

- Nr. rej. karn.
97. Jedliński Wolf, 11 Listopada 9
92. Dudak Chaim, Zawadzka 15
265. Kamiński Chaim, 11 Listopada 20

7 URZĄD SKARBOWY.

Polański Lazar — Kościelna 6 — nakaz
płatniczy na zryczałtowany podatek
przemysłowy od obrotu za rok 1955
Lewin Abram — Zielna 19 — nakaz płat-
niczy na państwowy podatek prze-
mysłowy od obrotu za rok 1954

zawiadomienia o orzeczeniu na odwołanie:

Nr rej. odw

607. Rosenblum Lajzer, Dworska 34
581. Jędrzejewski Józef, Wincentego 2
574/2. Licht Cerla, Łagiewnicka 61

8 URZĄD SKARBOWY:

nakazy płatnicze na państwowy podatek dochodowy na rok 1955:

Nr rej. b.

5. Ábowicz Bajła, Wolborska 6
43. Ajzenman Josek, Nowomiejska 11
4612. Ajzner Henoch, Kilińskiego 19
29. Aleksandrowicz Chaja, Jakuba 7
70. Spadk. Rachmila Appela, Kilińskie-
go 25
4321. Arkusz Izrael, Pomorska 25
4615. Aronowicz Chil Icek, Pomorska 41-a
98. Bergman Jakób, Wolborska 22
101. Barab Berek, Pomorska 5
82. Beserman Fajga, Piłsudskiego 4
5864. Blum Moszek Szmul, Solna 11
155. Blumenfeld Benjamin, Północna 16
162. Bocian Zyndel, Nowomiejska 21
507. Bornsztajn Chana Łaja, Pomorska
Nr. 91
225. Biwtman Fajwel, Piłsudskiego 5
3872. Cedrowski Józef, Południowa 4
542. Cieślak Narcyz, Magistracka 8
462. Cynamon Henoch, Nowomiejska 11
450. Cytron Lajb, Piotrkowska 20
4178. Dąbrowiecka Bajła Ita, Kilińskiego
Nr. 19
4561. Dobrysz Frajda, Piłsudskiego 34
4180. Dychterman Abram, Pomorska 14
588. Działowski Kazriel, Piłsudskiego
Nr. 38
4205. Feldman Josek, Solna 11
441. Fiszer Szlama, Piłsudskiego 8
4530. Edelsztajn Jakób Luzer, Piłsudskie-
go 38
620. Erdynaś Herman, Zgierska 43
685. Finkielsztajn Gucia, Wolborska 39
4206. Frenkiel Henoch, Magistracka 24
2555. Flaum Estera, Piłsudskiego 5
2552. Flaum Szaja, Franciszkańska 20
4119. Fornaidis Stefanja, Wierzbowa 16
2555. Frydman Abram, Luzer, Północna
Nr. 6

Nr rej. b.

2648. Frydman Szlamek, St. Rynek 10
2556. Gerszon Chaja, Nowomiejska 31
900. Giller Rauba Dwojra, Południowa
Nr. 34
4417. Goeman Malka, Piłsudskiego 21
978. Goldberg Chaim Eljasz, Piłsudskie-
go 18
606. Goldberg Icek, Nowomiejska 21
5909. Goldszmidt Etki, Pomorska 5, Al.
I Maja 15
2665. Goldsztajn Chaim, Wolborska 16
4426. Gołąb Estera, Pomorska 69
4105. Grosman Bajła, Nowomiejska 5
1070. Grosman Szmul, Nowomiejska 5
702. Grynbaum Rajzla, Jakóba 4
4641. Hammer Szmul Szlama, Piłsudskie-
go 18
2562. Hecht Arje, Wolborska 15/17
1204. Hecht Chil Luzer, Piłsudskiego 27
1251. Herszkowicz Chana, Kilińskiego 12
1518. Chłopski Jakób Abr., Nowomiej-
ska 11
1288. Horowicz Hersz, Północna 7
4550. Jabłoński Jankiel Ber, Piłsudskie-
go 18
846. Jachimowicz Mordka, Wolborska
Nr. 35
890. Jurkiewicz Mendel, Północna 14
1445. Kacberg Abram, Pomorska 5
938. Kaufman Lajb, Piłsudskiego 64
1565. Kirszbaum Jakób, Wolborska 37
4678. Klajnman Manuel, Zacisze 6, 8, 10
2566. Kłodowski Nusen, Wolborska 35
1645. Korn Józef, Pomorska 5
4680. Kryształ Aron, Pomorska 29
1737. Kryształ Jankiel, Pomorska 29
1082. Kuperminc Ajdel, Nowomiejska 21

Nr. rej. b.

4462. Kurchard Szlama Zelman, Pomorska 6
 1672. Kutner Abram, Wolborska 28
 4194. Langfus Sala, Południowa 24
 1867. Lerch Sruł Szmul, Pomorska 5
 1868. Lerman Eljasz, Pomorska 19
 2604. Lewandowska Marja, Nowomiejska Nr. 19.
 1227. Lipel Aron, St. Rynek, 8
 1986. Litmanowicz Raszka, Pl. Wolności Nr. 11
 1998. Lubnicka Fajga, Południowa 54
 2095. Margules Estera, Pomorska 25
 4150. Lendelson Siwa, Północna 7
 1545. Mendrowski Lajbuś, Nowomiejska Nr. 15
 2632. Mildman Małka, Piłsudskiego 6
 2485. Miotelka Moniek, Piłsudskiego 46
 4565. Moncarn Abram, Kilińskiego 10
 4151. Morgentaler Chaim, Północna 21
 2242. Najberger Eljasz, Północna 7
 4365. Nowak Abram, Północna 27
 1465. Olszer Majer, Południowa 2
 2555. Ostrowiecki Jankiel, Solna 11
 4088. Prowizor Henoeh, Piłsudskiego 17
 2497. Przedborska Sara, Północna 25
 2518. Radoszycki Icek, Wolborska 1
 2568. Rauchfeld Abram, Piłsudskiego 7
 1652. Rechł Chil, Piłsudskiego 4
 4299. Rotbajn Ita, Pomorska 8
 4298. Rothenberg Cyna, Południowa 25
 1675. Rotkopf Fiszel, St. Rynek 14
 2624. Rotlewi Jakób, Cegielniana 58
 4682. Rotsztajn Szmul, Wolborska 22

Nr. rej. b.

4381. Rozenes Abram Mojżesz, Pomorska Nr. 57.
 2690. Rozenfeld Icek Majer, Piłsudskiego Nr. 40
 4487. Rubin Henoeh, Pomorska 41-a.
 1821. Sochaczewski Jakób, Nowomiejska Nr. 21
 2852. Sochaczewski Szoel J., Nowomiejska 5
 2885. Stąporek Eugenja, Pograniczna 49
 5125. Świętarski Szaja, Pomorska 45
 1859. Szaladajewski Aron, Północna 6
 2571. Szejer Abram, Jakóba 12
 4301. Szlagman Dawid, Pomorska 50
 4702. Szlachter Szlama, Pomorska 6
 4578. Szpigiel Róża, Sterlinga 4
 4581. Szpigielman Frajda, Pomorska 45
 4665. Szternfeld Ruchla, Pomorska 57
 4586. Szyldkret Izrael, Pomorska 67
 5221. Tulpulwer Jakób, Pomorska 41-a
 5254. Wajnbaum Szymon, Pomorska 4
 2576. Wajnbaum Chana, Żydowska 27
 2179. Wiener Eljasz, Żydowska 25
 2570. Wolfowicz Abram, Nowomiejska 21
 2209. Wurcelman Matla, Wolborska 57
 3505. Wygodny Tobjasz, Północna 12
 4574. Seidenwurm Sara, Jerozolimska 6
 2688. Zajdman Jankiel, Pomorska 55
 4243. Złotogórski Hersz, Kilińskiego 6
 5621. Zylbergberg Hersz, Północna 25
 5644. Silberszac Nuchem, Południowa 28
 2525. Zyser Rywka, N.-Łódką 2
 2281. Zoładź Pola, Nowomiejska 27
 4094. Stoler Ajzyk, Południowa 18

I URZĄD SKARBOWY:

nakazy płatnicze na państwowy podatek dochodowy na r. 1935:

Nr. rej. b.

3850. Kollerstein Aleksander, Gdańska Nr. 92
 3501. Loewenberg Leonia, Kopernika 25
 3880. Majer Kerner, 28 P. Strz. Kan. 69
 3581. Gang Abraham, 28 P. Strz. Kan. 69
 2669. Solnik Chaim, Piotrkowska 109
 515. Eisenberg Chana, Wólczańska 142
 2091. Neugebauer Eugenjusz, Bandurskiego 35

Nr. rej. b.

3834. Epszajn Szeps, Zamenhofska 15
 2124. Nowacki Stanisław, Piotrkowska Nr. 105
 5727. Miszyn Włodzimierz, Srebrzyńska Nr. 71
 3856. Samulski Ignacy, Zamenhofska 8
 1471. Kotynia Stanisław, Kopernika 30
 275. Bortner Fajga, Piotrkowska 117

10 URZĄD SKARBOWY:**orzeczenie na państwowy podatek przemysłowy:**

Nr. 78/51 rej. karn. Szaffarz Józef, Sienkiewicza 9

Po upływie czterech tygodni od daty ukazania się niniejszego ogłoszenia w Łódzkim Dzienniku Wojewódzkim doręczenie uważa się za uskutecznione.

Łódź, dnia 8 lutego 1936 roku.

Tymczasowy Prezydent Miasta

(-) *W. Głazek*

(Inż. WACŁAW GŁAZEK)

OGŁOSZENIE.

Samuel Płachta, zam. w Łodzi przy ul. Górnickiej Nr. 57 (dawniej ul. Rzgowska 52), zagubił potwierdzenie zgłoszenia, wydane przez Urząd Przemysłowy I-ej Instancji Zarządu Miejskiego w Łodzi.

OGŁOSZENIE.

Zelig Ejzenberg, zam. w Łodzi przy ul. Pomorskiej Nr. 5, zagubił potwierdzenie zgłoszenia, wydane przez Urząd Przemysłowy I-ej Instancji Zarządu Miejskiego w Łodzi.

OGŁOSZENIE

Pinkus Rajchkind, zam. w Łodzi przy ul. Głównej Nr. 3, zagubił potwierdzenie zgłoszenia, wydane w 1928 roku przez Urząd Przemysłowy I-ej Instancji Zarządu Miejskiego w Łodzi.

OGŁOSZENIE.

Zelig Wolf Strykowski, zam. w Łodzi przy ul. Mielezarskiego Nr. 50, zagubił kartę rzemieślniczą, wydaną przez Urząd Przemysłowy I-ej Instancji Zarządu Miejskiego w Łodzi.

OGŁOSZENIE.

Adam Kubacki, zam. w Łodzi przy ul. Częstochowskiej Nr. 11, zagubił kartę rzemieślniczą i potwierdzenie zgłoszenia, wydane przez Urząd Przemysłowy I-ej Instancji Zarządu Miejskiego w Łodzi, oraz patent VIII-ej kategorii na 1936 rok.

OGŁOSZENIE.

Mordka Josek Grundman, zam. w Łodzi przy ul. Rzgowskiej Nr. 106, zagubił kartę rzemieślniczą i potwierdzenie zgłoszenia, wydane przez Starostwo Powiatowe we Włoszczowie.

OGŁOSZENIE.

Firma „Ludwik Spiess i Syn” (ul. Piotrkowska Nr. 107) zagubiła potwierdzenie zgłoszenia, wydane w 1928 roku przez Urząd Przemysłowy I-ej Instancji Zarządu Miejskiego w Łodzi.

OGŁOSZENIE.

Henryk Tarnowski, zam. w Łodzi przy ul. Rybnej Nr. 16, zagubił kartę rejestracyjną, wydaną przez Wydział Wojskowy Zarządu Miejskiego w Łodzi.

OGŁOSZENIE.

Dawid Chęciński, zam. w Łodzi przy ul. Ciesielskiej Nr. 28, zagubił zezwolenie na jazdę dorożką, wydane przez Urząd Przemysłowy I-ej Instancji Zarządu Miejskiego w Łodzi.

OGŁOSZENIE.

„Turecka Piekarnia i Cukiernia“ (ul. Narutowicza Nr. 2), zagubiła koncesję na prowadzenie przedsiębiorstwa, wydaną przez Urząd Przemysłowy I-ej Instancji Zarządu Miejskiego w Łodzi.

OGŁOSZENIE.

Stanisław Grzejszczak, zam. w Łodzi przy ul. Wysokiej Nr. 18, zagubił kartę rejestracyjną, wydaną przez Wydział Wojskowy Zarządu Miejskiego w Łodzi.

OGŁOSZENIE.

Lajbuś Halberg, zam. w Łodzi przy ul. Nowomiejskiej Nr. 6, zagubił potwierdzenie zgłoszenia, wydane w 1928 roku przez Urząd Przemysłowy I-ej Instancji Zarządu Miejskiego w Łodzi.

OGŁOSZENIE

Chaskiel Gertel, zam. w Łodzi przy ul. Piotrkowskiej Nr. 141, zagubił potwierdzenie zgłoszenia, wydane przez Urząd Przemysłowy I-ej Instancji Zarządu Miejskiego w Łodzi.